

Catalanitzar Europa o recatalanitzar els Països Catalans? (dietari del sofert catalanòfon)¹

Josep M. Mestres i Serra

Lingüista i traductor intèrpret jurat

Un dels problemes més greus —si no el més greu— de la nació i de la cultura catalanes és que ens hem acostumat a faltar-nos al respecte. Respectem l'anglès i el castellà i, si cal, fins i tot el francès, però no respectem el català, que és parlat de manera força miserable per catalans pretesament cultes i molt cultes.

JOSEP-MARIA TERRICABRAS²

1. Voleu dir que no confonem la gimnàstica amb la magnèsia?

El dia 18 de juny de 2004, quan la Comissió Europea va acordar que el català no serà llengua de treball i que, com a gran mostra de generositat i democràcia, la dita «Constitució» europea es traduirà oficialment al català, vam tornar a tocar de peus a terra. La Comissió Europea no vol anar més enllà d'on vagin els estats que en formen part en el reconeixement dels drets lingüístics i polítics de les minories nacionals que enclouen.

De res no van servir les múltiples resolucions del Parlament Europeu en aquest sentit: ni la del 30 de novembre de 1987, sobre les llengües i cultures de les minories regionals i ètniques a la Comunitat Europea; ni la de l'11 de desembre de 1990, sobre la situació de les llengües a la Comunitat i la de la llengua catalana, ni la del 9 de febrer de 1994, sobre minories culturals i lingüístiques de la Comunitat Europea. Tot ha quedat reduït a paper mullat.

1. Agraïxo a Sílvia López, estimada col·lega, que hagi tingut l'amabilitat de llegir aquest original i de fer-m'hi remarques ben profitoses.

2. *Pensem-hi un minut: Reflexions sobre política i cultura, lúcides, iròniques, sorprenents*, Barcelona, Pòrtic, 2004, p. 93.

Novament hem estat ben ingenus de pensar que algú ens «concediria» els nostres drets, quan ja sabem que els drets no es pidolen: s'exerceixen i prou. L'Estat espanyol no ha cregut mai —de debò— en aquest Estat de les autonomies, i per això no considera que hagi de defensar cap dret que no sigui «espanyol» (en són exclosos, doncs, els drets bascos, gallecs i catalans). I l'opinió pública espanyola, si atenem als seus mitjans de comunicació, palesa el menyspreu dels espanyols i dels espanyolistes excloents (d'ara endavant, EEE) envers la llengua catalana, que és tan sols un pàl·lid reflex del menyspreu d'aquests envers Catalunya i els catalans.

Com podem anar a conquerir Europa lingüísticament —i no cal dir, políticament— si ni tan sols som capaços de fer respectar els nostres drets lingüístics dins els estats espanyol i francès!

Les lleis lingüístiques promulgades per la Generalitat de Catalunya, per exemple, han estat reiteradament incomplertes pels polítics i els funcionaris espanyols, però també pels nostres dirigents. Encara més: la tebior i el poc coratge dels polítics catalans arriba a uns extrems injustificables. Només cal llegir l'escarransit esment a cadascun dels nostres països que fa la Llei 1/1998, del 7 de gener, de política lingüística; l'únic lloc on en parla és al paràgraf 1 del preàmbul —que ja sabem que no té força legal en la legislació espanyola i catalana, és a dir que és una pura declaració d'intencions que no compromet a res—:³ «[...] compartida amb altres terres en les quals rep també denominacions populars i fins i tot legals diverses [...]». Per si no ho heu acabat de copsar, es refereix al País Valencià, on rep el nom —popular i legal— de *valencià*, i a la resta dels Països Catalans (les Illes Balears i la Catalunya Nord, l'estat d'Andorra i la ciutat de l'Alguer, a l'illa de Sardenya), on rep exclusivament el nom de *català*.

D'altra banda, la manca de militància de molts catalans facilita, encara més, l'ofensiva dels EEE per a anorrear la nostra llengua. Àdhuc la denominació *Països Catalans* ha estat abreujada sistemàticament per molts autors catalanòfons («PPCC»), simplement omesa o eufemísticament al·ludida amb termes com ara *països de parla catalana* en tota mena de textos; no fos que s'ofengués algú... Ja ho diu Josep-Maria Terricabras:⁴ «Si sabéssim coordinar i potenciar la riquesa i l'empenta dels Països Catalans, el país faria molt més goig. I potser faria més respecte. Això del respecte és important, cap enfora i cap endins. Perquè no penso només que és bo que els altres

3. Que, per cert, és on s'ha dit que també es vol posar la referència al dret a l'autodeterminació en el text del nou Estatut.

4. *Pensem-hi un minut...*, 2004, p. 93.

països del món ens mirin amb respecte —com nosaltres els mirem a ells—, sinó que també penso en el respecte amb què ens hauríem de mirar a nosaltres mateixos.»

Finalment, no hem d'oblidar que de res no serviria tenir reconegut el català en la «Constitució» europea si a casa nostra continués essent un idioma bandejat de les institucions oficials, laborals i econòmiques. Voleu dir que sabem on anem? Voleu dir que no confonem els objectius i els mitjans?

Creieu que exagero? Doncs bé, en l'exposició que segueix repassarem, d'una manera succinta, les notícies relacionades amb la llengua catalana aparegudes en l'edició de Barcelona del diari *El Punt* entre el 15 d'abril i el 31 d'agost de 2004 —i alguna d'esparsa d'algun altre mitjà escrit—, i podrem comprovar què és el que preocupa realment l'opinió pública catalana i si la solució de tots aquests problemes pot venir del reconeixement del català a la Unió Europea, o si és al revés, o si és indiferent com es puguin resoldre una cosa i l'altra.

I com que els fets i les imatges valen més que mil paraules, em limitaré a donar les notícies ordenades cronològicament, amb ben pocs comentaris i aclariments, emmarcats convenientment per parèntesis, perquè no calen i per a no crear «soroll» en el conjunt d'informacions.

2. Què ha passat als Països Catalans durant aquests quatre mesos i mig del 2004

Les dues-centes cinquanta-dues informacions recollides, aparegudes gairebé totes a *El Punt* durant els cent trenta-nou dies que van del 15 d'abril al 31 d'agost de 2004, ambdós inclusivament (curiosament, dos dies menys que no va durar l'extint Fòrum Universal de les Cultures —RIP—), un cop triades i classificades, han quedat disposades en vuit grans seccions:

- la llengua,
- la nació,
- els símbols,
- les acadèmies,
- viure en català,
- l'anomenada «societat civil»,
- les administracions i
- els parlaments.

Malgrat aquesta divisió, les notícies d'un apartat estan imbricades o relacionades amb les notícies d'altres apartats, amb la qual cosa formen un tram, de vegades bi-

garrat, que constitueix un retrat prou versemblant de la situació actual. En algun cas escadusser he repetit la notícia en indrets diferents del recull per a facilitar la lectura.

Finalment, he disposat al llarg del text diversos destacats a la manera periodística per a ajudar al seguiment de les informacions més rellevants de cada apartat.

3. La llengua

Aquesta secció comprèn els temes següents:

- 1) la denominació de la llengua,
- 2) la qualitat de la llengua i els usos lingüístics,
- 3) el pagament de taxes pel català,
- 4) la promoció internacional de la llengua,
- 5) l'aranès.

3.1. *La denominació de la llengua*

Recuperar el nom de cada cosa.

Encara que hàgim de tornar a aprendre a enraonar.

JOSEP-MARIA TERRICABRAS⁵

*Valencià,
català-valencià,
català/valencià,
català i valencià,
català:
encara no sabem
com ens diem?*

El 17 d'abril, Pere Cardús, de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL), creu que «la gran victòria de l'espanyolisme a casa nostra és que científics i experts (per dir-ho d'alguna manera) abandonin el raonament i es lliurin a defensar denominacions tan irrisòries com *català-valencià* o *valencià-català*» (*El Punt*, 17.4.2004, p. 24).⁶

*Sembla que el català
i el valencià
s'uniran novament
en la catalogació
bibliogràfica*

L'11 de maig, Rosa Regàs, nova directora general de la Biblioteca Nacional espanyola, vol tancar la polèmica sobre la divisió per varietats lingüístiques (balear i català o valencià) de les obres que conserva aquesta biblioteca (*El Punt*, 12.5.2004, p. 46). (En una

5. *Pensem-hi un minut...*, 2004, p. 118.

6. Pel que fa a la grafia conjunta de les dues denominacions, tot i que s'ha estès més l'ús del guionet, sembla que és preferible escriure aquesta doble denominació amb una barra inclinada, per tal com denota la idea d'alternança de noms, que és el que pretenen els qui la defensen (cf. Joan ABRIL, «Defen-

consulta feta per Internet el dia 24 de setembre de 2004, he pogut comprovar que aquesta unificació no s'ha dut a terme; és més, el descriptor de matèria a part és *lengua valenciana*, no *valenciano*.)

El 17 de maig, David Serra, secretari de Cultura de la Generalitat Valenciana, censura la decisió de Rosa Regàs, directora general de la Biblioteca Nacional espanyola, d'unificar la nomenclatura dels llibres de literatura catalana i valenciana, i l'acusa d'ofendre els sentiments dels valencians (*El Punt*, 18.5.2004, p. 48). Per la seva banda, la plataforma Valencianisme.com la felicita, però insisteix en la necessitat de legalitzar la doble denominació de la llengua («català-valencià») per a evitar els atacs a la unitat de l'idioma.

El 28 de maig, el Grup Parlamentari d'ERC al Congrés ha de corregir una pregunta dirigida al Govern espanyol a instància del vicepresident de la Mesa (Gil Lázaro, del PP), perquè només anomenava el català en relació amb la RTVE al País Valencià (*El Punt*, 29.5.2004, p. 46). La pregunta queda, finalment, redactada així: «Quines previsions d'informació i reforçament té previst la direcció general per fer possible un augment de les hores de programació de ràdio i televisió en llengua catalana i valenciana dels centres territorials de RTVE de les Illes Balears, Catalunya i el País Valencià?»

El mateix 28 de maig, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua decideix adreçar-se a Rosa Regàs, directora de la Biblioteca Nacional espanyola, perquè mantingui la catalogació separada dels llibres valencians i catalans (*El Punt*, 29.5.2004, p. 54). Segons aquesta acadèmia, en cap cas no pretén qüestionar la unitat de la llengua (que mai no ha reconegut d'una manera explícita i inequívoca, d'altra banda).

El 25 de juny, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua decideix crear una ponència adreçada a resoldre la compatibilitat entre el nom oficial de l'idioma al País Valencià (*valencià*) i la seva per-

---

sem la barra del valencià/català», *El Punt* (22 setembre 2004), p. 14). De tota manera, cal tenir en compte que l'altre valor de la barra inclinada —'oposició'— ens podria afavorir ben poc si algú volgués fer aquesta interpretació. En aquest treball he mantingut la grafia que he trobat en cada cas.

tinença al català (*El Punt*, 26.6.2004, p. 56). En qualsevol cas, el terme *valencià* continuarà tenint validesa oficial.

El 28 de juny, Francisco Camps, president de la Generalitat Valenciana, critica l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per haver obert el debat sobre el nom definitiu que ha de tenir el sistema lingüístic català globalment (*El Punt*, 29.6.2004, p. 39), fins i tot insta la presidenta de l'AVL a informar-lo de les intencions d'aquesta acadèmia.

L'1 de juliol, el lector Fermí Sidera, en una carta adreçada al director d'*El Punt*, suggereix «que tots plegats denominem *valencià* la llengua que parlem tots, i llestos» (*El Punt*, 1.7.2004, p. 13). (Home, potser no es pot matar tot el que és gras...)

El 7 de juliol, Ascensió Figueres, presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, es reuneix amb Francisco Camps, president de la Generalitat Valenciana, i li exposa que el que ha aprovat l'AVL és estudiar la fórmula per a estendre l'ús de la denominació *valencià* fora de la Comunitat Valenciana; l'AVL pretén que la denominació amb què es coneix el sistema lingüístic a què pertany el *valencià* —el català, òbviament— no s'anomeni amb aquest únic terme (*Las Provincias* [edició digital], 16.7.2004).

El 15 de juliol, Ascensió Figueres, presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, demana a Rosa Regàs, directora de la Biblioteca Nacional espanyola, que no exclogui el terme *valencià* en la nova catalogació dels fons d'aquesta biblioteca (*El Punt*, 16.7.2004, p. 36).

El 17 de juliol, Josep Palomero, vicepresident de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, afirma que «la denominació conjunta *català-valencià* (o, al revés, depèn des d'on es formule) que alguns valencians propugnem de la llengua que compartim potser no es perceba com a pràctica, però resulta clara, precisa i didàctica» (*El Punt: Actual*, 17.7.2004, p. 11). I poc abans diu: «Si no, els valencians, difuminats sota la denominació unitarista de llengua i cultura catalanes, ens veiem sotmesos a una fagocitació innecessària que, a més de confusionista, ens redueix a una opacitat absoluta i, simplement, no existim». (Sí que deu tenir una certa opacitat mental, sí.)

El 24 de juliol, Joan Martí i Castell, president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, recorda que «és un fenomen universal que, en la designació de les llengües, s'empri un sol nom per a cada una» (*El Punt: Actual*, 24.7.2004, p. 11). I afirma: «seria absurda la conclusió que fer referència a una llengua amb un sol nom respon a la negació de la seva diversitat; com absurda seria la que proposés tantes adjectivacions distintes com variants locals tingui». A continuació es pregunta com és que tot d'una determinades persones consideren insuficient el consens entorn de *valencià* com a sinònim de *llengua catalana*, i apunta: «no és difícil de sospitar, des d'un distanciament neutral, que, en realitat, l'objectiu final és la divisió d'una llengua en dues».

El 5 d'agost, el Partit Popular presenta una proposició no de llei en què demana al Congrés dels Diputats que manifesti la seva repulsa per la proposta de la directora de la Biblioteca Nacional espanyola, Rosa Regàs, de catalogar els llibres valencians i catalans sota la mateixa nomenclatura (*El Punt*, 6.8.2004, p. 20).

(Si no ens miréssim tant el melic, ens hauríem adonat d'un detall que ens podria ajudar en aquesta qüestió tan enverinada: tot i que la Constitució espanyola consagra el terme *castellano* per a denominar l'única llengua realment oficial de l'Estat, el text de la futura «Constitució» europea fa servir exclusivament el terme *español* —perquè és el terme d'ús internacional—; de la mateixa manera, encara que l'Estatut d'autonomia del País Valencià faci constar el terme *valencià* com a única denominació de la llengua pròpia, res no obsta perquè internacionalment es faci servir exclusivament el terme *català* —ja que és el terme d'ús internacional.)

3.2. *La qualitat de la llengua i els usos lingüístics*

El 12 de juny, el lector Ramon Puigneró descriu un fenomen únic als Països Catalans que considera «paranormal»: el canvi d'idioma quan ens dirigim a un desconegut, quan entrem en dependències de la policia, quan escrivim cartes als diaris o

D'entrada,
no s'ha de renunciar
mai a emprar
la llengua pròpia

quan algú ens parla en espanyol (*El Punt*, 12.6.2004, p. 19). I els arguments esgrimits per a un tal capteniment són encara més inversemblants: el respecte envers l'altre, que no et parla en català, i que l'espanyol queda millor —no fa pagès— i té més prestigi. També critica els escriptors catalanoparlants que canvien de llengua així que agafen la ploma (s'hi refereix amb l'expressió «vendre's per un plat de llenties»).

Només el 50,1 % dels ciutadans de Catalunya considera el català com la seva llengua habitual

El 19 de juny, Miquel Pueyo, director de Planificació Lingüística de la Generalitat de Catalunya, afirma que no podem confondre el coneixement declarat pels ciutadans en els diversos censos (segons el del 2001, l'entén el 94,5 % i el sap parlar el 74,5 %) amb l'efectivitat de l'ús del català en les relacions familiars i socials (*El Punt*, 19.6.2004, p. 24). Cal tenir en compte que només el 50,1 % dels ciutadans considera el català com la seva llengua habitual, i «cal garantir la seva presència en la comunicació espontània i estimular els parlants a abandonar aquesta tendència a acomodar-se a parlar automàticament en castellà (sovint sense cap mena de necessitat) a qualsevol interlocutor no catalanoparlant. Es tracta d'una cortesia innecessària, fins i tot paternalista, i prova una certa ocultació de la llengua catalana. [...] el gran repte per a aquest Govern, el gran desafiament per a la societat civil catalana consisteix a transformar l'elevat grau de coneixement de la llengua que tenen els ciutadans i ciutadanes de Catalunya en un índex equivalent d'ús efectiu i real d'aquesta llengua.»

No s'ha de demanar mai permís per a fer servir la llengua pròpia

El 29 de juny, el lector Francesc Xavier Simarro es queixa del fet que els catalans hem arribat a l'extrem de demanar permís per a parlar la nostra llengua a casa nostra, i sense que res no ens hi obligui, com va poder observar en el diàleg *Cap a un món sense violència*, que es va celebrar al Fòrum de les Cultures el dia 26 de juny (*El Punt*, 29.6.2004, p. 11). Considera que fets com aquest no mostren precisament gaire normalitat en la salut de l'ús social del català.

La publicitat i el disseny pensats en espanyol i traduïts al català fan estralls

El 12 de juliol, el col·laborador Pep Riera considera que som un país que treballa, es relaciona, lliga, insulta, compra, ven i va al cinema en espanyol, i quan ho fa en català, sovint ha de pas-

sar pel procés de traducció; un país tan acostumat a viure del revés ja no sap què és viure del dret i va fent tombs com una roda quadrada, incapaç de transformar la realitat (*El Punt*, 12.7.2004, p. 22).

El 18 de juliol, els col·laboradors Modest Guinjoan i Josep M. Llaurador afirmen que la necessitat de produir amb criteris de qualitat ha arrelat en el món empresarial amb molta força, i que, per bé que la producció de béns al nostre país es fa en general al marge de consideracions lingüístiques, les exigències quant a les característiques de qualitat dels béns són molt elevades. En els serveis, en canvi, hi ha més sensibilitat lingüística com a component en la prestació que espera el client (*Avui*, 18.7.2004, p. 38). Aquests autors consideren que el que costa més d'entendre —o de pair, per a ésser més precisos— és la disminució alarmant de la qualitat de la llengua parlada. Els locutors de ràdio i els personatges televisius que viuen de la paraula presten un servei a la població. Si parlen malament el català, la qualitat d'aquest servei queda tocada, atès que la paraula és part intrínseca de la qualitat resultant. «Quina pena fa escoltar programes líders de la ràdio en català, en què conductors i col·laboradors fan servir [...] castellanismes o fan graciets que sembla que ho són més si es fan en castellà! [...] En la mateixa línia, els personatges públics, quan expliquen les seves vides, quan exposen parers, quan denuncien situacions, i ho fan en mitjans en què la paraula escoltada és fonamental, haurien de tenir cura de la qualitat lingüística. [...] Per això són tan admirables els empresaris del país que mantenen el català com a vehicle de comunicació amb els empleats i amb els clients i proveïdors, i que s'esforcen per fer-ho amb la mateixa exigència de qualitat que ho fan en espanyol, anglès, francès o alemany per als seus mercats.»

El 29 de juliol, el columnista Manuel Cuyàs assegura que al palau de La Zarzuela els membres de la família reial no es parlen mai en espanyol, sinó que habitualment ho fan en anglès, i es queixa que Joan Clos, alcalde de Barcelona, i Pasqual Maragall, president de la Generalitat de Catalunya, es van adreçar al pú-

en la qualitat dels productes resultants

En general, la qualitat de la llengua parlada en públic és molt deficient

Sembla que ni els reis espanyols tenen l'espanyol com a llengua de relació familiar

blic del Fòrum únicament en espanyol perquè hi era present la reina d'Espanya (*El Punt*, 29.7.2004, p. 64). I recorda que encara fa enfadar que els diputats parlin en català a les Corts espanyoles, i això que el català és molt més oficial a Espanya que l'idioma regi i de la reina.

El 13 d'agost ens assabentem que un grup de joves que havia participat en una manifestació reivindicativa de l'ús del valencià el 25 d'abril, van demanar en espanyol les consumicions en una cafeteria de València, tan sols perquè es van adonar que el cambrer no era valencianoparlant (*Presència*, 13-19.8.2004, p. VI-VII). Aquest fet fou observat per Ferran Suay i Gemma Sanguinés, membres de la Societat Valenciana de Psicologia, que van pensar que si els més militants adoptaven aquesta actitud, què no havien de fer els altres; per això van decidir de fer un taller titulat *Ampliar l'espai lingüístic personal* per a no sucumbir a l'espanyol, que sembla que ha tingut èxit entre els estudiants. Aquest taller proposa diversos exemples per a resoldre els conflictes lingüístics que puguin sorgir en la vida diària.

3.3. *El pagament de taxes pel català*

El català no ha d'ésser una llengua de peatge

El 12 de juny, el lector Josep Ramon Liesa es queixa que la versió en català d'*El codi Da Vinci* costa tres euros més que la versió en espanyol (*El Punt*, 12.6.2004, p. 18), i que la trilogia d'*El senyor dels anells* aparentment no existeix en català.

El 22 de juny, representants de l'Assemblea Nacional d'Entitats, una plataforma d'institucions que defensa la cultura catalana, presenta a Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya, la proposta de crear la *taxa Fuster*, que consistiria en el pagament voluntari d'un euro mensual que els contribuents abonarien a les entitats impulsores d'una gran campanya per al foment de la llengua i la cultura dels Països Catalans (*El Punt*, 23.6.2004, p. 22). Dins aquest col·lectiu hi ha, entre altres institucions, l'Institut d'Estudis Catalans, Acció Cultural del País Valencià, Obra Cultural Balear i el Futbol Club Barcelona.

El 23 de juny, l'editorial d'*El Punt* considera que, amb la proposta de l'Assemblea Nacional d'Entitats, es corre el perill de retrocedir a la militància residualista per la defensa del català (*El Punt*, 23.6.2004, p. 17). La direcció del diari creu que el país disposa d'institucions suficients, encapçalades per la Generalitat, per a l'enfortiment del català i la normalització lingüística.

3.4. La promoció internacional de la llengua

El 8 de maig, l'editorial d'*El Punt* afirma que la decisió del Govern de les Illes Balears d'abandonar l'Institut Ramon Llull constitueix un gran pas enrere en la consolidació d'una institució destinada a promoure la llengua i la cultura catalanes a l'estranger (*El Punt*, 8.5.2004, p. 32).

El 9 de maig ens assabentem que, segons diferents entitats culturals i polítiques de les Illes, el poc interès del Govern balear d'impulsar el català i el poc tacte del Govern català en l'elecció del nou president de l'Institut Ramon Llull han menat l'Executiu balear a abandonar aquest Institut (*El Punt*, 9.5.2004, p. 43).

L'11 de maig, Francesc Fiol, conseller d'Educació i Cultura del Govern balear, creu que l'Institut Ramon Llull s'hauria de dissoldre, perquè ja no té sentit (*El Punt*, 12.5.2004, p. 47). Per la seva banda, Jaume Matas, president del Govern de les Illes Balears, estaria disposat a reconsiderar la ruptura si la Generalitat de Catalunya accepta el seu candidat a director (Gabriel Janer Manila).

El 12 de maig, Miquel Segura, director de l'Institut Ramon Llull a les Illes Balears, declara que el Govern balear no abandonarà la política de promoció de la llengua, la literatura i l'art, encara que surti d'aquesta institució (*El Punt*, 12.5.2004, p. 47).

El 14 de maig, el Consell Permanent de l'Institut d'Estudis Catalans manifesta la seva preocupació per la crisi oberta a l'Institut Ramon Llull i considera que podria tenir efectes negatius per a la projecció de la llengua i la cultura catalanes (*El Punt*, 15.5.2004, p. 44). Així mateix, insta els governs català i balear a recuperar l'entesa i consolidar el projecte de l'IRL.

L'Institut Ramon Llull ha de representar tots els Països Catalans en la promoció internacional de la llengua catalana

El 26 de maig, Caterina Mieras, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, assegura que el Govern català destinarà més recursos a la promoció de la llengua a l'exterior per mitjà de l'Institut Ramon Llull (*El Punt*, 29.7.2004, p. 36).

L'1 de juny pren possessió del càrrec de director de l'Institut Cervantes César Antonio Molina, el qual manifesta que el que és bàsic i fonamental és l'espanyol, que és la llengua comuna, però també hi haurà suport a les llengües oficials que estan dins la Constitució (*El Punt*, 2.6.2004, p. 48). (*Parole, parole, parole...*)

3.5. L'aranès

La defensa del català no ha de fer oblidar la protecció que l'aranès mereix

El 22 de juliol sortia la notícia de l'anunci fet pel secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Antoni Mir, en el sentit que, a partir de l'any vinent, la Vall d'Aran tindrà un pla d'acció lingüística dissenyat pel Govern català i per les autoritats araneses. Aquest pla inclourà l'edició de diversos reculls terminològics en aranès per a afavorir la normalització d'aquesta llengua (*El Punt*, 22.7.2004, p. 40).

4. La nació

En efecte, també en la política alguns desitjarien que els estats i les seves fronteres fossin tan «naturals» i intocables com és, segons ells, la vida mateixa. «No ho toqueu, que així es divideix el món.» «Que el que les guerres i les aliances dinàstiques han unit, que l'home no ho separi.» Que aquestes sagrades línies frontereres dissenyades a sang i semen (amb la sang roja dels pobles, *qua* soldats; amb la sang blava dels monarques, *qua* sementals), no siguin violades per la voluntat traïdora dels que viuen units o separats per elles.

XAVIER RUBERT DE VENTÓS⁷

7. *Filosofia d'estar per casa*, Barcelona, Ara Llibres, 2004, p. 71.

Aquesta secció comprèn els temes següents:

- 1) la nació catalana,
- 2) el nou Estatut,
- 3) les denominacions dels territoris dels Països Catalans,
- 4) la immigració,
- 5) la independència.

4.1. *La nació catalana*

El 12 d'agost, Jordi Sevilla, ministre d'Administracions Públiques, adverteix que només definirà Catalunya com a nació en la Constitució espanyola si les altres autonomies ho accepten (*El Punt*, 13.8.2004, p. 21).

4.2. *El nou Estatut*

El nou Estatut no pot ser només una eina política.
Ha de ser sobretot una afirmació de dignitat nacional.

JOSEP-MARIA TERRICABRAS⁸

El 21 de juny, el Govern català posa en marxa la campanya «L'Estatut és de tothom. Parla», amb l'objectiu que els ciutadans facin aportacions al procés d'elaboració de la llei bàsica de Catalunya (*El Punt*, 22.6.2004, p. 24). Joan Saura, conseller de Relacions Institucionals, es compromet a traslladar els suggeriments dels ciutadans a la ponència del Parlament que ha de redactar el nou Estatut.

El 28 de juny, l'historiador Xavier Díez recorda que la Sala Militar del Tribunal Suprem ha rebutjat la petició de revisar els consells de guerra pels quals es van assassinar centenars de persones a les tàpies del cementiri de Girona entre 1939 i 1945 (*El Punt*, 28.6.2004, p. 23). Aquest col·laborador considera que una

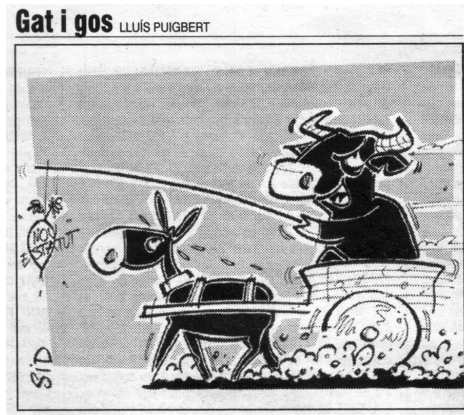
De què tenen por els polítics, que han de preguntar als ciutadans què hauria de contenir l'Estatut?

N'estem segurs, que el nou Estatut servirà per a res?; dit d'una altra manera: n'estem segurs, que els polítics sabran fer la feina?

8. *Pensem-hi un minut...*, 2004, p. 100.

decisió en sentit contrari hauria significat «extreure la primera pedra del gran mur de contenció que encara protegeix l'edifici jurídic franquista», i diu que no hem d'oblidar que el cap de l'Estat (el rei) fou nomenat a dit pel general Franco. En aquestes circumstàncies, el senyor Díez creu que «no hi ha estatuts que valguin, sinó que el que cal és assegurar-se un estatus al marge de l'ordre monàrquic que ens mantingui fora del mur constitucional, una sobirania autoconcedida que permeti mantenir una relació d'igualtat amb Espanya. L'alternativa, vistos els resultats, pot representar una nova pèrdua de temps i energies».

El 26 de juliol, Joan Saura, conseller de Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya, i Quim Brugué, director general de Participació Ciutadana, fan un primer balanç de la campanya «L'Estatut és de tothom. Parla», segons el qual el reconeixement del dret a l'autodeterminació i la promoció de la llengua catalana són les principals demandes que els ciutadans reivindiquen que s'incorporin al nou Estatut (*El Punt*, 27.7.2004, p. 21).

(*El Punt*, 20.6.2004, p. 79)

El 21 d'agost, Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural, demana al Govern de la Generalitat que no rebaixi plantejaments en la redacció del nou Estatut (*El Punt*, 22.8.2004, p. 19),

i que no es faci un estatut perquè des de Madrid l'aprovin, sinó que es treballi per a un estatut ambiciós que tingui en compte totes les necessitats que té Catalunya.

4.3. Les denominacions dels territoris dels Països Catalans

El 18 de maig, Manuel Marín, president del Congrés dels Diputats, anuncia que no s'acceptarà l'ús de la denominació *País Valencià* dins el Congrés, sinó que tan sols es podrà fer servir *Comunitat Valenciana* (*El Punt*, 20.5.2004, p. 27).

El 19 de maig, Manuel Marín, president del Congrés dels Diputats, vist el rebombori provocat pel seu anunci del dia abans (en el sentit de no acceptar l'ús de la denominació *País Valencià* dins el Congrés), planteja la idea de rectificar la seva decisió, en adonar-se que en el preàmbul de l'Estatut valencià i d'acord amb els precedents que hi ha en la mateixa Cambra, el terme *País Valencià* és perfectament legítim (*El Punt*, 20.5.2004, p. 27).

El 25 de maig, la Mesa del Congrés dels Diputats aprova l'acceptació de la denominació *País Valencià* en els treballs del Congrés i del Senat (*El Punt*, 26.5.2004, p. 25). El president del Congrés, Manuel Marín, considera que hi ha nombrosos antecedents d'utilització d'aquest terme durant el Govern d'Aznar i que, per tant, no es pot posar ara cap trava en aquest sentit.

El 14 d'agost fa la seva estrena oficial l'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans, formada per noranta músics que tenen entre catorze i vint-i-quatre anys i que provenen de tots els territoris de llengua catalana (*El Punt*, 13.8.2004, p. 36). Aquesta orquestra és impulsada per l'associació Forum Musicae, de Mallorca, amb l'objectiu de fer d'aquesta formació l'ambaixadora musical i cultural dels Països Catalans. Tanmateix, la marca *Països Catalans* espanta: els impulsors del projecte s'han trobat més portes tancades de les que s'havien esperat; no tenen, per exemple, el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Els socialistes acaben de descobrir que el terme *País Valencià* es pot emprar al Congrés i al Senat espanyols

L'Orquestra de Joves Intèrprets dels Països Catalans ja s'ha estrenat

L'Estat ha de contribuir a la catalanització dels immigrants

4.4. La immigració

El 30 d'abril es presenta una guia universitària berber-català que es distribuirà de manera gratuïta entre els estudiants berberò-fons que viuen a Catalunya (*El Punt*, 1.5.2004, p. 26).

L'1 d'agost, Esquerra Republicana de Catalunya anuncia que demanarà al Govern espanyol dotacions econòmiques per a un pla d'acolliment lingüístic dels immigrants, per a impulsar l'ús del català en les noves tecnologies, per a promoure aquesta llengua a l'estranger i per a elaborar un pla estratègic que permeti als funcionaris estatals atendre els ciutadans en català (*El Punt: Expansión*, 2.8.2004, p. 22).

El 23 d'agost, Jordi Pujol, expresident de la Generalitat de Catalunya, afirma en un col·loqui que el mestissatge cultural pot comportar el final de Catalunya, i que calen competències sobre immigració per a evitar-ho (*El Punt*, 24.8.2004, p. 16).

El 26 d'agost ens assabentem que el Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya al Congrés demanarà, durant les negociacions dels pressupostos generals per al 2005 que s'han de tenir el dia 31 d'agost, una partida destinada a l'ensenyament del català als immigrants (*El Punt*, 26.8.2004, p. 9). Aquesta és una prioritat del Departament d'Educació, que enguany estrenarà aules d'acollida, adreçades precisament als immigrants que no coneixen la llengua.

4.5. La independència

En conclusió, el federalisme a Espanya està condemnat al fracàs perquè li és impossible escapar d'un dilema diabòlic: si Espanya es transforma en un estat federal de tipus simètric, Catalunya se sent rebaixada al nivell de les altres comunitats autònomes i es veu a si mateixa convertida gairebé en una unitat administrativa; si, per contra, es concep un federalisme de tipus asimètric, amb privilegis afegits per a Catalunya i per a les altres nacionalitats, això desperta implacables recels en la resta de territoris, que acaben devorant el sistema. No [n']hi ha més. Els catalans podem, doncs, continuar allargant l'agonia o plantejar la solució definitiva, la

ruptura amb Espanya, que en el marc de la Unió Europea passaria a ser menys traumàtica.

HÈCTOR BOFILL⁹

El 25 d'abril, Rafel Torner, membre del Cercle 21, arriba a la conclusió que la situació juridicopolítica de la llengua catalana a Catalunya (i a la resta dels territoris de l'àmbit lingüístic català) no depèn de la decisió democràtica dels catalans, per tal com la legislació catalana està sotmesa a lleis establertes en un altre àmbit (amb migrat pes català, evidentment), que és l'espanyol (o el francès, en el cas de la Catalunya Nord). Com més depengui dels catalans la legislació catalana, menys persecució política i judicial haurem de patir; fins que sigui l'única (*El Punt*, 25.4.2004, p. 34).

La situació sociolingüística pot abocar a demanar l'autodeterminació

El 30 de maig, Hèctor Bofill, professor de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra i autor del llibre *La independència i la realitat*, afirma que el sobiranisme és l'opció de futur de Catalunya, ja que ni el federalisme de Pasqual Maragall, president de la Generalitat de Catalunya, ni cap altre model alternatiu de convivència amb Espanya són viables (*El Punt*, 31.5.2004, p. 45). Segons aquest jurista, la independència és possible, legítima i realitzable, si es tracta d'una decisió democràtica avalada per un referèndum.

El 16 de juliol, l'articulista Josep M. Loste manifesta que la pèrdua de lideratge econòmic, el col·lapse de les infraestructures i les accions erràtiques en matèria de normalització lingüística certifiquen la nostra condició de ciutadans de segona (*El Punt*, 16.7.2004, p. 12). El fracàs de l'ús social de la llengua s'afegeix a un empobriment generalitzat de la nostra parla. L'autor considera que cal avançar cap a un monolingüisme (respectant els drets individuals) si volem, de debò, que es pugui viure en català a casa nostra.

9. *La independència i la realitat: Bases per a la sobirania de Catalunya*, Palma, Moll, 2004, p. 83.

5. Els símbols

Aquesta secció abraça els temes següents:

- 1) els símbols nacionals,
- 2) el burro català i altres bèsties subversives.

5.1. *Els símbols nacionals*

El 2 d'agost, Artur Mas, portaveu de CiU al Parlament de Catalunya, anuncia que no assistirà a la reunió que ha d'abordar els canvis en la celebració institucional de la Diada Nacional, perquè considera que és un assumpte poc prioritari (*El Punt*, 3.8.2004, p. 20). Per la seva banda, Ernest Benach, president del Parlament, puntualitza que no està previst celebrar cap reunió formal amb aquesta finalitat, però que sí que té previst de mantenir contactes amb els portaveus per a arribar a un consens.

Els nostres símbols, entre el menyspreu del PPC i el capteniment xaró d'alguns socialistes

L'11 d'agost, Josep Piqué, president del Partit Popular de Catalunya, qualifica d'«animalada» i «pallassada» l'ofrena floral que es fa cada any davant el monument de Rafael Casanova durant la Diada Nacional (*El Punt*, 12.8.2004, p. 23). Per la seva banda, Marina Llansana, portaveu d'ERC, qualifica l'actitud de Piqué de «rància», i afirma que el PP «se sent més hereu dels que van ocupar Barcelona el 1714 que dels que la van defensar».

El 12 d'agost, Artur Mas, president del Grup Parlamentari de Convergència i Unió al Parlament de Catalunya, considera intolerable l'insult i el menyspreu a la celebració de la Diada manifestats per Josep Piqué, president del Partit Popular a Catalunya, i critica tant els socialistes com els populars perquè volen canviar i rebaixar el to patriòtic de les celebracions de l'Onze de Setembre (*El Punt*, 13.8.2004, p. 20).

El 16 d'agost, l'assessor lingüístic Carles Bonaventura comenta l'«espectacle vergonyós» que van representar els dirigents del PSC Manuela de Madre, Pasqual Maragall —el qual, a més, és el president de Catalunya— i José Montilla, agafats per les espatlles, al so d'*Els segadors*, balancejant-se a ritme d'havane-

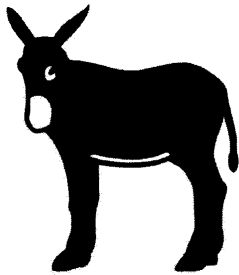
ra, com si estiguessin sentint *El meu avi* (*El Punt*, 16.8.2004, p. 14). I afirma: «Però què més es pot esperar dels dirigents d'un partit als quals els símbols i els senyals d'identitat catalans sempre els han semblat una folklorada? Doncs res més que això: una manca de respecte absoluta per l'himne de Catalunya. Us imagineu els caps d'un partit espanyol o francès escoltant els himnes dels respectius estats en actitud similar?»

El 21 d'agost, Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural, critica el fet que el Govern de la Generalitat plantegi la idea de fer una mena d'«exhibició paramilitar» amb els Mossos d'Esquadra durant la diada de l'Onze de Setembre (*El Punt*, 22.8.2004, p. 19).

(Vist *a posteriori*, el desenvolupament de l'acte institucional central de l'Onze de Setembre, que se celebrà al parc de la Ciutadella, es pot considerar prou digne i compatible amb l'ofrena de flors al monument de Rafael Casanova i als actes que es puguin fer al fossar de les Moreres.)

La nova celebració institucional pot esdevenir realment reivindicativa, i és compatible amb altres actes

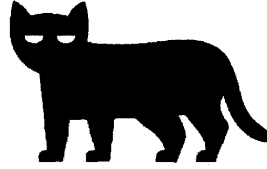
5.2. *El burro català i altres bèsties subversives*

El burro català (*Presència*, 11-17.6.2004, p. 8)

L'11 de juny, el col·laborador Pere Lobato comenta uns quants símbols contestataris que s'han posat de moda darrerament (*Presència*, 11-17.6.2004, p. 2-9), especialment el burro (o ruc) català, ideat l'any 2003 per Jaume Sala i Àlex Ferreiro, de Banyoles, que té una gran difusió a les comarques gironines i barcelonines, i el Cat (o gat), ideat l'any 2001 per en Jordi, en Salvador i en Joan

També podem ésser lúdicament i satíricament reivindicatius

El Cat (*Presència*, 11-17.6.2004, p. 8)

(no hi figuren els cognoms), de Barcelona, que s'ha difós més per les comarques lleidatanes, especialment al Pla d'Urgell, i també al Garrafi i al Barcelonès. Ambdós símbols han estat pensats com una resposta satírica al famós toro d'Osborne, que fou dissenyat per Manolo Prieto per a aquesta empresa de licors l'any 1956.

El 4 de juliol, el col·laborador Rafa Julve ens descobreix la identitat de l'autor del Cat (*El Punt*, 4.7.2004, p. 30): es tracta de Jordi Avià, que afirma que l'invent nasqué a Arbúcies, encara que s'hagi difós des de Barcelona i des del col·lectiu de la Lliga Anticolonial.

El 2 d'agost ens assabentem que una nova icona reivindicativa s'afegeix al burro i al Cat (*El Punt*, 2.8.2004, p. 7): el gos d'atura català, promogut enguany pel Club del Gos d'Atura Català per a reivindicar «una visió més valenta i orgullosa en la defensa de la identitat de Catalunya com a país».

El gos d'atura¹⁰

10. *Club del Gos d'Atura Català*, «Marcant territori!», <<http://www.gosaturacatala.org/marcant.html>> (consulta: 5.10.2004).

El 12 d'agost, el lector Màrius Viella recorda que cal no confondre el *ruc català* amb el *català ruc* (*El Punt*, 12.8.2004, p. 18), i ho demostra amb les comparacions següents:

a) El ruc català es torna desobedient i molt tossut quan se li pega, mentre que el català ruc es torna obedient i s'abaixa els pantalons quan se li pega.

b) Al ruc català se li pot treure tot a les bones, però res a les males; mentre que al català ruc se li pot treure qualsevol cosa a les males, per tant ningú no es pren la molèstia d'intentar-ho a les bones.

I acaba afirmant: «Ah! Tant de bo el país fos ple de rucs catalans, i no de catalans rucs!»

El 31 d'agost ens assabentem que l'editorial Columna enceta una col·lecció de reedicions de llibres d'èxit amb el burro català com a icona publicitària (*El Punt*, 31.8.2004, p. 33). La col·lecció situarà 170.000-200.000 exemplars de cada títol, els dos primers de la qual són *Societat limitada*, de Ferran Torrent, i *Què t'anova a dir*, d'Andreu Buenafuente.

6. Les acadèmies

Aquesta secció comprèn els temes següents:

- 1) l'Institut d'Estudis Catalans,
- 2) l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

(I esperem que el nou Institut d'Estudis Baleàrics, dirigit per Gabriel Janer Manila, que ha estat creat pel PP en substitució de l'Institut Ramon Llull, no pretengui, amb el temps, erigir-se en una altra acadèmia.)

Amb una acadèmia
en tenim prou

6.1. *L'Institut d'Estudis Catalans*

El 22 d'abril, Josep Laporte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, demana al president de la Generalitat de Catalunya,

Pasqual Maragall, que reclami del Govern espanyol els diners que es deuen encara (300 MPTA) de les obres de rehabilitació de la seu de l'IEC, que van acabar l'any 2000, i s'equipari la subvenció que rep del Ministeri de Cultura amb la que ingressa anualment la Real Academia Española (*El Punt*, 26.4.2004, p. 42).

El 25 de juny, Josep Laporte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, acompanyat del seu equip de govern, rep el conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, Josep Bargalló, i el secretari de Política Lingüística, Antoni Mir, en una reunió de treball per a parlar del contracte programa que s'està elaborant (IEC, *Butlletí*, núm. 11, 1.7.2004¹¹). Josep Bargalló constata la voluntat de l'IEC de fer un salt qualitatiu «per tal que la seva autoritat lingüística pugui arribar a tot el món» i per a convertir la institució «en un centre d'excel·lència i recerca en tot l'àmbit científic». Així mateix, el conseller manifesta que els aspectes pressupostaris es concretaran quan s'hauran fixat els objectius i que s'aprovaran a finals d'any amb els pressupostos de la Generalitat per al 2005, i afegeix que «l'IEC és una de les banderes que té Catalunya al món, pe[l fet de] ser una institució acadèmica reconeguda internacionalment».

6.2. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua¹²

A l'Acadèmia Valenciana de la Llengua continuen fent de les seves

El 26 de març, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i els editors de llibres d'ensenyament presenten un document consensuat amb les pautes principals dels materials curriculars del català a les escoles. Segons aquest document, l'acord, que respecta els criteris científics i d'unitat de la llengua, concreta els condicionaments sociolingüístics del català i promou les formes genuï-

11. *Institut d'Estudis Catalans*, <<http://www.clipmedia.net/butlleti/11/setmana/index.asp>> (consulta: 24.9.2004).

12. No em puc estar de recollir en annex una notícia molt recent, que és la mostra palpable de fins on arriben determinades actituds demencials (annex 1).

nes valencianes (*El Punt*, 27.3.2004, p. 46). Sembla que, aquesta vegada, les pautes de l'AVL tenen un caràcter orientatiu i no impositiu.

El 28 de maig, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua decideix adreçar-se a Rosa Regàs, directora de la Biblioteca Nacional espanyola, perquè mantingui la catalogació separada dels llibres valencians i catalans (*El Punt*, 29.5.2004, p. 54). Segons aquesta acadèmia, en cap cas no pretén qüestionar la unitat de la llengua (que mai no ha reconegut d'una manera explícita i inequívoca, d'altra banda).

El 22 de juny, membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua es reuneixen amb la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans per fer-los conèixer els criteris d'elaboració dels diccionaris que prepara aquella institució (*El Punt*, 23.6.2004, p. 38). Concretament, pensen editar el *Diccionari ortogràfic valencià* i el *Diccionari normatiu valencià*, que volen que es converteixi en el primer diccionari general de referència normativa per al català meridional.

7. Viure en català

Aquesta secció recull les vicissituds que s'esdevenen quan hom procura viure en català, distribuïdes territorialment:

- 1) A Catalunya
- 2) Al País Valencià
- 3) A les Illes Balears
- 4) A la Catalunya Nord
- 5) A la Franja
- 6) A Andorra
- 7) A l'Alguer
- 8) A l'Estat espanyol
  - 8.1) Ús general
  - 8.2) L'oficialitat del català
  - 8.3) La «igualtat» dels espanyols

7.1. A Catalunya

El 22 d'abril, Antoni Mir, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, afirma que l'experiència demostra que si aconseguim posar a l'abast del ciutadà informació i serveis en la llengua pròpia de Catalunya, l'ús social d'aquesta augmentarà d'una manera instintiva i normal (*El Periódico de Catalunya*, 23.4.2004). Exposava, així mateix, que l'*Estadística d'usos lingüístics a Catalunya 2003* demostra que no existeix un rebuig a la llengua catalana per part de la població de Catalunya, sigui d'allà on sigui, i que hi ha una demanda molt superior de productes i serveis en català, atès que quan existeixen es consumeixen i augmenta l'ús del català. Segons aquest gestor, si traduïm la política lingüística en elements quotidians i la posem a l'abast del ciutadà, creixerà l'ús social del català; això sí, cal augmentar l'oferta pública i privada de béns i serveis en els àmbits interpersonal, socioeconòmic, de la immigració i de les tecnologies de la informació i comunicació, i també cal divulgar l'existència del català a l'Estat amb vista a un plurilingüisme igualitari i aconseguir l'oficialitat del català a la Unió Europea.

Les coaccions i les vexacions són intolerables: «què volen aquesta gent, que truquen de matinada?»

El 9 de juny, el col·laborador B. Picornell ens explica les peripècies d'un jove mallorquí que va volar de Barcelona a Palma, al qual, quan era al Prat, els guàrdies civils van fer despullar i van escorcollar a fons per haver parlat en català, i en arribar a Palma li van demanar la documentació sis guàrdies civils amb una actitud més aviat amenaçadora (*Presència*, 9-15.7.2004, p. 16-17). Després de queixar-se la família del noi a Ramon Socias, delegat del Govern espanyol a les Illes i d'una carta publicada al *Diari de Balears*, la cosa arriba a Madrid el dia 16 de juny, quan Miquel Bofill, senador per l'Entesa Catalana de Progrés, formula una pregunta al Govern espanyol sobre quines investigacions s'han dut a terme en relació amb les vexacions denunciades, i Francisco Rodríguez Sánchez, diputat pel Bloc Nacionalista Gallec, registra quatre preguntes al Congrés dels Diputats sobre el cas.

El dia 17 de juny es reuneixen el noi afectat i Ramon Socias, delegat del Govern espanyol a les Illes; en acabar la reunió, So-

cias es compromet a sancionar els funcionaris que impedeixin parlar en català i anima la ciutadania a adreçar-se en català a les institucions de l'Estat, com un dret recollit en la Constitució (*Presència*, 9-15.7.2004, p. 16-17).

El 28 d'agost, la lectora Pilar Noguer protesta perquè la gravació que explica als visitants com és la vila de Besalú és únicament en espanyol i en francès (*El Punt*, 28.8.2004, p. 11). Així mateix, una guia que va acompanyar el seu grup va fer els comentaris en espanyol perquè tres persones (de vint-i-cinc) van dir que no entenien el català, per bé que sí que van entendre la pregunta formulada en aquesta llengua.

En la retolació turística i les visites guiades encara predomina, de molt, l'espanyol

7.2. Al País Valencià

El 24 de maig, el col·lectiu de tècnics lingüístics de la Generalitat Valenciana qualifiquen llur situació dins l'Administració valenciana d'estat quasi clandestí: la plantilla es manté congelada i hi ha una gran absència de personal en determinades conselleries i direccions territorials (*El Punt*, 26.5.2004, p. 58). Aquesta situació contradiu l'anomenat «decàleg Pons» anunciat l'any passat pel conseller d'Educació i Cultura, Esteban González Pons, que instiga a prendre mesures per a promoure l'ús del valencià en l'Administració valenciana, on l'espanyol predomina en un 80 %.

La «clandestinitat» lingüística forçada per la Generalitat Valenciana

El 7 d'agost ens assabentem que la Conselleria de Benestar Social de la Generalitat Valenciana va denegar l'1 de febrer de 2000 una petició d'adopció a una parella d'Agullent (Vall d'Albaida) perquè la seva llengua habitual era el valencià; el 3 d'octubre de 2002 el Jutjat de Primera Instància de València sentencià a favor de la Generalitat; finalment, el mes de març de 2003 l'Audiència Provincial de València sentencià a favor de la parella, però ja era massa tard, perquè havien superat els cinquanta-cinc anys cada un, que és l'edat límit per a l'adopció a la Xina (*El Punt*, 7.8.2004, p. 16, i *El Punt*, 15.8.2004, p. 14). Malgrat tot, sembla que, al final, podran adoptar una xiqueta d'Ucraïna, que els hauria d'arribar pel setembre.

La prevaricació per raó lingüística de la Generalitat Valenciana

7.3. A les Illes Balears

El 26 d'abril, el Ple del Consell Insular de Menorca aprova un pla insular de normalització lingüística per a dirigir i consolidar el procés de normalització de la llengua catalana com a llengua pròpia (*El Punt*, 27.4.2004, p. 39). S'hi han destinat enguany 200.000 euros. A Menorca, el 93,3 % dels ciutadans afirmen que entenen el català, el 82,6 % el parlen i el 39 % l'escriuen.

L'assetjament del català que fa el PP a les Illes Balears

El 8 de maig, la presidenta del Consell de Mallorca, M. Antònia Munar, insta els més de dotze mil joves concentrats a l'A-campallengua, a Pollença, a fer una defensa clara i decidida del català (*El Punt*, 9.5.2004, p. 43). Des del 1997, és la primera vegada que aquesta activitat no té suport econòmic del Govern balear.

El 12 de maig, María del Carmen Umbert, directora de l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears, manifesta davant el Parlament Balear que la ràdio i la televisió autonòmiques externalitzaran els informatius, però en mantindran el control, la gestió i la planificació, i també que elaboraran un estàndard propi i rigorós que els permeti emetre amb les modalitats pròpies de les Illes; per fer-ho, diu, consultaran la Universitat (*El Punt*, 13.5.2004, p. 67).

El 30 de maig, el secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Antoni Mir, i la presidenta del Consell de Mallorca, M. Antònia Munar, anuncien que signaran un conveni per a intercanviar experiències en matèria de política lingüística (*El Punt*, 1.6.2004, p. 48).

El 29 de juliol, l'Ajuntament de Palma de Mallorca aprova la incorporació de dues modalitats en espanyol en els premis literaris Ciutat de Palma: el Premio Camilo José Cela, de narrativa, i el Premio Rubén Darío, de poesia (*El Punt*, 1.8.2004, p. 12). Fins ara, tots els premis eren en català.

La lamentable supressió de la Junta Avaluadora de Català

El 12 d'agost, Miquel Melià, director general de Política Lingüística de les Illes Balears, anuncia que suprimirà la Junta Avaluadora de Català així que s'haurà aprovat el decret sobre l'avaluació i la certificació de coneixements de llengua catalana, i que la substituirà per una comissió consultora (*El Punt*, 13.8.2004, p. 21).

El 16 d'agost, l'editorial d'*El Punt* qualifica de «política intolerable d'assetjament del català» la que segueix el Partit Popular a les Illes en suprimir la Junta Avaluadora de Català (*El Punt*, 16.8.2004, p. 13). Es tem que, a partir d'ara, els criteris professionals i científics d'avaluació seran substituïts per decisions subjectives sotmeses al PP.

7.4. A la Catalunya Nord

La setmana del 25 d'abril, la cadena de televisió France 3 amplia els programes de desconnexió local en català a les comarques del Conflent (la part alta), la Cerdanya i el Capcir (*El Punt*, 25.4.2004, p. 12). A més, la delegació local de France 3, que fins ara s'havia anomenat *France 3 Roussillon*, passa a anomenar-se *France 3 Pays Catalan*.

Una tímida catalanització de la televisió francesa

El 30 d'abril, en l'acte de lliurament dels premis de la XV Nit de Sant Jordi de Perpinyà, Apel·les Carod, com a representant del Govern de la Generalitat, afirma que la Catalunya Nord forma part de la nació catalana i que és una prioritat del Govern de Catalunya, i també que la nació és la llengua (*El Punt*, 2.5.2004, p. 44).

El 8 de maig, Josep-Lluís Carod-Rovira, secretari general d'Esquerra Republicana de Catalunya, denuncia que el nou president del Consell Regional del Llenguadoc-Rosselló, Georges Frêche, ha insultat el poble de Catalunya i és un ignorant de la realitat i del marc lingüístic del país, ja que en una intervenció que ha fet davant el Ple del Consell Regional el dia 29 d'abril de 2004, s'ha referit a la llengua catalana —i també a l'occità— com a «patuès» ('xampurreig'), i exigeix que se'n retracti o que dimiteixi immediatament el càrrec (*El Punt*, 9.5.2004, p. 12 i 24, i 13.5.2004, p. 25). (Els socialistes, que havien donat suport a Frêche amb vista a les eleccions franceses, sembla que no diuen ni piu.)

Quan es tracta del català, els polítics francesos semblen cosins germans dels polítics espanyols

El dia 17 d'agost, el director de l'Institut Català de Sociolingüística, Ernest Querol, exposa els resultats d'una enquesta feta

a quatre-cents nord-catalans sobre llurs usos lingüístics (*El Punt*, 18.8.2004, p. 19). Els resultats més rellevants són: el 65,3 % entenen el català, el 37,1 % el parlen i el 10,6 % l'escriuen; així mateix, el 63,9 % estan d'acord que se n'hauria de fomentar més l'ús, i el 45,3 % diuen que el volen aprendre.

7.5. A la Franja

Encara no s'hi fan classes en la nostra llengua

El 15 d'abril, Joan Borbón, de la Institució Cultural de la Franja de Ponent, i Aurora Fontbona, de la Xarxa d'Entitats Franja de Ponent, visiten el Parlament per exposar la situació sociolingüística de llur territori (*El Punt*, 16.4.2004, p. 43). Manifesten que no s'hi fan classes en català, però que al carrer és ben viu, i que el que segurament és determinant és el fet que si arriben a la universitat, trien preferentment la Universitat de Lleida com a destinació. Admeten, però, que el futur del català a l'Aragó dependrà en bona part d'una llei de llengües que ha d'aprovar el Parlament aragonès.

Les iniciatives modestes poden ésser poderoses: llibres en català per a la Franja

El 25 d'abril ens assabentem que l'entitat Aixeca't ha demanat a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet que s'adhereixi a la campanya «Llibres per als xiquets de la Franja de Ponent» (*El Punt*, 25.4.2004, p. 25). La finalitat d'aquesta campanya és enviar llibres escrits en català a les escoles, biblioteques i altres equipaments culturals de la Franja, on l'ensenyament en català és escàs.

A la Franja hi ha perill de substitució lingüística

El 15 de juny, el psicòleg Quim Gibert fa una reflexió sobre el català a la Franja i arriba a la conclusió que la situació en què es troba aquest territori no és res més que la punta de l'iceberg d'un procés de substitució lingüística que tothom fa mans i mànigues per no veure (*El Punt*, 15.6.2004, p. 25). Acaba l'article afirmant que si a les noves generacions de franjatins els és indiferent la llengua autòctona, parlar de «Franja de Ponent» deixarà de tenir sentit, per tal com el nom respon, precisament, a raons lingüístiques i de pertinença a la comunitat més àmplia dels Països Catalans.

7.6. A Andorra

L'11 de maig, el periodista Pius Pujades denuncia el conveni educatiu que han negociat el Govern d'Andorra i l'Estat espanyol, amb el qual l'espanyol s'acabarà d'imposar a Andorra d'una manera natural com a «llengua franca» entre els immigrants, en molts àmbits laborals sense qualificació i al carrer, malgrat que no hi arribi a ésser llengua de prestigi, de cultura o de promoció social (*El Punt*, 11.5.2004, p. 30).

Un nou conveni educatiu pot imposar l'espanyol com a «llengua franca»

Per això es fa una mica difícil d'entendre la notícia del 27 de maig que comenta que el 92 % de la població andorrana manifesta que parlar el català és un factor molt o bastant important, d'acord amb l'enquesta duta a terme per l'Institut d'Estudis Andorrans sobre immigració (*El Punt*, 27.5.2004, p. 29). La percepció que tens quan visites aquest país és que molts dependents i treballadors no saben un borrall de català i, de vegades, ni t'entenen. (Gairebé com aquí.)

Però no tot ha d'ésser negatiu: el 12 de maig la llengua catalana es pogué escoltar per primera vegada en el festival d'Eurovisió (de fet, en l'eliminatòria preliminar), gràcies a la representant d'Andorra, Marta Roure, que interpretà la cançó *Jugarem a estimar-nos* (*Presència*, 7-13.5.2004, p. 28 i 35). No es va poder classificar per a la final del dia 15, però va ésser un precedent important.

El català ha arribat finalment al festival d'Eurovisió

Marta Roure¹³

13. *Eurovision*, <<http://www.eurovision.tv/english/andorra.htm>> (consulta: 25 setembre 2004).

7.7. A l'Alguer

Per fi, la primera escola en català

El 16 de juliol, la consellera d'Educació de la Generalitat de Catalunya, Marta Cid, i el síndic del municipi de l'Alguer, Marco Tedde, signen el conveni que permetrà que el curs vinent entri en funcionament la primera escola catalana en aquesta població (*El Punt*, 17.7.2004, p. 15). La Costura, que serà el nom de l'escola, tindrà un parvulari amb deu alumnes de tres anys; l'ensenyament es farà en català, per bé que també s'hi ensenyaran l'italià i l'anglès.

La televisió algueresa comença les emissions parcialment en català

El 27 de juliol s'anuncia una nova televisió local a l'Alguer, anomenada Catalan TV, que ha començat a emetre durant el mes d'agost i que tindrà la meitat de la programació en català. Aquest nou canal privat té per objectiu promoure la cultura algueresa i fomentar vincles amb la resta dels Països Catalans (*El Punt*, 27.7.2004, p. 60).

Televisió de Catalunya hi ha subscrit un conveni per a cedir programes de diferents gèneres, entre els quals sèries, documentals i programes de dibuixos animats. L'ànima d'aquest projecte és l'empresari hotelier Domenico Giorico.

7.8. A l'Estat espanyol

7.8.1. Ús general

El dia 24 de maig, l'editorial d'*El Punt* afirma que el fet de voler el reconeixement del català dins la «Constitució» europea «no ha de fer oblidar ni als partits espanyols ni als catalans que queda pendent l'oficialitat real del català —com el gallec o l'euskara— en tot l'àmbit de l'Estat», i considera que és una mesura imprescindible perquè aquestes llengües siguin realment respectades en pla d'igualtat (*El Punt*, 24.5.2004, p. 24).

Espanya incompleix la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries

El dia 27 de maig, representants de l'Observatori de la Llengua Catalana presenten davant un grup d'experts del Consell d'Europa un informe en què es denuncia l'incompliment de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries per part

de l'Estat espanyol, especialment la discriminació del català en la relació dels catalanoparlants amb l'Administració pública, les deficiències en el sistema educatiu i l'ambigüitat denominativa entre *català* i *valencià* (*El Punt*, 28.5.2004, p. 49).

El 6 de juny ens assabentem que l'Organització pel Multilingüisme ha denunciat que durant la cerimònia de l'enllaç matrimonial del príncep Felip amb Letizia Ortiz no es van fer servir les llengües de l'Estat diferents de l'espanyol, i pretén que, per llei, els membres de la Casa Reial adoptin com a llengües pròpies el català, el gallec i el basc, a més de l'espanyol (*El Punt*, 6.6.2004, p. 44). Així mateix, també vol que facin servir preferentment la llengua pròpia del territori on es trobin en un moment determinat i que en els esdeveniments internacionals emprin les quatre llengües.

El 2 d'agost ens assabentem que Esquerra Republicana de Catalunya ha demanat al Govern de l'Estat que el Ministeri de Cultura sigui el primer a contestar als ciutadans i organismes en llur llengua pròpia, i que tots els museus i altres equipaments culturals públics estiguin retolats i tinguin el material didàctic en totes les llengües de l'Estat (*El Periódico de Catalunya: Expansión*, versió catalana, 2.8.2004, p. 22).

El 4 d'agost, Esquerra Republicana fa saber que ha presentat al Congrés dels Diputats una proposició no de llei perquè el Govern espanyol fomenti la incorporació de l'ensenyament de les diferents llengües de l'Estat en la programació de Televisió Espanyola (*El Punt*, 5.8.2004, p. 53).

El 17 d'agost, Antoni Mir, secretari de Política Lingüística, anuncia que la Generalitat reclamarà que en els Pressupostos generals de l'Estat per al 2005 s'hi inclogui una partida per al català, per bé que no concreta què és el que es demanarà exactament (*El Punt*, 18.8.2004, p. 19). L'editorial d'*El Punt* del dia 20 d'agost precisa que, perquè els òrgans de l'Estat puguin complir adequadament la legislació lingüística, fan falta també inversions (*El Punt*, 20.8.2004, p. 15).

El Ministeri de Cultura hauria de donar exemple de multilingüisme

ERC demana l'ensenyament del català en la programació de TVE

L'Estat espanyol ha de contribuir econòmicament a la normalització lingüística

7.8.2. L'oficialitat del català

El 17 d'abril, Pere Cardús, de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL), manifesta que «fa pensar també en un cas d'amnèsia nacional la demanda que darrerament es fa des d'alguns sectors de la societat catalana per al reconeixement de l'oficialitat del català a l'Estat espanyol. Escapar del veritable conflicte lingüístic que es viu aquí enviant el debat a Madrid no només no ajudarà a millorar l'estat del català, sinó que situarà la sobirania lingüística que ens pertoca ben lluny de casa» (*El Punt*, 17.4.2004, p. 24).

La llei de llengües de l'Estat espanyol és imprescindible per a no haver de viure en una situació d'enfrontament permanent

L'11 de juny, Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, anuncia que el Govern català convocarà els governs espanyol, basc i galleg i les quatre acadèmies de l'Estat (espanyola, basca, gallega i catalana) perquè es reunixin durant el mes setembre per a elaborar una llei de llengües de l'Estat espanyol (*El Punt*, 12.6.2004, p. 22). El conseller en cap afirma que treballen amb l'Institut d'Estudis Catalans per redactar un primer esborrany d'aquesta futura normativa.

El 25 de juny, Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, es reuneix amb Josep Laporte, president de l'Institut d'Estudis Catalans, per a tractar de la redacció de la futura llei de llengües (*El Punt*, 26.6.2004, p. 25). El conseller en cap voldria que aquesta norma jurídica es redactés a la seu de l'IEC, perquè és una institució independent i neutral, des del punt de vista polític.

El català hauria d'acabar essent oficial a l'Estat espanyol

L'1 d'agost, Josep-Lluís Carod-Rovira, president d'Esquerra Republicana de Catalunya, manifesta que, després de l'estiu, demanarà a José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern espanyol, que el català sigui assumit com una llengua oficial de l'Estat (*El Punt*, 2.8.2004, p. 17).

7.8.3. La «igualtat» dels espanyols

Ens hem entossudit tant en el fet diferencial,
que hem passat per alt una altra possibilitat:
que els diferents no som nosaltres, sinó ells.

JOSEP-MARIA TERRICABRAS¹⁴

El 14 d'agost, el col·laborador Josep Maria Pasqual compara la declaració de José Luis Rodríguez Zapatero, en el sentit que l'únic límit a la diversitat és la igualtat dels espanyols, amb el parany lògic de l'home que afirmava que sempre deia mentides; perquè si era veritat el que afirmava, és que era un mentider, i si no ho era, havia mentit i per tant ho era igualment (*El Punt*, 14.8.2004, p. 19). Segons aquest col·laborador, es tracta d'una visió fractal d'Espanya, que parteix d'un tot i que va afegint parts, amb la condició que aquestes parts siguin còpies del tot i que el tot resultant sigui simètric (és a dir, que totes les parts reprodueixin les característiques del tot inicial).

«Diversitat en la igualtat»: com es menja, això?

El dia 18 d'agost, l'escriptora Assumpció Cantalozella ho rebla de la manera següent (*El Punt*, 18.8.2004, p. 12): «Fa angúnia i manifesta una palesa injustícia: els ciutadans de llengua catalana no som tractats davant la llei amb les mateixes consideracions que els altres ciutadans de Catalunya de llengua castellana. Això que som nosaltres els que parlem la llengua pròpia d'aquesta terra. La que es desenvolupà al territori en la llarga evolució de mil anys, i ha perdurat, malgrat les persecucions, les vicissituds diverses, malgrat les jutgesses i els jutges colonitzadors, fins aquest mil·lenni tercer.»

8. L'anomenada «societat civil»

Aquesta secció abraça els temes següents:

- 1) L'economia, l'empresa i la política cultural

14. *Pensem-hi un minut...*, 2004, p. 101.

- 2) El cinema i el teatre
- 3) La premsa i els mitjans de comunicació audiovisual
- 4) Les noves tecnologies
- 5) Els esports
- 6) La religió

8.1. *L'economia, l'empresa i la política cultural*

Sempre es poden plantejar iniciatives possibles i útils: l'exempció de taxes

Fer sindicalisme en català encara és una tasca difícil

El 25 d'abril ens assabentem que l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú ha acordat una exempció de taxes a les botigues que facin el canvi de rètols de l'espanyol al català (*El Punt*, 25.4.2004, p. 26).

El 25 d'abril, el lector Carles Llagostera lamenta que, després de vint-i-cinc anys, encara sigui poc factible fer sindicalisme en llengua catalana en l'empresa privada (*El Punt*, 25.4.2004, p. 30), i reclama la recuperació del català com a eina sindical i laboral a casa nostra, amb pedagogia i diàleg franc i transparent.

El 27 d'abril, el lector Josep Sucarrats denuncia que l'empresa RENFE ha editat per Sant Jordi una guia turística, titulada *Barcelona en Cercanías. Rutas turísticas en tren por la provincia de Barcelona*, que ha distribuït gratuïtament entre els viatgers (*El Punt*, 27.4.2004, p. 22); el problema és que l'ha editada únicament en espanyol i, a sobre, amb subvenció de la Diputació de Barcelona.

L'1 de maig, Mar Ruiz, delegada de Comunicació i Relacions Externes de RENFE a Catalunya, replica al senyor Sucarrats afirmant que se'n va fer una doble edició: el 65 % totalment en català i el 35 % en espanyol, que els clients podien escollir entre una llengua i l'altra i que totes les estacions que en repartien en tenien en les dues llengües (*El Punt*, 1.5.2004, p. 30). Així mateix, s'ofereix a bescanviar-li'n l'exemplar per un en català.

El 3 de maig, Josep Antoni Duran i Lleida, portaveu del Grup Parlamentari de CiU al Congrés dels Diputats, envia una carta a José Luis Rodríguez Zapatero en què li demana que els segells postals commemoratius del casament entre Felip de

Borbó i Letizia Ortiz s'emetin també en català, basc i gallec (*El Punt*, 4.5.2004, p. 15).

El 6 de maig, el lector Pere Castellanos no veu gens clar que la Feria de Abril sigui part de la cultura catalana, tal com afirmen alguns polítics, i es basa, per a afirmar-ho, en una visita que hi va fer fa uns quants anys, quan se celebrava a Santa Coloma de Gramenet: el nom de Catalunya hi apareixia sempre amb *ñ* i hi havia una paradeta on es recollien signatures en contra de la Llei de normalització lingüística (*El Punt*, 6.5.2004, p. 29).

El 8 de maig ens assabentem que vuit escriptors (Alfred Bosch, Gemma Lienas, Baltasar Porcel, Carme Riera, Robert Saladrigas, Isabel-Clara Simó, Emili Teixidor i Ferran Torrent) han redactat un escrit per a demanar un tracte igualitari entre la literatura catalana i la literatura castellana (*El Punt*, 8.5.2004, p. 52). Consideren que la Diada de Sant Jordi cada vegada és una festa menys literària i menys catalana, i més «espectacle».

El 8 de maig ens assabentem també de l'aparició de la revista bimestral *Castells*, editada pel Grup Enderrock, sobre el món dels castells humans, amb la pretensió de fer sobretot pedagogia castellera (*El Punt*, 8.5.2004, p. 52).

El 14 de maig, la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya respon a l'Associació de Veïns d'Artigues, al municipi de Badalona, una carta en què demanaven que el Govern català passegés per aquest barri i que observés que tots els rètols dels establiments comercials estan en qualsevol idioma menys el català (*El Punt*, 15.5.2004, p. 18). La resposta de la Direcció General és que traslladin la queixa al Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià, i que denunciïn cas per cas. L'Associació de Veïns afirma que no està disposada a enfrontar-se als botiguers del barri per una qüestió que és responsabilitat de les administracions, i que, un cop feta la denúncia, són aquestes les que han d'actuar, especialment l'Ajuntament de Badalona, que no fa res en aquest sentit.

El 19 de maig, la Plataforma per la Llengua presenta un estudi que posa en evidència la discriminació que viu el català en l'etiquetatge de productes, fins i tot respecte a altres llengües

Encara que sembli una redundància, la Feria de Abril no té res a veure amb la cultura catalana

La diada literària de Sant Jordi s'està desvirtuant

Les iniciatives modestes poden esdevenir poderoses: apareix la revista *Castells*

La retolació pública i privada en català és pràcticament invisible

L'etiquetatge en català està clarament discriminat

La política cultural a Catalunya és encara insatisfactòria

oficials amb menys parlants (*El Punt*, 20.5.2004, p. 40, i *Presència*, 11-17.6.2004, p. 14-15). L'estudi se centra en onze productes pertanyents a nou multinacionals presents a Catalunya: la xocolata Nestlé (llengües minoritàries que tenen les etiquetes en llur versió respectiva: eslovè, neerlandès, serbocroat i danès), la tònica Schweppes (finès, estonià, lituà, serbocroat i danès), els cereals Kellog's (finès, estonià, lituà, letó, noruec i islandès), la cervesa Heineken (no consten en aquest estudi), la Coca-Cola (estonià), l'aspirina Bayer (danès), el iogurt Danone (neerlandès), els preservatius Durex (neerlandès i finès), les galetes Pim's (neerlandès), les patates fregides Lay's de Pepsico (albanès) i el puré de patates Maggi (islandès).

El 27 de maig es posa en circulació un manifest crític amb la política cultural, especialment pel que fa a l'àmbit de les lletres, del nou Govern de la Generalitat (*El Punt*, 4.6.2004, p. 36; vegeu l'annex 2), que aconsegueix més de tres-centes adhesions d'escriptors i intel·lectuals, en què s'afirma que «després de vint-i-tres anys d'un govern que va esmerçar recursos del tot insuficients, el nou Govern promet més recursos però els buida de tota mena de continguts. Sota l'excusa d'ésser més universals, som cada vegada més anònims, previsibles i adoptats».

El 4 de juny, el periodista Miquel Riera recorda la discriminació que patim en qüestions com l'etiquetatge, fins i tot pel que fa a la informació estrictament publicitària, i el doblatge de pel·lícules en DVD o en general; per aquesta raó, considera que no val la pena insistir gaire per aconseguir el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea (*Presència*, 4-10.6.2004, p. 10).

El 12 de juny el lector Josep Ramon Liesa es queixa que la versió en català d'*El codi Da Vinci* costa tres euros més que la versió en espanyol (*El Punt*, 12.6.2004, p. 18), i que la trilogia d'*El senyor dels anells* aparentment no existeix en català.

El 10 de juliol ens assabentem que el Pla d'Acció de Política Lingüística 2004-2005, aprovat per la Generalitat de Catalunya, inclou, entre altres, els objectius següents (*El Punt: Dossier Econò-*

mic de Catalunya, 10-16.7.2004, p. 16, i *El Punt*, 10.7.2004, p. 20; vegeu també l'annex 3):

— Que les operadores de telefonia a Catalunya (Telefónica, Auna i Vodafone) ofereixin els serveis per defecte en català.

— Que els restaurants i les cafeteries puguin disposar d'un programa informàtic gratuït per a confegir la carta en català.

— Que una agència catalana de multilingüisme, creada per la Generalitat, impulsi el desenvolupament de recursos tecnològics perquè les empreses puguin fer comunicacions multilingües.

— Que les empreses i entitats puguin disposar d'un web gratuït que ajudi a dissenyar webs multilingües.

— Que hi hagi una bona distribució de l'oferta audiovisual en català i més pel·lícules doblades a aquesta llengua, i que hi hagi una prestatgeria de productes audiovisuals en català en les grans superfícies.

El 12 de juliol, el col·laborador Pep Riera considera que som un país que treballa, es relaciona, lliga, insulta, compra, ven i va al cinema en espanyol, i quan ho fa en català, sovint ha de passar pel procés de traducció; un país tan acostumat a viure del revés ja no sap què és viure del dret i va fent tombs com una roda quadrada, incapaç de transformar la realitat (*El Punt*, 12.7.2004, p. 22).

El 20 de juliol, Joaquim Costa, representant del Grup Independent de Calella, comenta que els documents ordinaris —memòria abreujada d'activitats, compte de pèrdues i guanys, proposta de *renting* tecnològic— de l'empresa Ràdio Calella Televisió SL, que és una societat de capital totalment públic i municipal, es redacten únicament en espanyol (*El Punt*, 20.7.2004, p. 17).

El 28 de juliol ens assabentem que l'empresa d'informació telefònica irlandesa Conduit ofereix un número de telèfon per a demanar la informació en català (*El Punt*, 28.7.2004, p. 30).

Les iniciatives modestes poden esdevenir poderoses: informació per telèfon en català

8.2. *El cinema i el teatre*

Les versions en DVD
de les pel·lícules
doblades costen
massa de trobar

El 20 d'abril, Francesc Xavier Vila, lector d'*El Punt*, es queixa que la setmana del llançament de la pel·lícula *Buscant en Nemo* va haver d'anar a buscar-ne la versió en català a una botiga de la perifèria de Barcelona, perquè establiments del volum de l'FNAC només en despatxen la versió en espanyol i ni tan sols informen que existeix la versió en català (*El Punt*, 20.4.2004, p. 20).

El 21 d'abril, Mònica Vilosa, una lectora del diari, explica que ha viscut una odissea similar per Girona (*El Punt*, 21.4.2004, p. 22).

El 25 d'abril, el dramaturg valencià i membre de la Junta de la Sociedad General de Autores i Editores, Rodolf Sirera, afirma que els Premis Max de teatre deixaran de diferenciar la llengua catalana de la valenciana a partir de l'any vinent.

Del 10 al 14 de maig, el Centre Censier de la Nova Sorbona de París acull una setmana de cinema català i gallec, organitzada per la Universitat París III per mitjà del lectorat de català i el Centre d'Estudis Gallecs (*El Punt*, 26.4.2004, p. 40).

El 25 de maig, la Coordinadora d'Associacions per la Llengua denuncia que el DVD de la pel·lícula *El retorn del rei*, tercera part de la trilogia d'*El senyor dels anells*, tampoc no es distribuirà doblada al català, encara que en els cinemes sí que hi ha aquesta versió (*El Punt*, 26.5.2004, p. 57).

El 4 de juny, el periodista Miquel Riera recorda la discriminació que patim en qüestions com l'etiquetatge, fins i tot pel que fa a la informació estrictament publicitària, i el doblatge de pel·lícules en DVD o en general; per aquesta raó, considera que no val la pena insistir gaire per aconseguir el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea (*Presència*, 4-10.6.2004, p. 10).

El 22 de juny, un lector del diari es queixa de la impossibilitat d'aconseguir la versió en català del DVD d'*El retorn del rei*, tot i que el doblatge ha estat pagat per la Generalitat de Catalunya i que *Les dues torres* (pel·lícula anterior d'aquesta trilogia) sí que va sortir doblada al català (*El Punt*, 22.6.2004, p. 18).

El 27 de juny ens assabentem que també hi ha hagut problemes de distribució de la versió catalana de la pel·lícula *Buscant en Nemo* (*El Punt*, 27.6.2004, p. 40).

El 15 de juliol, la Plataforma per la Llengua denuncia que només un 2% de tot el cinema que es projecta a Catalunya és en català, i que només el cinema infantil té una presència prou rellevant en català (*El Punt*, 16.7.2004, p. 11 i 36). Així mateix, critica durament que el nombre de versions en català de pel·lícules en format DVD, que tècnicament és molt senzill, sigui encara inferior que el de doblatges, i considera injustificables els problemes de distribució.

Només el dos per cent de les pel·lícules de cinema es projecten en català

8.3. *La premsa i els mitjans de comunicació audiovisual*

El 15 d'abril ens assabentem que Joan Majó, director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, ha fet arribar a Júlia Otero i a Andreu Buenafuente instruccions perquè prioritzin l'ús del català en les entrevistes amb els seus convidats, sobretot si aquests entenen la llengua catalana, tot i que s'expressin en castellà (*El Punt*, 15.4.2004, p. 60).

L'espanyol a Televisió de Catalunya, per l'audiència o per falta de competència?

El 15 d'abril mateix, Andreu Buenafuente manifesta que entrevistarà els seus convidats en la llengua comuna que entenguin tots dos (*El Punt*, 16.4.2004, p. 69). Amb tot, considera que la recomanació és una bona observació i que s'intentarà aplicar.

El 16 d'abril, l'editorial d'*El Punt* afirma que ningú no discuteix el paper que, com a eina de normalització lingüística, ha tingut TV3 al llarg de la seva història, i que «és justament per això que es fa estrany l'ús innecessari d'expressions en castellà que sovint se senten a TV3, i de manera especial en alguns programes com el d'Andreu Buenafuente. No són acceptables ni com a estratègia per fidelitzar determinada franja o tipus d'audiència, com en alguna ocasió s'ha insinuat, ni ens val l'argument que sovint es tracta d'expressions ja popularitzades en català. Buenafuente i Otero són professionals d'una

categoria tan indiscutible que no necessiten menysprear la nostra llengua oficial per fer programes de qualitat» (*El Punt*, 16.4.2004, p. 29).

El 22 d'abril, el periodista i filòleg Joaquim Maria Puyal reclama al Govern català un model per a potenciar el català en els mitjans de comunicació (*El Punt*, 23.8.2004, p. 76). Segons aquest autor, la manca d'aquest model ha creat una situació en la qual els professionals no fan un ús correcte de la llengua, i que és igual d'exigible que un músic afini com que un professional de la comunicació domini la llengua. Finalment, denuncia que els mitjans que treballen a Catalunya tracten els temes d'actualitat des d'un punt de vista espanyol i no català.

El 27 d'abril, Miquel Sellarès, secretari de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, aposta perquè TVE a Catalunya es converteixi en motor i ens exportador de l'audiovisual català, alhora que aporti producció per a ésser també «motor del segon canal» (*El Punt*, 28.4.2004, p. 68).

El 29 d'abril, el periodista Miquel Calçada, *Mikimoto*, denuncia que els mitjans de comunicació públics de Catalunya utilitzen l'espanyol en llur programació per a tenir més audiència (*El Punt*, 30.4.2004, p. 68).

El 30 d'abril, Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, envia una carta als mitjans de comunicació amb seu a Catalunya per a comunicar-los que pensa presentar al Parlament, en una data encara per concretar però a temps perquè es pugui aplicar a partir de l'1 de gener de 2005, el nou model d'ajuts que el Govern català destinarà als mitjans de comunicació de l'àmbit privat (*El Punt*, 7.5.2004, p. 8). Aquest sistema d'ajudes, «preservant els criteris de suport a la difusió en llengua catalana, els complementarà amb diverses línies d'acció dirigides a l'enfortiment d'aquest sector estratègic per al país».

El 7 de maig, Joan Majó, director de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, anuncia que ha redissenyat el canal de notícies 3/24 per evitar que desaparegui, atès l'increment de costos (*El Punt*, 8.5.2004, p. 75). A part de reduir d'un 20 % el personal

Sembla que
el Canal 3/24
no té prou audiència

que hi treballa, vol arribar a acords amb les emissores de televisió locals perquè li facilitin informació local, i també s'hi emetran programes d'entrevistes.

També el 7 de maig, Jaume Matas, president del Govern de les Illes Balears, i Pasqual Maragall, president de la Generalitat de Catalunya, signen un acord per a garantir que el senyal d'IB3 arribi a tots els racons de Catalunya; a canvi d'això, l'ens de radiotelevisió de les Illes serà l'encarregat de distribuir els senyals de TV3 i del Canal 33 a través de la seva pròpia xarxa de comunicacions, en lloc d'utilitzar el repetidor de la societat Voltor (*El Punt*, 11.5.2004, p. 67), amb el risc que això comporta d'haver-los donat el control sobre la connexió i la desconnexió del senyal que ve del Principat.

El 9 de maig, el lector Miquel Brossa recorda l'exemple del locutor i entrevistador Josep Cuní, que es dirigeix sempre en català als entrevistats (com ara Jorge Semprún i Loyola de Palacio) i, fins i tot, de vegades ajuda la persona entrevistada a expressar-se en català correctament, com va fer quan va donar l'equivalència en català d'una expressió castellana esmentada per Ignasi Guardans (*El Punt*, 9.5.2004, p. 26).

El 26 de maig, Joan Majó, director general de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, assegura que l'actual model de finançament d'aquest ens públic és insostenible, atès el deute acumulat, que supera els 1.000 milions d'euros, i unes pèrdues anuals de 60-70 milions d'euros (*El Punt*, 27.5.2004, p. 68). Per això demana que se signi un nou contracte programa amb la Generalitat de Catalunya per al període 2005-2010.

El 15 de juny, Premsa Catalana SA, propietària del diari *Avui*, presenta un expedient de fallida voluntària, amb la finalitat d'assegurar la viabilitat present i futura, atès el deute acumulat de més de 42 milions d'euros (*El Punt*, 16.6.2004, p. 59). El Grupo Godó i l'empresa Mediapro en podrien ésser els nous accionistes.

(Ara sabem que, segurament, el Grupo Godó, el Grupo Planeta i, potser, l'Institut Català de Finances es faran càrrec del diari [16.10.2004].)

La futura cadena de televisió de les Illes Balears (IB3) farà desaparèixer el repetidor de la societat Voltor

L'economia de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió fa aigües

L'*Avui* fa fallida i es posa a la venda per no haver de plegar de debò

També als MCM, la publicitat i el disseny pensats en espanyol i traduïts al català fan estralls en la qualitat dels productes resultants

L'ensenyament del català en la programació de TVE: ho veurem mai?

El 12 de juliol, el col·laborador Pep Riera comenta que, malgrat que TV3 fa promocions amb bon gust i amb un estil inconfusible, l'eslògan d'enguany «TV3 em posa del revés» no rima en català central (que és la varietat de la persona que el diu); en canvi, rimaria en espanyol (*El Punt*, 12.7.2004, p. 22).

El 2 d'agost ens assabentem que Esquerra Republicana de Catalunya ha demanat al Govern de l'Estat que s'incorpori l'ensenyament de les diferents llengües de l'Estat en la programació de Televisió Espanyola (*El Periódico de Catalunya: Expansión*, 2.8.2004, p. 22).

8.4. Les noves tecnologies

L'ús del català en les pàgines web de moltes empreses és encara deficient o absent

Per a poder tenir un operador propi de telecomunicacions cal no dependre de l'operador dominant espanyol

El 26 d'abril, ens assabentem que l'Agrupació de Webmasters Independents en Català, de Cultura i d'Àmbits Cívics ha elaborat, després de dos anys d'observació del català a Internet, una llista dels webs més insensibles respecte a la llengua catalana; els tres primers de la llista són el d'El Corte Inglés, el de Nestlé i el de Danone (*El Punt*, 26.4.2004, p. 44). Com a webs més respectuosos figuren, entre altres, els de Ryan Air, La Sirena i Visit Britain.

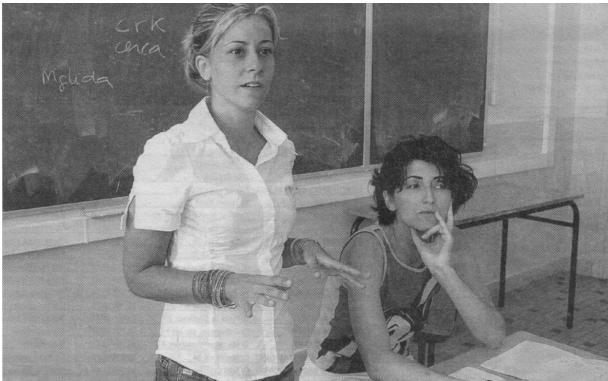
El 15 de maig, el col·laborador Dámaso Arias proposa que, abans de plantejar-se dotar-se d'un operador propi de telecomunicacions, cal «començar per apostar en un projecte íntegrament català, en què la Generalitat domini la matèria i protegeixi el projecte a través de l'ús dels seus serveis en comptes de subcontractar les seves comunicacions amb l'operador dominant espanyol» (*El Punt: Dossier Econòmic de Catalunya*, 15-21.5.2004, p. 13).

El 30 de maig, Oriol Ferran, secretari de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, anuncia que la Generalitat té previst impulsar una xarxa d'accés a Internet alternativa a la de Telefónica que compregui tot el territori català (*El Punt*, 1.6.2004, p. 4), mitjançant la implantació de cable i altres sistemes de banda ampla per part d'operadors privats. El Govern vol garantir-ne el desplaçament territorial.

El 22 de juny, la Comissió de Política Cultural del Parlament de Catalunya aprova, amb el suport de tots els grups, una resolució que insta el Govern català a fer tots els passos que siguin necessaris perquè el web del Ministeri d'Educació i Cultura difongui el plurilingüisme de l'Estat espanyol (*El Punt*, 23.6.2004, p. 22).

El 2 d'agost ens assabentem que Esquerra Republicana de Catalunya ha demanat al Govern de l'Estat que es tradueixin les pàgines web de tots els ministeris a cadascuna de les llengües oficials de l'Estat (*El Periódico de Catalunya: Expansión*, 2.8.2004, p. 22).

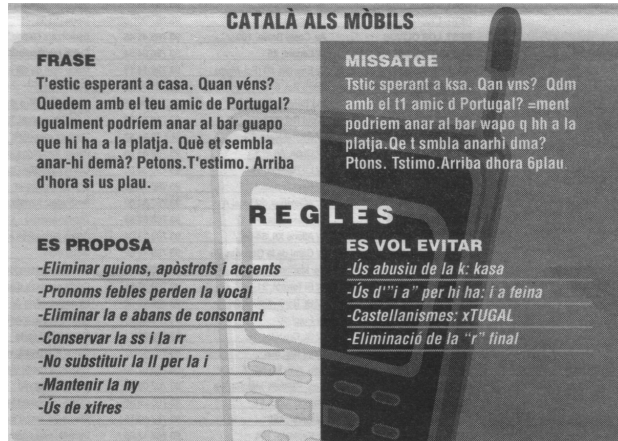
El dia que vegem el català als webs ministerials espanyols començarem a pensar que quelcom pot canviar

Caterina Canyelles i Margalida Cunill
(*El Punt*, 28.8.2004, p. 31)

El 27 d'agost, Caterina Canyelles i Margalida Cunill, filòlogues de la Universitat de les Illes Balears, anuncien que estan elaborant una normativa per al català que es fa servir en els missatges de telefonia mòbil (*El Punt*, 28.8.2004, p. 31). Si s'arriba a implantar, pot constituir un element més de normalització lingüística.

Les iniciatives modestes poden ésser poderoses: els missatges SMS

Algunes de les regles proposades
(*El Punt*, 28.8.2004, p. 31)

8.5. Els esports

Les iniciatives modestes poden ésser poderoses: el Futbol Club Barcelona

Disposar de seleccions catalanes i de transmissions esportives de qualitat a la TV és una demanda creixent

El dia 17 d'abril, Joan Laporta, president del Futbol Club Barcelona, rep el Premi Joan Coromines que atorga la Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL) a persones i entitats que, lluny de la queixa inútil, treballen per la normalització del català (*El Punt*, 15.4.2004, p. 39). La CAL li dona el premi perquè ha retirat la bandera espanyola de la Masia, perquè redacta els contractes en català i perquè el club ha entrat al Patronat Català pro Europa.

El 12 de juny, el periodista Toni Muñoz fa la reflexió següent: «Hem pogut seguir en directe, a La 2 i en català, els partits de la final de la Lliga ACB entre el Barça i l'Estudiantes. Ja han quedat una mica lluny els intents d'Antena 3 de retransmetre en català partits de futbol, amb uns resultats per a la nostra llengua senzillament lamentables. [...] La cadena pública [TV3] sovint sembla entestada que els comentaris tècnics quedin a les mans de persones que, entenent molt d'allò que parlen, tenen unes dificultats extremes per lligar dues frases correctes en català.» (*El Punt*, 12.6.2004, p. 60.)

(El 16 d'octubre, la selecció catalana d'hoquei sobre patins ha pogut jugar el seu primer partit internacional a Macau (Xina), contra Austràlia, a la qual ha guanyat per 11 a 0, malgrat els intents desesperats d'Enrique García Raposo, president de la Federació Espanyola de Patinatge, que va arribar a amenaçar amb represàlies les altres seleccions si jugaven contra Catalunya [16 i 17.10.2004].)

El 16 de juny, Cristóbal Grau, delegat d'Esports de l'Ajuntament de València, confirma en un diari gratuït que el català no serà una de les llengües oficials de la Copa Amèrica de vela que tindrà lloc a València l'any 2007; només ho seran l'espanyol, l'anglès, el francès i l'italià, que són els únics idiomes emprats per l'empresa suïssa ACM, propietària dels drets de la competició (*El Punt*, 17.6.2004, p. 19).

El dia 11 de juliol, el Grup Socialista a l'Ajuntament de València demana al Consell Valencià de Cultura que faci per manera que el valencià sigui llengua oficial en la Copa Amèrica, després que els regidors del PP van rebutjar una moció en aquest sentit en l'últim Ple municipal (*El Punt*, 12.7.2004, p. 10).

La Copa Amèrica, un mal exemple de com es promou la llengua catalana al País Valencià

8.6. La religió

El 22 d'agost, l'editorial d'*El Punt* recorda que el Concili Provincial Tarraconense del 1995 «reitera amb fermesa l'ús del català com a llengua pròpia de l'Església a Catalunya: en la litúrgia, en la predicació, en la catequesi, en els mitjans de comunicació social...», i Ramon Blas, mossèn de la parròquia de Sant Pere de Cambrils, es basa en les normes eclesials i en el dret natural a parlar la llengua pròpia per defensar-se dels atacs d'alguns aragonesos que estiuengen a Cambrils de Mar, que han arribat a boicotejar-li les misses i a amenaçar-lo perquè les digués en espanyol (*El Punt*, 22.8.2004, p. 11).

Alguns turistes aragonesos volen més misses en espanyol

El 22 d'agost, un centenar de persones, convocades per Òmnium Cultural del Baix Camp, es concentren a Cambrils de Mar per defensar les misses en català (*El Punt*, 23.8.2004, p. 7).

9. Les administracions

Aquesta secció comprèn els temes següents:

- 1) L'Administració de justícia
- 2) L'Administració local
- 3) L'Administració educativa
- 4) La documentació oficial
  - 4.1) La documentació en català
  - 4.2) Els «papers de Salamanca»

9.1. L'Administració de justícia

La normalització
lingüística és lluny
d'arribar als jutjats

El 22 d'abril, Guillem Vidal, president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, insta els trenta-set nous jutges destinats a Catalunya, que prenen possessió del càrrec aquell mateix dia, a manifestar comprensió i respecte envers un poble que té una llengua pròpia (*El Punt*, 23.4.2004, p. 23).

(Sembla que el Departament de Justícia demanarà als jutges que tenen el mèrit de la llengua en el currículum que siguin coherents i utilitzin el català en llurs actuacions professionals [16.10.2004].)

Els drets lingüístics
dels ciutadans
encara són trepitjats
en alguns jutjats

El 26 d'abril, Carme Forcadell, membre de la Plataforma per la Llengua, fa palesa la discriminació dels catalanoparlants davant la justícia (*El Punt*, 26.4.2004, p. 28). Exposa dos casos de discriminació per raó de llengua viscuts en primera persona d'un any cap aquí: als jutjats de Sabadell i als jutjats de Tortosa,¹⁵ i arriba a proposar que, si no hi ha d'haver cap més remei, es plantegi la possibilitat d'un complement salarial als jutges, magistrats i funcionaris que usin el català.

L'1 de juny, el Congrés espanyol acorda prendre en consideració una proposició de llei presentada pel Parlament de Catalunya amb tres objectius: normalitzar el català a l'Adminis-

15. En el primer cas, va demanar un imprès per a tramitar un canvi de nom, i en el segon, un imprès d'instruccions per a un judici ràpid.

tració de justícia de Catalunya (especialment en el sentit que tot ciutadà a Catalunya es pugui adreçar als estaments judicials en català si ho vol així, sense que pugui patir cap retard ni discriminació), suprimir els cossos estatals (és a dir, que tot el personal de l'Administració de justícia passi a dependre de la Generalitat) i atribuir més potestats als secretaris judicials (*El Punt*, 2.6.2004, p. 14).

El 14 de juliol, l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia va presentar una *Carta dels drets lingüístics dels ciutadans* en l'àmbit judicial (vegeu-ne el text complet en l'annex 4), amb la finalitat que els ciutadans sàpiguen què poden exigir quan s'adrecen a l'Administració de justícia en llengua catalana (*El Punt*, 19.7.2004, p. 31).

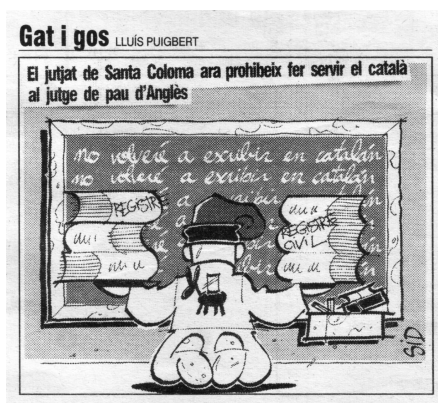
El 28 de juliol, Rafael Ribó, del Síndic de Greuges de Catalunya, va manifestar, en una reunió amb el conseller de Justícia de la Generalitat (Josep M. Vallès), que vigilarà l'atenció que dispensa l'Administració de justícia al ciutadà, especialment pel que fa al compliment dels drets lingüístics davant els tribunals (*El Punt*, 29.7.2004, p. 21).

A començament d'agost, el Govern de la Generalitat dona a conèixer un nou pla per a impulsar l'ús del català a l'Administració de justícia, tot i que al Congrés espanyol el ministre de Justícia consideri molt difícil d'assumir que el coneixement del català sigui un requisit indispensable per a accedir a l'Administració de justícia, tal com demana la Proposició de llei orgànica que hi va presentar el Parlament de Catalunya al mes de març (vegeu l'annex 5).

La realitat, però, és que molts judicis es fan en espanyol amb l'acord de les dues parts; és fàcil pensar que la coacció, directa o indirecta, dels funcionaris judicials hi té molt a veure: no fos cas que el jutge ens mirés malament o que amb les traduccions es produís alguna interferència que pogués perjudicar els interessos de la part corresponent. Els funcionaris espanyols que volen exercir a Catalunya haurien de conèixer i emprar la nostra llengua; altrament, la normalització de debò serà impossible.

Una jutgessa no vol
els assentaments
registrals en català
perquè són
«il·legals»

Però no cal arribar a judici: el 10 d'agost apareix la notícia que la jutgessa de Primera Instància de Santa Coloma de Farners, Olga Bautista, ha instat el jutge de pau d'Anglès, Pere Figuereda, a fer els assentaments del Registre Civil en espanyol d'acord amb els articles 86, 298.6 i 300 del Reglament que desplega la Llei del Registre Civil (que data del 1957) —articles que prohibeixen fer assentaments sense còpia traduïda en altres llengües que no siguin l'espanyol. Com el jutge de pau no hi està disposat, s'ha adreçat al conseller de Justícia, que no li ha respost, per la qual cosa ha demanat l'empara del conseller en cap de la Generalitat, Josep Bargalló (*El Punt*, 10.8.2004, p. 3).

(*El Punt*, 11.8.2004, p. 42)

L'endemà, el conseller de Governació i Administracions Públiques garanteix el suport del Govern a aquest jutge de pau perquè pugui continuar usant el català en els assentaments registrals (*El Punt*, 11.8.2004, p. 5).

El dia 18 d'agost, l'escriptora Assumpció Cantalozella ho rebla de la manera següent (*El Punt*, 18.8.2004, p. 12): «Fa angúnia i manifesta una palesa injustícia: els ciutadans de llengua catalana no som tractats davant la llei amb les mateixes consideracions que els altres ciutadans de Catalunya de llengua castellana. Això que som nosaltres els que parlem la llengua pròpia

d'aquesta terra. La que es desenvolupà al territori en la llarga evolució de mil anys, i ha perdurat, malgrat les persecucions, les vicissituds diverses, malgrat les jutgesses i els jutges colonitzadors, fins aquest mil·lenni tercer.»

(Sembla que el 22 d'octubre el conseller de Justícia, Josep M. Vallès, i el ministre de Justícia, Juan Fernando López Aguilar, signaran un conveni perquè els assentaments es puguin fer també en català [16.10.2004].)

El 27 d'agost, arran d'una visita del conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, Josep Bargalló, al jutge de pau d'Anglès, s'anuncia que la Generalitat es reunirà amb altres governs de l'Estat per tal de promoure una «lleï de llengües» que eviti casos com aquest (*El Punt*, 28.8.2004, p. 7).

La futura llei de llengües de l'Estat espanyol hauria d'acabar amb la discriminació del català en l'Administració

Portada del programa de les jornades
«El català a la Justícia»

Les iniciatives
modestes poden
ésser poderoses: les
jornades de juristes

(Una altra iniciativa que va en aquesta línia són les jornades titulades «El català a la Justícia», organitzades per l'Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia, que ha tingut lloc a Barcelona els dies 15 i 16 d'octubre de 2004.¹⁶)

9.2. L'Administració local

Els reglaments d'ús
lingüístic dels
ajuntaments encara
són objecte de
recurs

El 25 d'abril, Rafel Torner, membre del Cercle 21, denuncia l'anul·lació parcial que ha fet el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya del Reglament sobre l'ús de les llengües a l'Ajuntament de Sabadell, aprovat per unanimitat pels grups polítics representats —incloent-hi el Partit Popular—; la decisió del Tribunal s'ha basat en la legislació espanyola sobre aquesta qüestió (*El Punt*, 25.4.2004, p. 34). La conclusió d'aquest autor és que la situació juridicopolítica de la llengua catalana a Catalunya (i a la resta dels territoris de l'àmbit lingüístic català) no depèn de la decisió democràtica dels catalans, per tal com la legislació catalana està sotmesa a lleis establertes en un altre àmbit (amb migra-
rat pes català, evidentment), que és l'espanyol (o el francès, en el cas de la Catalunya Nord). Com més depengui dels catalans la legislació catalana, menys persecució política i judicial haurérem de patir; fins que sigui l'única.

Les iniciatives
modestes poden
ésser poderoses: un
màster i una borsa
de treball

Mentrestant, hi ha iniciatives senzilles que hi poden ajudar: la Generalitat de Catalunya ha posat en marxa un màster en gestió i dret local, organitzat per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya en col·laboració amb diverses universitats, que tindrà una durada de dos anys. Així mateix, ha anunciat que crearà una borsa de treball de personal qualificat per a exercir de secretari/tària, interventor/ra o tresorer/ra en els ajuntaments (*El Punt*, 23.8.2004, p. 3). Es tracta d'un primer pas per a demanar la gestió d'aquest funcionari i per a crear un cos català de secretaris municipals.

16. *Juristes per la Llengua: Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia*, <<http://www.juridica.org/juristesperlallengua/>> (consulta: 24 setembre 2004).

9.3. L'Administració educativa

El 27 d'abril, la Coordinadora d'Estudiants dels Països Catalans convoca un tancament a la Facultat de Filologia de la Universitat de València en protesta pels atacs del Govern valencià del PP contra la titulació de filologia catalana, al mateix temps que demanen la derogació immediata de totes les mesures que rebutgen la unitat de la llengua i que perjudiquen la normalització lingüística (*El Punt*, 28.4.2004, p. 51). En aquest sentit, són especialment significatius els incompliments del Partit Popular en relació amb les quatre sentències del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana favorables a considerar la titulació de filologia catalana com a eximent per a la prova prèvia de valencià corresponent a les oposicions per a l'ingrés als cursos docents (vegeu l'annex 6).

La repressió
denominativa de la
llengua continua al
País Valencià

El 30 d'abril, el Consell de Ministres espanyol inicia la paràlització de la Llei orgànica 10/2002, del 23 de desembre, de qualitat de l'educació (*El Punt*, 30.4.2004, p. 19). Aquesta Llei, que s'havia de començar a aplicar aquest curs, ha estat objecte de diversos recursos d'inconstitucionalitat de diferents comunitats autònomes perquè, entre altres coses, ampliava les hores lectives d'espanyol, en detriment de les hores de les llengües cooficials.

La derogació de la
Llei de qualitat de
l'educació
sortosament ha
començat

El 12 de maig, el Senat insta el Govern espanyol a debatre amb les autonomies, els grups polítics i tot el sector educatiu qualsevol modificació o possible derogació d'aquesta Llei.

El 15 de maig, Marta Cid, consellera d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, anuncia que el pla de xoc que prepara la Generalitat per a integrar els immigrants constarà de tres pilars: la creació d'aules d'acolliment específiques, la potenciació del català com a llengua vehicular i la dotació de més recursos per al professorat (*El Punt*, 16.5.2004, p. 22). Aquest pla es posarà en marxa durant el curs vinent.

La integració dels
immigrants passa
perquè puguin
aprendre i usar el
català

El 29 de maig, el *Boletín Oficial del Estado* publica el Reial decret 1318/2004, del 28 de maig, pel qual es modifica el Reial decret 827/2003, del 27 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, establir-

ta per la Llei orgànica 10/2002, del 23 de desembre, de qualitat de l'educació (BOE, núm. 130, del 29.5.2004, p. 19924-19925). Aquest Reial decret ajorna l'aplicació, entre d'altres, de l'augment d'hores de llengua castellana, que havia d'arribar fins a quatre setmanals.

Unió Mallorquina
proposa la
devaluació dels
nivells de català
equivalents als graus
d'ensenyament

El 30 de maig, Unió Mallorquina presenta una proposició no de llei al Parlament balear perquè es reconegui el nivell C de català als alumnes que acabin amb un aprovat el quart d'ESO (*El Punt*, 1.6.2004, p. 48). Fins ara, l'aprovat o el bé a quart d'ESO equivalen al nivell A de català, i el notable o l'excel·lent, al nivell B; així mateix, treure entre 5 i 7 a segon de batxillerat equival al nivell B, i de 8 a 10, al nivell C.¹⁷

Cal evitar el
bilingüisme mal
entès que porta a
prescindir del català

El dia 5 de juny ens assabentem que la Direcció General de Formació Professional de la Generalitat de Catalunya ha enviat una normativa interna als centres educatius en què especifica que els exàmens per a l'obtenció dels títols de tècnic i tècnic superior han d'estar redactats en català i en castellà simultàniament (*El Punt*, 5.6.2004, p. 22). (No cal dir que es tracta d'un pas enrere en la normalització; una altra cosa fóra que hi hagués d'haver exemplars en cadascuna de les llengües oficials...)

El dia 21 de juny, el Consorci per a la Normalització Lingüística comunica que ha inscrit, des del setembre proppassat, 60.067 persones en els cursos que organitza, amb el repartiment següent, segons l'indret d'origen: 30 % de sud-americans, 23 % de catalans, 19 % de la resta de l'Estat espanyol, 5 % d'europes i 4 % de nord-africans (*El Punt*, 22.6.2004, p. 40). Aquest nombre d'inscrits significa un 12 % més que l'any passat.¹⁸ (El que no s'explica en aquesta notícia ni en la pàgina web del Consorci és el nombre de persones que han acabat els cursos amb aprofitament...¹⁹)

El dia 6 de juliol, la consellera d'Educació, Marta Cid, apos-

17. Ordre del conseller d'Educació i Cultura del 14 de maig de 2002, per la qual es regula l'homologació dels estudis de llengua catalana de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat amb els certificats de la Junta Avaluadora de Català (BOIB, núm. 64, del 28.5.2002, p. 8424-8425).

18. *Consorci per a la Normalització Lingüística*, <<http://www.cpnl.org/viure/actualitat/2004/040621.htm>> (consulta: 28 agost 2004).

19. <<http://www.cpnl.org/viure/actualitat/2004/040621.htm>> (consulta: 28 agost 2004).

ta per reforçar l'àrea curricular de llengua catalana —i també les de castellà i matemàtiques—, arran dels resultats de les proves d'accés a la universitat. En la convocatòria del juny del 2004, la nota mitjana de català és de 4,95 (*El Punt*, 7.7.2004, p. 16). Segons diversos professionals consultats pel diari, sembla que aquests resultats tenen més a veure amb el poc ús del català al carrer i a casa, que no pas amb la formació acadèmica en si.

El 30 de juliol, el Govern valencià aprova els nous Estatuts de la Universitat de València, dels quals han estat suprimides totes les referències a *llengua catalana*, *català* i *País Valencià*, en contra del parer de les autoritats acadèmiques i de la comunitat universitària tota (*El Punt*, 1.8.2004, p. 12).

El 2 d'agost ens assabentem que Esquerra Republicana de Catalunya ha demanat al Govern de l'Estat que s'inclogui una assignatura opcional de llengua i cultura catalanes en el currículum educatiu durant l'ensenyament secundari obligatori i que es fomenti l'extensió d'aquests estudis en les universitats del conjunt de l'Estat (*El Periódico de Catalunya: Expansión*, 2.8.2004, p. 22).

El 12 d'agost, Miquel Melià, director general de Política Lingüística de les Illes Balears, anuncia que suprimirà la Junta Avaluadora de Català així que s'haurà aprovat el decret sobre l'avaluació i la certificació de coneixements de llengua catalana, i que la substituirà per una comissió consultora (*El Punt*, 13.8.2004, p. 21).

ERC demana l'ensenyament del català en l'ensenyament secundari espanyol

La supressió de la Junta Avaluadora de Català executada pel PP a les Illes Balears va contra la normalització lingüística

9.4. La documentació oficial

9.4.1. La documentació en català

El 3 de juliol, una lectora d'*El Punt* es queixa de la impossibilitat d'estudiar en català la normativa de la circulació de vehicles, perquè no hi ha, segons ella, manuals disponibles en aquesta llengua, malgrat que, en canvi, sí que hom pot examinar-se en català (*El Punt*, 3.7.2004, p. 11).

Manquen manuals en català per a estudiar les normes de circulació

Els passaports, els carnets de conduir i els altres documents d'identificació personal han d'ésser, si més no, bilingües

El 2 d'agost ens assabentem que Esquerra Republicana de Catalunya ha demanat al Govern de l'Estat que els passaports estiguin redactats, com a mínim, en la llengua materna del titular (*El Periódico de Catalunya: Expansión*, 2.8.2004, p. 22).

El 6 d'agost, Rafael Bruguera, senador de l'Entesa Catalana de Progrés, afirma que el director general de Trànsit, Pere Navarro, li ha garantit que el nou carnet de conduir combinarà l'espanyol amb les llengües cooficials de l'Estat (*El Punt*, 7.8.2004, p. 18). Es veu que el Govern valencià ha demanat que també hi consti el valencià (!!).

9.4.2. Els «papers de Salamanca»

El 30 d'abril ens assabentem que l'Ajuntament de Tarragona ha demanat a la Comissió de la Dignitat que iniciï els tràmits judicials per a reclamar els documents confiscats durant la Guerra Civil i que es troben a l'anomenat *Arxiu de Salamanca* (*El Punt*, 30.4.2004, p. 41).

(El 15 d'octubre, aquesta Comissió inicia la campanya «Operació retorn» per tal que hi hagi una pressió ciutadana continuada al Govern espanyol, que hauria de prendre una decisió definitiva el mes de desembre [16.10.2004].)

(*El Punt*, 13.6.2004, p. 36)

El 15 de maig, José Montilla, primer secretari del PSC, amenaça de votar en contra de qualsevol iniciativa que, en relació amb els «papers de Salamanca», Esquerra Republicana de Catalunya, Iniciativa per Catalunya - Verds o Convergència i Unió presentin al Congrés o al Senat sense haver-la acordat prèviament amb els socialistes (*El Punt*, 16.5.2004, p. 11).

El 17 de maig, Silvia Clemente, consellera de Cultura de Castella i Lleó, recalca que l'Arxiu de la Guerra Civil ha de romandre a Salamanca, i que es tracta d'una qüestió en què el seu Govern (del Partit Popular, òbviament) mantindrà una absoluta fermesa (*El Punt*, 18.5.2004, p. 48).

El 18 de maig, el Congrés dels Diputats insta el Govern socialista perquè, abans d'un mes, s'iniciïn negociacions entre totes les entitats implicades en relació amb els anomenats «papers de Salamanca», i que, abans de sis mesos, s'informi el Congrés de l'acord aconseguit (*El Punt*, 19.5.2004, p. 6).

El 19 de maig, Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, insisteix que, amb els mitjans tècnics actuals, és possible mantenir la unitat de l'Arxiu de Salamanca i tornar els papers relatius a la Guerra Civil a Catalunya (*El Punt*, 20.5.2004, p. 13). Per la seva banda, el popular Fernando Rodríguez, portaveu de l'Ajuntament, qualifica d'atrancament a la ciutat l'aprovació de la Moció feta pel Congrés dels Diputats amb vista a iniciar de nou les converses sobre els documents.

El 25 de maig, Izquierda Unida de Salamanca es mostra favorable de retornar a Catalunya alguns documents molt concrets, com ara l'Estatut d'autonomia, tot i que defensa la unitat de l'Arxiu General de la Guerra Civil (*El Punt*, 26.5.2004, p. 57).

El 26 de maig, Carmen Calvo, ministra de Cultura, es compromet davant representants de la Comissió de la Dignitat a resoldre el contenciós sobre el mandat del Congrés dels Diputats (*El Punt*, 27.5.2004, p. 46; vegeu també els annexos 7 i 8).

El 10 de juny, Caterina Mieras, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, vol que el retorn dels «papers de Salamanca» vagi acompanyat d'un projecte que permeti l'estudi i

L'actitud de l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola de Salamanca és un oprobi per a tots els demòcrates

La Comissió de la Dignitat ha dut a terme una tasca més que meritòria

el coneixement de la documentació recuperada (*El Punt*, 11.6.2004, p. 45).

El 12 de juny, Toni Strubell, president de la Comissió de la Dignitat, demana la devolució plena dels «papers de Salamanca», i no un repartiment salomònic, com proposa algun sector del PSOE (*El Punt: Actual*, 12.5.2004, p. 15). Segons Strubell, «una devolució parcial significaria la legalització d'un crim històric i d'una aberració arxivística».

El 13 de juny ens assabentem que l'associació Ciudadanos por la Defensa del Patrimonio (de Salamanca) reclama que es reconegui la titularitat dels documents confiscats als particulars que en tinguin, ja que consideren que és l'única manera de tancar la ferida oberta per la Guerra Civil (*El Punt*, 13.6.2004, p. 36; vegeu l'annex 9). També consideren que es pot estudiar el retorn d'alguns documents als titulars, sempre que continuïn estant a disposició de tothom.

El 17 de juny, Caterina Mieras, consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, explica que, en la primera reunió tinguda amb Carmen Calvo, ministra de Cultura, l'ha trobada ben predisposada a arribar a un acord pel que fa al retorn dels «papers de Salamanca» (*El Punt*, 18.6.2004, p. 41).

El 22 de juny, el Parlament de Catalunya aprova per unanimitat una resolució en què insta el Govern català a exigir al Govern de l'Estat que tornin a Catalunya els papers de l'Arxiu de Salamanca abans que s'acabi la legislatura (*El Punt*, 23.6.2004, p. 38). El Partit Popular de Catalunya també hi ha donat suport.

El 5 de juliol, Esteban González, conseller de Cultura, Educació i Esports de la Generalitat Valenciana, reconeix que ha assegurat al Govern de Castella i Lleó que la Generalitat Valenciana no reclamarà cap document de l'Arxiu de Salamanca (*El Punt*, 6.7.2004, p. 39). Aquesta tesi contrasta amb la declaració de fa unes quantes setmanes del Partit Popular valencià de reclamar els «papers de Salamanca».

El 12 de juliol, el Ple del Patronat de l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola acorda proposar abans de final de juliol una llista de quinze experts que assessoraran en el procés de re-

solució del contenciós sobre la documentació confiscada i dipositada a l'Arxiu de Salamanca (*El Punt*, 13.7.2004, p. 40). Aquesta llista, que serà presentada a principi de setembre, tindrà un perfil marcadament tècnic i serà consensuada amb la Generalitat de Catalunya, tal com estableix la Proposició no de llei aprovada pel Congrés dels Diputats.

10. Els parlaments

Aquesta secció comprèn els temes següents:

- 1) Les Corts Generals espanyoles
- 2) El Parlament Europeu i la «Constitució» europea

10.1. *Les Corts Generals espanyoles*

El 26 d'abril, Javier Rojo, president del Senat espanyol, anuncia que ha encarregat un informe tècnic i econòmic amb vista a introduir a mitjà termini les llengües catalana, basca i gallega en el funcionament ordinari de la cambra alta (*El Punt*, 27.4.2004, p. 11).

El 15 de maig, Artur Mas, secretari general de Convergència i Unió, anuncia que presentarà una iniciativa —la notícia no especifica on— perquè les llengües cooficials de l'Estat es puguin utilitzar al Senat (*El Punt*, 16.5.2004, p. 10).

El 25 de maig, el Senat aprova una moció, presentada per ERC i altres grups parlamentaris, mitjançant la qual la cambra alta es compromet a impulsar la reforma del Reglament amb la finalitat de fer possible la utilització de qualsevol de les llengües que tinguin caràcter d'oficial en alguna comunitat autònoma (*El Punt*, 20.6.2004, p. 24; vegeu l'annex 10).

El 2 de juny, Joan Tardà, diputat del Congrés per ERC, intenta formular una pregunta al ministre de l'Interior, José Antonio Alonso, en relació amb els drets lingüístics dels ciutadans a les comissaries (*El Punt*, 3.6.2004, p. 14). El president del Con-

El català al Senat, «a mitjà termini»; al Congrés dels Diputats, *sine die*

grés, Manuel Marín, també en català, l'interromp i li demana que s'atengui al Reglament (volia dir «a la Constitució») i, per tant, parli en espanyol; aleshores, Tardà —com que no ho vol fer— remet a la pregunta escrita que la seva formació ha presentat. En canvi, el ministre de l'Interior deixa clar en la seva intervenció que no haver pogut ésser interrogat en català no l'honra com a demòcrata, i considera que tampoc no contribueix a la normalització lingüística.

(*El Punt*, 4.6.2004, p. 19)

El 3 de juny, Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya, es reuneix amb el president del Congrés, Manuel Marín, i aquest li manifesta que l'ús de llengües a les Corts s'ha de tractar en el moment i el lloc oportuns (*El Punt*, 4.6.2004, p. 13). Així mateix, Joan Puigcercós, portaveu d'ERC al Congrés dels Diputats, afirma que el seu grup aprofitarà la futura reforma del Reglament de la cambra per a exigir que es normalitzi l'ús del català i de les altres llengües cooficials per a les diferents iniciatives parlamentàries.

Durant la setmana del 14 al 18 de juny, Joan Puigcercós, portaveu d'ERC, formula, malgrat els advertiments, una pregunta en català al Congrés dels Diputats (*El Punt*, 20.6.2004,

p. 24). En aquest cas, el president del Congrés, Manuel Marín, apel·la directament a la Constitució espanyola per prohibir-li-ho, i li demana que no ho torni a fer.

El 23 de juny, el president del Senat espanyol, Javier Rojo, retira la paraula al senador d'ERC Miquel Bofill perquè el parlamentari formula una pregunta en català al ministre d'Afers Estrangers, Miguel Ángel Moratinos, el qual no contesta fins que el senador formula la pregunta en espanyol (*El Punt*, 24.6.2004, p. 24).

El mateix dia, en canvi, el diputat Jordi Ramon aconsegueix preguntar en català al ministre d'Indústria, José Montilla, al Congrés, gràcies al fet que presideix en funcions Carme Chacón (*El Punt*, 30.7.2004, p. 14).

El 25 de juny, Eduardo Zaplana, portaveu del PP al Congrés, qualifica de «trist» i «absurd» el debat sobre l'ús de les llengües cooficials al Congrés i al Senat (*El Punt*, 26.6.2004, p. 25). Aquest diputat considera que «el sentit comú ens diu que si tots entenem una llengua, que és la que ens uneix [*sic*], cal utilitzar-la».

El 30 de juny, el diputat Joan Puig intenta, infructuosament, formular una pregunta en català a la ministra de Foment, Magdalena Álvarez, ja que Manuel Marín, president del Congrés, li retira la paraula (*El Punt*, 30.7.2004, p. 14).

A final de juny, ERC, amb el suport dels grups de CiU, PNB i Grup Mixt —EA, BNG i Nafarroa Bai—, aconsegueix que la Comissió de Reglament del Congrés accepti debatre durant el mes de setembre una proposta perquè en la nova normativa es reculli el dret dels diputats a intervenir en les diferents llengües de l'Estat (*El Punt*, 30.7.2004, p. 14).

El 29 d'agost, Gaspar Llamazares, portaveu del Grup d'IU-ICV al Congrés, proposa aparcar la polèmica sobre la regulació de l'ús del català a la cambra baixa fins que s'aprovi un primer bloc d'assumptes del Reglament que tingui més consens entre els partits (*El Punt*, 30.8.2004, p. 23).

El català a la Unió
Europea: la cançó de
l'enfadós

10.2. *El Parlament Europeu i la «Constitució» europea*

El 15 d'abril, José Luis Rodríguez Zapatero, en la sessió d'investidura com a president del Govern espanyol, es compromet a treballar per introduir el català en la «Constitució» europea i que, per tant, sigui reconeguda com a llengua oficial a la Unió Europea (*El Punt*, 16.4.2004, p. 3 i 7).

El 20 d'abril, Pat Cox, president del Parlament Europeu, es compromet a impulsar el reconeixement del català a la Unió Europea davant la Presidència irlandesa de torn, després d'entrevistar-se amb Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya (*El Punt*, 21.4.2004, p. 10).

El 5 de maig, el PP dona suport a una moció aprovada pel Ple del Parlament de Catalunya en què s'insta el Govern català a reclamar a l'Estat que la nova «Constitució» europea incorpori el català dins la seva llista oficial de llengües (*El Punt*, 6.5.2004, p. 23; vegeu l'annex 11). Així mateix, la Moció aprovada demana donar suport al procés de relançament del Consorci per a la Normalització Lingüística i orientar la nova etapa vers l'extensió social del català i l'acollida lingüística dels immigrants.

El 8 de maig, el Govern espanyol demana a la Conferència Intergovernamental que ha de redactar la «Constitució» europea el reconeixement del català com a llengua oficial de la UE mitjançant un document titulat *Estatuto de las lenguas españolas en la UE diferentes de la castellana* (*El Punt*, 7.5.2004, p. 33). Si s'aprova, els ciutadans catalanòfons tindrien dret a adreçar-se en català a les institucions comunitàries i a ésser respostos en el mateix idioma; el català no seria considerat llengua de treball, però es traduiria al català la «Constitució».

L'11 de maig, Pat Cox, president del Parlament Europeu, reitera al Parlament de Catalunya que el català hauria d'ésser una llengua oficial de dret primari, com el gaèlic: els irlandesos es poden adreçar en la seva llengua a les institucions europees i aquestes els han de respondre en la mateixa llengua (*El Punt*, 12.5.2004, p. 15).

El 15 de maig, Raül Romeva, candidat d'ICV-EUiA a les

eleccions al Parlament Europeu, aposta per una Europa federal dels pobles i les cultures, i també perquè el català sigui reconegut al mateix nivell que les altres llengües oficials (*El Punt*, 16.5.2004, p. 10).

El mateix 15 de maig, Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, considera insuficient la proposta de la Presidència europea de traduir la «Constitució» europea al català, tot i que afirma que és un primer pas cap a l'admissió del català com a llengua oficial de la UE (*El Punt*, 16.5.2004, p. 10).

Pels voltants del 18 de maig, el Govern català publica dos anuncis als diaris *Herald Tribune* i *Le Soir* en què apel·la a la solidaritat dels europeus per aconseguir que el català s'inclogui en la llista de llengües reconegudes en la «Constitució» de la Unió Europea (*El Punt*, 18.5.2004, p. 15).

El 18 de maig, Miguel Ángel Moratinos, ministre espanyol d'Afers Estrangers, anuncia que serà molt difícil que el català sigui reconegut com a llengua oficial a la Unió Europea, especialment per l'oposició de França (*El Punt*, 19.5.2004, p. 35).

El 19 de maig, el comentarista Miquel Estruch considera que «ens han tornat a prendre el pèl i ja en van tantes vegades que n'hem perdut el compte! Ni a Espanya ens han volgut mai per [a] altra cosa que no sigui per [a] pagar i callar ni a Europa ens han tingut mai en consideració. Ningú [no] respecta un poble acomplexat de si mateix» (*El Punt*, 19.5.2004, p. 31).

El 19 de maig també, una quinzena d'entitats, entre les quals l'Institut d'Estudis Catalans, adrecen una carta a José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern espanyol, en què li demanen que defensi la inclusió del català en la llista de llengües reconegudes dins la «Constitució» europea (*El Punt*, 20.5.2004, p. 13).

El 24 de maig, Josep-Lluís Carod-Rovira, secretari general d'ERC, adverteix que, si la futura «Constitució» europea no reconeix el català com a llengua oficial, el seu partit recomanarà l'abstenció o el vot en contra, en el cas que dugui a terme un referèndum per a ratificar-la (*El Punt*, 25.5.2004, p. 6).

El dia 24 de maig, l'editorial d'*El Punt* afirma que el fet de voler el reconeixement del català dins la «Constitució» europea

Davant de tantes dificultats sociolingüístiques i polítiques, fora i dins d'Espanya, les posicions proindependentistes van prenent cada cop més força

És important que es faci un referèndum a tot Europa per a conèixer la veritable adhesió dels ciutadans a aquest text de la «Constitució» europea

De vegades, les iniciatives modestes poden ésser irrelevantes: l'oficialitat del català en una reunió del Consell d'Europa no fa estiu

«no ha de fer oblidar ni als partits espanyols ni als catalans que queda pendent l'oficialitat real del català —com el gallec o l'euskara— en tot l'àmbit de l'Estat», i considera que és una mesura imprescindible perquè aquestes llengües siguin realment respectades en pla d'igualtat (*El Punt*, 24.5.2004, p. 24).

El 25 de maig ens assabentem que el català s'estrenarà com a llengua de treball del Consell d'Europa en la reunió que tindrà els dies 27 i 28 de maig a Barcelona (*El Punt*, 25.5.2004, p. 45).

El 26 de maig, el Parlament de Catalunya aprova una declaració institucional sobre el reconeixement de la llengua catalana en la Unió Europea, en la qual manifesta que la UE no pot girar l'esquena al reconeixement de la pluralitat i la diversitat lingüística al seu territori (*El Punt*, 27.5.2004, p. 7; vegeu l'annex 12).

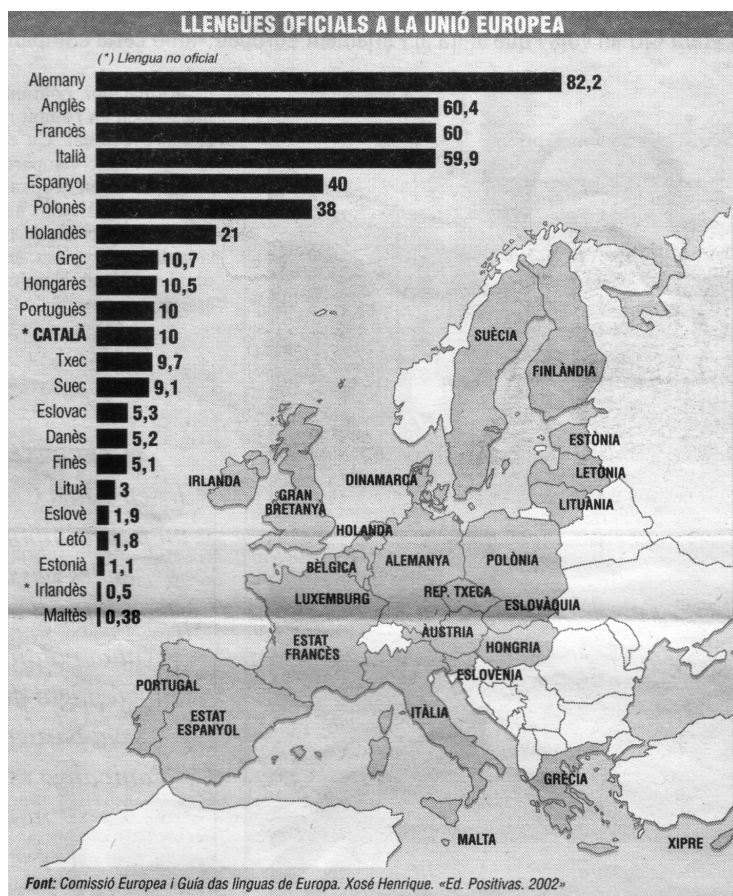
El 4 de juny, Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural, anuncia que tots els partits catalans, llevat del Partit Popular a Catalunya, s'han adherit a la campanya impulsada per Òmnium a favor de l'oficialitat de la llengua catalana a la Unió Europea (*El Punt*, 5.6.2004, p. 44).

També el 4 de juny, el periodista Miquel Riera recorda la discriminació que patim en qüestions com l'etiquetatge, fins i tot pel que fa a la informació estrictament publicitària, i el doblatge de pel·lícules en DVD o en general; per aquesta raó, considera que no val la pena insistir gaire per aconseguir el reconeixement del català com a llengua oficial de la Unió Europea (*Presència*, 4-10.6.2004, p. 10).

El 5 de juny, el periodista Jaume Oliveras considera que «no es pot esperar, ni tan sols demanar, l'acceptació lingüística del català a Brussel·les i Estrasburg si no està avalada pel seu ús normalitzat a Madrid». I continua afirmant que «si no s'aconsegueix donar el tomb a Madrid, en la nova realitat europea només es pot aspirar que [el català] es consideri la “peculiaritat regional d'un departament europeu”» (*El Punt*, 5.6.2004, p. 23).

El 8 de juny, el periodista A. Barnils signa un informe sobre les llengües europees (*El Punt*, 8.6.2004, p. 23). En l'apartat dedicat a les negociacions pel català, afirma: «La proposta que el PSOE ha fet perquè el català entre a la UE és, o molt ingènua, o

una manera intel·ligent d'aconseguir el “no” al català. Crea una tercera categoria de llengües (després d'oficials²⁰ i constitucionals²¹): aquelles que els estats proposin que es poden fer servir a

(El Punt, 8.6.2004, p. 23)

20. Les llengües oficials tenen assegurats els drets lingüístics (respecte al doblatge de pel·lícules, per exemple), veuen que Europa se'n preocupa quan impulsa lleis de protecció lingüística i es poden fer servir en les institucions.

21. Les llengües constitucionals es poden fer servir en el Parlament, tenen versió oficial dels documents oficials i els ciutadans es poden adreçar a les institucions fent-les servir, sense que calgui traducció.

les institucions. Els mateixos estats, i no la UE, en pagaria els costos de traducció.»

(Després de contemplar la gràfica de la pàgina anterior, sembla que no cal fer cap comentari sobre el considerable pes demogràfic del català i el nul pes polític que té a la Unió Europea.)

El 14 de juny, Brian Cowen, president del Consell de Ministres d'Exteriors de la Unió Europea, considera que no cal ampliar el reconeixement de les llengües autonòmiques espanyoles en la «Constitució» europea més enllà de la traducció del text constitucional (*El Punt*, 15.6.2004, p. 15).

El 15 de juny, el Govern espanyol planteja davant la Comissió Intergovernamental que negocia la «Constitució» europea una proposta de declaració que comprometria la UE a examinar mesures perquè, en un futur, els ciutadans es puguin adreçar en català, gallec o basc a les institucions europees (*El Punt*, 16.6.2004, p. 14).

El 17 de juny, el columnista Manuel Cuyàs afirma: «No podem parlar en català amb el Govern de Madrid ni amb cap de les institucions polítiques que tenen la seu a Madrid, no podem gairebé parlar en català a l'oficina d'Hisenda de tres carrers més amunt de casa o a l'estanc de tres carrers més avall i pretenem poder parlar en català a les institucions governamentals de Brussel·les. No només això: pretenem que aquestes institucions ens contestin i mantinguin la conversa en català.» (*El Punt*, 17.6.2004, p. 64.)

El 18 de juny, els Vint-i-cinc aproven la primera «Constitució» de la història de la Unió Europea (*El Punt*, 19.6.2004, p. 26; vegeu-ne els articles que afecten l'ús de les llengües en l'annex 13). El text de la «Constitució» es traduirà al català, al gallec i al basc; és tot el que han aconseguit els negociadors espanyols.

Segons el Patronat Català pro Europa, la situació del català en el Tractat pel qual s'institueix una Constitució per a Europa és la següent:²²

22. Patronat Català pro Europa, <http://www.infoeuropa.org/catala/Futur_ue/> (consulta: 28 agost 2004).

El Tractat pel qual s'institueix una Constitució per a Europa, aprovat definitivament el 18 de juny de 2004, recull per primera vegada la possibilitat que el Tractat sigui traduït al català.

Aquesta possibilitat ve donada per l'article IV-10 del nou Tractat que porta per títol «Textos autèntics i traduccions». Aquesta disposició preveu que els estats podran sol·licitar que el Tractat es tradueixi a altres llengües oficials en tot o part del seu territori d'acord amb el seu ordre constitucional intern. Els estats membres interessats facilitaràn una còpia certificada d'aquesta traducció que es dipositarà en els arxius del Consell.

D'altra banda, l'acta final de la CIG incorporarà una Declaració relativa a aquesta qüestió que recull part de les propostes espanyoles respecte el català i altres llengües oficials en part del territori de l'Estat espanyol. En aquesta Declaració, la Conferència considera que la possibilitat de realitzar traduccions oficials del Tractat a les llengües que es contemplan dins l'article IV-10, segon paràgraf, contribueix a donar compliment a l'objectiu de respectar la riquesa de la diversitat cultural i lingüística de la Unió segons consta a l'article I-3 del Tractat. A més, la Conferència confirma el compromís de la Unió envers la diversitat cultural d'Europa i l'especial atenció que seguirà prestant a les llengües.

L'apartat primer de l'article IV-10 defineix les llengües en què es redactarà la Constitució («llengües de Tractat»): l'alemany, l'anglès, el castellà, el danès, l'eslovac, l'eslovè, l'estonià, el finès, el francès, el grec, l'holandès, l'hongarès, l'irlandès, l'italià, el letó, el lituà, el maltès, el polonès, el portuguès, el suec i el txec.

Cal tenir present que aquest article és la referència per a altres drets vinculats amb les llengües de la Constitució, drets que la llengua catalana no podrà gaudir:

— Es vincula el ser «llengua de Tractat» a determinats drets dels ciutadans: d'acord amb els articles I-8 (Ciutadania de la Unió), II-41 (Dret a una bona administració) i III-12 del Projecte de Constitució Europea, serà possible continuar formulant peticions al Parlament Europeu, recórrer al Defensor del Poble Europeu i adreçar-se a les ins-

titucions i organismes consultius de la Unió en una de les «lengües de Tractat» i rebre'n una resposta en aquesta mateixa llengua.

— Tanmateix, aquest article no predetermina quin ha de ser el règim lingüístic bàsic de les institucions. L'article III-339 del nou Tractat reproduïx l'actual article 290 del TCE i, en conseqüència, serà el Consell, per unanimitat i per mitjà d'un reglament europeu, el que fixi el règim lingüístic de les institucions de la Unió.

Si res no varia, és bastant probable el «no» de Catalunya a la «Constitució» europea

El mateix 18 de juny, José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern espanyol, advoca per celebrar una consulta popular per ratificar la «Constitució» europea (*El Punt*, 20.6.2004, p. 34).

El 20 de juny, Francesc Ferrer i Gironès, regidor independent per ERC a l'Ajuntament de Girona, demana a Miguel Ángel Moratinos, ministre espanyol d'Afers Exteriors, que no ens vulgui enganyar més, quan afirma que el català no es reconeix a Europa perquè els catalans no hem fet prou pedagogia per aconseguir-ho, ja que si no en podem fer més és perquè les competències a l'exterior les tenen els espanyols, i no els catalans (*El Punt*, 20.6.2004, p. 30).

El 22 de juny, l'articulista Miquel Pairoli manifesta que, malgrat que ens tradueixin la «Constitució» europea al català i ens la lliurin impresa sobre pergamí i enquadernada amb pell i lletres d'or, la realitat és que «això no es mou, no camina, no avança. Estem enfangats en un toll de la història i d'aquí no en sortim. [...] El dia que es pugui parlar en català, basc i gallec al Congrés dels Diputats començarem a creure'ns que algun canvi hi ha hagut. Fins llavors, no» (*El Punt*, 22.6.2004, p. 20).

El 28 de juny, l'editorial del diari es felicita per la decisió de José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern espanyol, de convocar un referèndum per a ratificar la «Constitució» europea, la qual cosa permetrà saber quina és l'acceptació dels ciutadans sobre el nou tractat constitucional europeu. Així mateix, recorda que el no-reconeixement del català, el basc i el gallec en el text constitucional europeu podria comportar que

el referèndum sobre la «Constitució» europea obtingués un escàs suport, o fins i tot un vot en contra a Catalunya i al País Basc, ço que significaria, de retruc, una clara reprovació de la gestió de l'actual Govern socialista (*El Punt*, 28.6.2004, p. 21).

El 7 de juliol, el col·laborador Ricard de Bargas-Golarons, historiador i escriptor, afirma que la intervenció confiada i poc agosarada dels nostres polítics (es refereix als polítics catalans) no ha aconseguit gairebé res, i proposa que organitzem manifestacions massives en pro de la total oficialitat del català als Països Catalans i a Europa (*El Punt*, 7.7.2004, p. 13). I rebla el clau sentenciant que «si realment no som capaços de reaccionar, de fer-nos presents com a poble en contra de la injusta negativa europea antidemocràtica i estatalista, aleshores no tindrem dret a queixar-nos més. Car tindrem el que ens mereixem».

El 15 de juliol, el columnista Lluís Falgàs comenta que, ara per ara, només el PSC i una part de la UDC han anunciat el «sí» a la «Constitució» europea, i que els altres partits han anunciat debats interns (*El Punt*, 15.7.2004, p. 19).

El 15 de juliol mateix, el Govern irlandès anuncia que vol convertir el gaèlic en llengua de treball de la Unió Europea (ara només és llengua oficial). Cal recordar que Bertie Ahern, primer ministre irlandès i de torn de la UE, amb les presses d'aprovar la «Constitució» durant el seu mandat comunitari i per evitar debats lingüístics, va impedir que el català tingués un reconeixement mínim, en argumentar que no és la llengua de cap estat (*El Punt*, 16.7.2004, p. 25). (Que ens hi esperin asseguts.)

El 18 de juliol, el filòsof Josep-Maria Terricabras, membre de l'Institut d'Estudis Catalans, recorda que el text aprovat pel Parlament Europeu no és encara una constitució —és, simplement, un tractat—, i afirma que els catalans hem de rebutjar-lo (*El Punt*, 18.7.2004, p. 22). Als estats europeus no els interessa una refundació d'Europa —que és el que comportaria una constitució de debò—, i per això no replantegen res. Conclou que, de ben segur, el «no» dels catalans no aturarà el disbarat, però almenys no ens en faria còmplices.

El 20 de juliol, els polítics i els mitjans de comunicació cata-

«No podem acceptar una Europa en què nacions tan antigues com la nostra no hi tinguin espai per a respirar.»

Josep-Maria Terricabras (*El Punt*, 18.7.2004, p. 22)

Diversos polítics espanyols i espanyolistes destaquen la «poca» importància del català en les qüestions europees

lans fan balanç dels cent primers dies de govern de José Luis Rodríguez Zapatero (*El Punt*, 21.7.2004, p. 22; vegeu el desplegable entre les pàgines 126 i 127). CiU i el PP suspenen l'Executiu del PSOE i li exigeixen menys bon tarannà i bona voluntat i més projectes concrets, mentre que ERC i ICV l'aproven amb moltes reserves, alhora que lamenten que no hagi aconseguit que la «Constitució» europea reconegui el català com a oficial.

El 21 de juliol, Carles Bonaventura, assessor lingüístic i militant d'ERC, afirma, arran de la manca de reconeixement lingüístic dels catalans a Europa, que la realitat és ben tossuda i ens torna a demostrar que no hi ha terceres vies: ni vies autonòmiques espanyoles ni vies regionals europees; fins que Catalunya no disposi d'un estat propi, als catalans no se'ns tindrà en compte (*El Punt*, 21.7.2004, p. 12).

El 21 de juliol, Bernat Joan, diputat d'ERC al Parlament Europeu, s'adreça en català i anglès al candidat a la Presidència de la Comissió Europea, José Manuel Durão Barroso, per fer-li saber que el reconeixement de la llengua catalana serà una condició indispensable perquè els republicans donin suport a la «Constitució» europea (*El Punt*, 22.7.2004, p. 21). El president del Parlament, Josep Borrell, l'avisava que les frases pronunciades en català no han estat traduïdes i que no constaran en l'acta.

El 24 de juliol, Miguel Ángel Moratinos, ministre espanyol d'Assumptes Exteriors, anuncia el compromís del Govern espanyol de demanar que el català sigui inclòs en el Reglament lingüístic de la UE, com ha demanat Irlanda per al gaèlic (de *l'Avui* digital, 25.7.2004).

El 26 de juliol, el PSC reconeix que farà campanya pel «sí» a la «Constitució» europea, i UDC defensa formular una segona pregunta referida al català per a facilitar el vot favorable al Tractat (*El Punt*, 27.7.2004, p. 20).

El 30 de juliol, Josep Borrell, president del Parlament Europeu, declara al diari *Avui* que Europa té plantejats molts problemes, i el del català no és prou important per a votar «no» a la «Constitució» europea (*El Punt*, 3.8.2004, p. 17). Manuel Castanyo, que és l'articulista que recull aquestes declaracions, creu

que «la UE no té cap perjudici especial contra els estats petits, però se'n forma part amb la sobirania completa».

(L'última «borrellada» ha estat fer aprovar per la Mesa d'aquesta cambra un acord pel qual els eurodiputats podran fer ús de les llengües no oficials davant el Ple, però les intervencions no seran traduïdes ni seran recollides en acta [16.10.2004]. Per a què servirà, doncs?)

El 5 d'agost, Ernest Benach, president del Parlament de Catalunya, adverteix que votarà «no» a la «Constitució» europea perquè Catalunya no existeix per al text constituent europeu, tant pel que fa a la llengua com a les euroregions (*El Punt*, 6.8.2004, p. 20).

El 13 d'agost, Joan Janoher, lector del diari, es planteja per què cal un referèndum sobre la «Constitució» europea: el considera tant inadequat com inoportú, perquè el proposen, però alhora exclouen la llengua catalana del text constitucional (*El Punt*, 13.8.2004, p. 17). Aquest lector creu que no té gens de sentit voler demanar el nostre vot quan ens mantenen al marge d'una integració plena i total a la nova Europa que volen ratificar.

El 13 d'agost, el col·laborador Isidre Llucià, secretari de l'Ajuntament d'Anglès (Selva), es pregunta si podem refiar-nos d'un text constitucional europeu que no fixa el reconeixement del català, que, amb una comunitat de deu milions de persones, és la novena llengua més parlada entre la vintena i escaig de llengües oficials que la formen (*El Punt*, 13.8.2004, p. 10). I continua: «Podem refiar-nos d'una constitució que no fa cap referència [...] a la Declaració Universal dels Drets Humans del 10 de desembre del 1948 i als posteriors pactes internacionals del 16 de desembre del 1966, entre els quals hi ha el dret a l'autodeterminació? Val la pena tornar a caure en l'error d'acceptar un text deficient que no ens és favorable, tot pensant que amb el temps ja se solucionarà?»

El 15 d'agost, el periodista Albert Segura publica una enquesta, feta per encàrrec del diari entre seixanta-tres alcaldes, regidors i presidents comarcals de Convergència Democràtica de Catalunya: el 76,19 % són més partidaris del «no» a la «Cons-

titució» europea, perquè no reconeix Catalunya com a nació ni el català com a llengua oficial; mentre que el 23,81 % ho són del «sí», perquè la importància de la primera «Constitució» europea i l'europeisme català i convergent pesen més que la frustració de les aspiracions de Catalunya i les deficiències del text (*El Punt*, 15.8.2004, p. 17).

El 16 d'agost, l'assessor lingüístic Carles Bonaventura considera que amb la «Constitució» europea es repeteixen els arguments que ja es van utilitzar perquè els catalans votésim afirmativament l'espanyola: que és un primer pas, que més val això que res..., i creu que cap ciutadà d'un país normal no votaria a favor d'allò que va en contra seva (*El Punt*, 16.8.2004, p. 14).

El 26 d'agost s'anuncia la constitució de la plataforma Euroconvergens pel No, format per una part de les bases de Convergència Democràtica de Catalunya; entre els impulsors d'aquesta iniciativa figura Jordi Puigneró (*El Punt*, 27.8.2004, p. 20). Aquesta plataforma considera que no es pot donar suport a un tractat que reconeix llengües d'únicament dos-cents mil parlants i no és capaç de reconèixer una llengua com la catalana, parlada per deu milions de persones.

El 29 d'agost, Miguel Ángel Moratinos, ministre d'Afers Estrangers, manifesta que votar «no» a la «Constitució» europea significa tancar les portes a la possibilitat d'un futur reconeixement del català (*El Punt*, 30.8.2004, p. 23).

El 30 d'agost, l'eurodiputat per Esquerra Republicana Bernat Joan es mostra perplex per les declaracions del senyor Moratinos, fetes el dia abans, i opina que el PSOE no ha lluitat prou per a defensar el català, ja que s'hauria entès com un gest de bona voluntat el reconeixement del català, un gest que potser hauria impedit la tendència a votar «no» d'ERC.

El 31 d'agost, Narcís Oliveras, doctor en dret i exconseller de la Generalitat, planteja la utilitat o inutilitat de la «Constitució» europea (*El Punt*, 31.8.2004, p. 15). Segons aquest autor, els ciutadans volen saber si la Unió podrà defensar les seves opcions de societat i una protecció social en el context de la mun-

dialització, i si els respectarà la identitat, la voluntat de sentir-se diferents. Europa s'ha forjat per la voluntat dels estats, a cop de tractats, la multiplicitat dels quals en dificulta l'aplicació; és evident, doncs, que les respostes a les preguntes plantejades pels ciutadans poden ésser diverses.

11. Conclusions

Fins aquí l'exposició de les notícies aplegades entre el 15 d'abril i el 31 d'agost d'enguany. Per descomptat, aquestes no són totes les notícies que s'han esdevingut als Països Catalans durant el període damunt indicat, ni tan sols deuen ésser totes les informacions sobre la llengua catalana publicades per *El Punt* durant aquells dies, però crec que són prou representatives d'un estat de coses que, en bona part, s'han d'endegar si no volem portar el carro del català pel pedregar.

Després de veure el que passa amb la denominació de la llengua, amb la qualitat de la llengua emprada públicament i amb els usos lingüístics en general, amb la promoció internacional del català, amb els aspectes relacionats amb la nació catalana, amb el nou Estatut, amb les denominacions dels territoris dels Països Catalans, amb la immigració, amb els símbols nacionals, amb l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, amb el fet de pretendre viure normalment en català a cadascun dels nostres territoris, amb el català a l'Estat espanyol —tant pel que fa a l'ús general, com a l'oficialitat, com a la «igualtat» dels espanyols—, amb l'economia, l'empresa i la política cultural, amb el cinema i el teatre, amb la premsa i els mitjans de comunicació audiovisual, amb les noves tecnologies, amb els esports, amb l'Administració de justícia, amb l'Administració local, amb l'Administració educativa i pel que fa a la documentació oficial —amb un especial record per als «papers de Salamanca»—, les dificultats que comporta la manca de reconeixement del català als parlaments espanyol i europeu no deixa d'ésser una conseqüència «anecdòtica» gairebé inevitable.

Ara sembla que el Govern espanyol continuarà fent gestions perquè el català pugui ésser reconegut com a llengua de treball de la Unió Europea. Magnífic! Ja veurem com acaba tot plegat; però el que és lamentable és que, malgrat el «respecte i protecció» que tant pregona la Constitució espanyola, els catalans, els bascos i els gal·lecs no tenim els mateixos drets que els altres ciutadans espanyols, ja que la discriminació lingüística —com hem pogut veure a bastament en aquesta ponència— és sistemàtica i abassegadora.

És evident també que els tretze milions de no-hispanoparlants (deu de catalans i tres més entre bascos i gallecs) no «pesen» prou davant els vint-i-set milions d'hispanoparlants; deu ésser encara una qüestió de força —que van aconseguir, fa molts anys, per les armes—, a la qual no volen renunciar per res del món.

I, tal com hem vist a l'apartat 2.5, si la situació sociolingüística i legal als Països Catalans no es redreça, les veus que clamen per l'autodeterminació prendran, indubtablement, cada vegada més força per a «alliberar» Espanya d'una càrrega tan feixuga com la nostra.

La conclusió final, a la qual ja deu haver arribat —evidentment—, és que tenim al davant dues úniques vies per a assolir el reconeixement de la nostra llengua dins la Unió Europea: o bé Espanya està disposada a acceptar el català (i el gallec i el basc, per descomptat) com a llengua predominant en els seus territoris i en pla d'igualtat oficial a la resta de l'Estat, o bé Catalunya (i, si estan a punt, les Illes Balears i el País Valencià) pot buscar el seu futur polític prescindint d'Espanya, dins aquesta Europa que, de moment, no ens vol reconèixer perquè no tenim estat propi.

Annex 1

Demanen presó per a una filòloga unitarista de València per l'omissió de l'article *la*²³

València, 22 de setembre de 2004

El jutge d'Instrucció número 18 de València ha admès a tràmit²⁴ una querella contra la secretària de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, la filòloga Marisol González, defensora constant de la unitat del català, per la suposada ommissió de l'article femení *la* en la transcripció d'un acord de l'Acadèmia. González serà cridada a judici com a imputada per un presumpte delictes de falsedat en document públic, per la qual cosa el Codi Penal preveu una pena de tres a sis anys de presó.

L'admissió a tràmit de la querella, presentada pel líder de l'anomenada Coalició Valenciana, Juan García Sentandreu, implica que el jutge ha vist en el cas «indicis de la possible comissió d'un delictes de falsedat documental». La querella s'estendria també de manera secundària a la presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Ascensión Figueres, depenent del desenvolupament de la instrucció.

El motiu de la querella és la suposada ommissió de l'article *la* en una declaració de l'AVL feta pública el 19 de desembre del 2003 sobre el nom i l'entitat de la llengua. La versió oficial d'aquest document diu que «la denominació de valencià és tradicional, històrica, legal i estatutària», i, segons el denunciador García Sentandreu, el text aprovat per l'AVL va ser: «la denominació de valencià és la tradicional, històrica, legal i estatutària».

Per a García Sentandreu, eixe article «singulariza el nombre de valenciano», mentre que l'eliminació deixa oberta la porta a d'altres denominacions com *català*. El líder blaver també ha qualificat d'inadmissible que la Generalitat Valenciana pagui als 21 acadèmics de l'AVL «diez millones de pesetas al año por vulnerar el Estatuto de autonomía de la Comunidad Valenciana y por cuestionar la identidad del idioma valenciano». Sentandreu considera que l'AVL «está dirigida por el Institut d'Estudis Catalans» i anuncia que «desde mi partido lucharé por la paralización del proceso de catalanización que se está llevando en la Comunidad Valenciana».

La decisió del jutge, que ha sorprès enormement tots els afectats, i especialment

23. *Racó Català*, <<http://www.racocatala.com/articulos/5287>> (consulta: 24 setembre 2004).

24. El jutge acordà la interlocutòria el 10 de setembre de 2004, per bé que no es va fer pública fins al dia 23 de setembre, en què la part demandant ho féu saber als mitjans de comunicació.

la filòloga Marisol González, es va fer pública ahir. De moment, el jutge l'ha cridada a declarar com a imputada el dia 10 o 15 d'octubre (hi ha variacions en la data segons les fons consultades).

Des de l'AVL s'ha explicat que la querella no té gaire importància, que les persones implicades tenen la consciència tranquil·la i que sempre han actuat d'acord amb la legalitat. Confien que un cop feta la instrucció s'arxivi el cas.

Annex 2

Manifest a favor d'una cultura catalana que defensi la unitat de la llengua i la transparència en la gestió²⁵

Maig del 2004

Davant les actuacions i les declaracions de l'actual Govern, els sotasignants, pertanyents a diferents àmbits artístics i a ideologies diverses, considerem que:

— El tret distintiu de Catalunya és la seva cultura; aquesta cultura es manifesta en formes artístiques diverses però té com a entitat vertebradora la llengua. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Aquest és l'únic tret social que ens diferencia de la majoria dels països que ens envolten.

— La cultura i la llengua catalanes tenen una extensió supraautonòmica. D'ençà de la constitució de l'estat de les autonomies ni l'estat espanyol ni els governs autonòmics no han fet res per mantenir aquesta unitat cultural i lingüística, sinó que n'han fomentat la fragmentació amb interessos partidistes. L'única defensa de la unitat cultural i lingüística ha estat feta des de les institucions acadèmiques, sense que els poders polítics n'hagin fet cap cas.

— La projecció de Catalunya a l'exterior ha de passar per la difusió cultural i pel reconeixement de la nostra identitat lingüística sense menysteniment de les manifestacions plàstiques o musicals que tenen un llenguatge universal.

— Després de vint-i-tres anys d'un govern autonòmic monocolor que va prometre que aquesta identitat cultural i lingüística seria el centre del seu interès, però que hi va esmerçar recursos del tot insuficients, el nou govern promet més recursos però la buida de tota mena de continguts. Sota l'excusa de ser més universals, som cada vegada més anònims, previsibles i adotzenats.

— L'única garantia de funcionament democràtic de la gestió cultural és que sigui dirigida per professionals competents, elegits i consensuats pels sectors professionals. No es pot deixar aquesta gestió en mans d'administradors desconexats dels sectors, pel simple fet que tenen carnet d'un partit determinat.

— Cal dotar econòmicament tots els àmbits de la cultura, en especial aquells necessitats d'infraestructures de base que són el futur del país: ensenyament i pro-

25. *Associació d'Escriptors en Llengua Catalana*, <http://www.escriptors.com/pagina.php?id_text=748> (consulta: 2 octubre 2004).

moció de belles arts, música, cinema, tallers d'escriptura i traducció. Aquestes actuacions han de tenir una distribució territorial homogènia. Si els recursos són limitats cal destinar-los a les inversions segures i de futur i no als aparadors mediàtics de lluíment, a grans festivals o a focs d'artifici.

— Per tant reclamem la democratització de la gestió cultural; l'increment urgent de recursos econòmics; una sòlida defensa de la unitat de la llengua i de la cultura catalanes i una promoció eficaç de les infraestructures pensades per al futur.

Annex 3

Pla d'Acció de Política Lingüística 2004-2005²⁶

El Conseller en cap de la Generalitat, Josep Bargalló, i el secretari de Política Lingüística, Antoni Mir, van presentar el 9 de juliol el Pla d'acció de política lingüística 2004-2005, que serà vigent fins al juny de 2005.

1. Context

El Govern de la Generalitat està desenvolupant un pla estratègic de legislatura en matèria de política lingüística, que es presentarà a final d'any.

En aquest pla estratègic s'emmarquen

- El pla d'acció 2004-2005 de la Secretaria de Política Lingüística, que és un avançament de mesures d'aplicació immediata.
- Els plans dels departaments en el seu àmbit de competències, que s'aniran posant en marxa de manera coordinada amb la Secretaria de Política Lingüística.

2. Principis d'actuació

- Fem fàcil i feliç viure en català

El Pla d'Acció 2004-2005 està format per les primeres mesures lingüístiques dirigides a solucionar problemes quotidians als parlants envers l'ús quotidià de la llengua catalana.

El Pla d'Acció 2004-2005 cerca una major i una millor atenció directa en català al ciutadà des del sector públic i des del sector privat.

- En català també, en català primer

El Pla d'acció 2004-2005 aposta per aconseguir l'increment de l'oferta de productes, béns i serveis en català.

El Pla d'acció 2004-2005 busca la implicació de tots els sectors socioeconòmics en la prioritització de l'ús del català.

3. Objectius generals

- Garantir a tota la població l'accés al coneixement del català.

Tothom ha de poder aprendre català.

- Fomentar l'ús interpersonal del català. *Fer que les persones que saben català el parlin.*

- Garantir l'oferta de productes i serveis de gran consum en català

Per poder triar productes, béns i serveis de gran consum en català hi ha d'haver oferta.

- Garantir el dret a usar el català a tots els ciutadans.

Tothom que vulgui usar el català ho ha de fer sense trobar-se incòmode i ha de saber que l'Administració fa costat als ciutadans que volen viure en català.

- Augmentar la col·laboració entre els territoris de llengua catalana

Tot allò que faci la Secretaria de Política Lingüística podrà ser compartit per tots els parlants de català.

- Aconseguir un tracte igualitari per a les quatre llengües de l'Estat espanyol i millorar l'estatus del català a la Unió Europea (EU).

4. Dades generals

Nombre d'actuacions: 13

Data d'aplicació:

setembre de 2004 - juny de 2005.

Pressupost específic: 3.000.000 euros

5. Mesures d'actuació 2004-2005

Amb l'objectiu de potenciar l'ús social del català i fer fàcil viure en català, el Pla preveu les 13 mesures següents:

1. Campanya per fomentar l'ús social del català en el sector de la població que menys el fa servir.
  2. Creació de les oficines de garanties lingüístiques a Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa.
  3. Plans pilot d'acollida lingüística de la immigració en sis municipis: Badalona, Banyoles, Lleida, Reus, Ulldecona i Vic-Manlleu.
  4. Mil places més en els cursos inicials de català a Barcelona.
  5. Extensió del programa "Voluntaris per la llengua".
  6. Creació de l'Agència Catalana de Multilingüisme.
  7. Aplicació de disseny i promoció de webs d'empresa multilingües.
  8. Reforç del doblatge de cinema i DVD. Edició de videojocs en català.
  9. Normativa lingüística en la contractació de la Generalitat i acords amb els principals proveïdors actuals perquè ofereixin productes i serveis en català a tota la societat.
  10. Acords amb operadors de telefonia i fabricants de terminals per garantir l'atenció en català i la disponibilitat de productes i serveis.
  11. Eines informàtiques de traducció al català de les cartes de bars i restaurants.
  12. Programa per fomentar l'atenció al client en català dins els plans de comunicació de les empreses.
  13. Promoure l'aprovació de la llei de llengües.
- Podeu consultar el Pla a l'adreça següent: <http://www.gencat.net/presidencia/llengcat/dgpoling/plpa.htm>

26. *BiP* [Barcelona], núm. 43 (setembre 2004), p. 1-2. En podeu consultar el Pla sencer a *Generalitat de Catalunya, Secretaria de Política Lingüística*, <http://www6.gencat.net/llengcat/dgpoling/pla_2004.pdf> (consulta: 30 setembre 2004).

Annex 4

Carta de drets lingüístics dels ciutadans i ciutadanes en l'àmbit de la justícia²⁷

El dret a usar la llengua pròpia en la vida pública i privada constitueix un dret fonamental, imprescriptible, de conformitat amb els principis continguts en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de les Nacions Unides, i d'acord amb l'esperit del Conveni del Consell d'Europa per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, la Declaració Universal de Drets Lingüístics, proclamada a Barcelona el 6 de juny de 1996 i la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, ratificada per l'Estat espanyol i publicada el 15 de setembre de 2001 i articles 10.2 i 20.1.a de la Constitució espanyola.

Aquest dret no està expressat sempre amb claredat en la normativa jurídica vigent ni s'ha concretat en la Carta de Drets del Ciutadà aprovada pel CGPJ.

No obstant això, la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, publicada al BOE, el 15 de setembre de 2001, que forma part de l'ordenament jurídic intern, com a tractat internacional (art. 96.1 CE), aplicable a les llengües dels territoris del País Basc, Catalunya, Illes Balears, Galícia, País Valencià i Navarra, reconeix els drets concrets als ciutadans i ciutadanes davant la justícia, que s'expliquen a continuació, amb l'objectiu que llur difusió en faciliti l'exercici:

1r. Qualsevol persona té dret a adreçar-se als jutjats o tribunals en la llengua pròpia, de forma oral i escrita, sense que per part de les autoritats o funcionaris se li pugui demanar traducció ni dilatar la tramitació per raó de la llengua emprada.

2n. Són vàlids tots els documents públics i privats en la llengua pròpia i es podran presentar en les actuacions sense que es pugui obligar la part i/o a costa seva a la traducció.

3r. La documentació de les manifestacions orals dels ciutadans en una llengua pròpia s'ha de realitzar en la mateixa llengua, sense necessitat de traducció.

4t. A sol·licitud de la part, els òrgans jurisdiccionals han de portar el procediment en la llengua pròpia escollida per la part que instea el procediment.

27. *Juristes per la Llengua: Associació de Juristes en Defensa de la Llengua Pròpia*, <<http://www.juridica.org/juristesperlallengua/informacio/index.html>> (consulta: 28 agost 2004).

5è. No es poden rebutjar els documents jurídics dins de l'àmbit de l'Estat pel sol fet que estiguin redactats en una llengua pròpia diferent del castellà.

6è. Els ciutadans i ciutadanes tenen dret a rebre les notificacions, citacions i requeriments en la llengua pròpia si es fan en el seu territori.

7è. Els representants de l'Estat i les autoritats judicials, secretaris, ministeri fiscal o funcionaris no poden oposar-se a l'ús per la ciutadania de la seva pròpia llengua, i han de col·laborar en la preservació, la difusió i l'ús habitual de la llengua pròpia en l'administració de justícia, com a mínim fins a arribar al mateix nivell que ha assolit l'ús social de la mateixa llengua.

8è. L'Estat és qui ha de gestionar la traducció a les llengües pròpies dels textos jurídics bàsics i a la llengua estatal les resolucions judicials i/o la dels documents jurídics, públics o privats, que s'hagin de difondre o hagin de tenir efectes fora del territori d'àmbit lingüístic idèntic o similar. Qualsevol traducció que sigui necessària s'ha de realitzar sense provocar retard en la tramitació ni càrregues en el ciutadà o la ciutadana.

9è. Cap autoritat, funcionari o advocat pot comminar la part que usa una llengua pròpia a canviar-la per a facilitar la seva pròpia tasca, sinó que en cas de desconèixer-la ha de requerir el suport dels organismes administratius estatals o autònoms competents.

10è. Qualsevol persona té dret a demanar l'ús i a dirigir-se als jutjats o tribunals, i a tots els operadors jurídics (advocats, procuradors, notaris...), en la llengua pròpia, de forma oral i escrita, sense que se li pugui demanar traducció ni dilatar la tramitació per raó de la llengua emprada.

Barcelona, 15 d'abril de 2004

Annex 5

**Resolució 1670/VI del Parlament de Catalunya,
per la qual s'acorda de presentar a la Mesa del Congrés dels Diputats
la Proposició de llei orgànica per la qual es modifica
la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial²⁸**

Exposició de motius

I

Per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans a l'Administració de justícia, cal que els funcionaris que accedeixin a una plaça en una comunitat autònoma amb llengua pròpia acreditin el coneixement de l'idioma. Això no tan sols deriva del caràcter oficial de l'idioma, sinó també del principi d'eficàcia de l'Administració, que, sens dubte, no pot desenvolupar correctament la seva activitat si desconeix una cosa tan imprescindible i elemental com l'idioma propi del territori.

Per aquest motiu, cal fer una nova redacció dels preceptes de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que fan referència al coneixement i a l'ús de les llengües oficials pels jutges, els magistrats, els secretaris judicials i el conjunt del personal al servei de l'Administració de justícia destinat a les comunitats autònomes amb llengua oficial pròpia.

Pel que fa l'obligació de jutges i magistrats, secretaris judicials i altres funcionaris dels jutjats i els tribunals de conèixer la llengua pròpia de la comunitat autònoma on estiguin destinats, la regulació proposada significa un pal·liatiu a la situació actual, tot i que per a la plena normalització caldria la territorialització dels respectius processos selectius. És per això que, en previsió d'una assignació forçosa de destinació en una comunitat autònoma amb llengua pròpia, s'estableix que el coneixement d'aquesta llengua significarà un mèrit. En el cas, però, d'una sol·licitud de destinació voluntària en un dels esmentats territoris, es preveu ja que aquests coneixements tinguin la consideració de requisit de capacitat.

En l'àmbit de les administracions públiques s'han articulat solucions a la pluralitat lingüística, com per exemple els principis establerts per la Llei 30/1992, del 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment ad-

28. *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*, núm. 396 (24 febrer 2003), p. 8-13.

ministratiu comú. No obstant això, l'Administració de justícia ha restat, en aquest sentit, com un reducte aïllat, poc permeable a la utilització de les llengües oficials altres que el castellà.

Per equiparar el tracte jurídic de les dues llengües oficials a cada comunitat autònoma, la nova redacció de l'article 231 de la Llei orgànica 6/1985 elimina el principi segons el qual el castellà és la llengua pròpia de l'Administració de justícia i el substitueix pel principi general que els jutges i altres funcionaris puguin utilitzar qualsevol de les llengües oficials, d'acord amb la normativa autonòmica que correspon.

No obstant això, aquest caràcter potestatiu té un límit, que és la utilització de l'idioma emprat pels ciutadans que es relacionen amb l'Administració de Justícia. El procediment s'ha de tramitar en la llengua utilitzada per les parts i, si aquestes discrepen pel que fa a l'idioma, el procediment s'ha de tramitar en la llengua pròpia de la comunitat autònoma, si bé es garanteix que els ciutadans que al·leguin indefensió siguin assabentats o notificats en la llengua que hagin triat. Amb això s'evita la tàctica dilatòria utilitzada algunes vegades pels operadors jurídics que al·leguen indefensió per desconeixement de l'idioma propi de la comunitat i es dona satisfacció al dret dels ciutadans a ésser atesos en la seva llengua.

També es modifica l'obligació sense matisos de traduir totes les actuacions redactades en l'idioma propi de la comunitat quan hagin de tenir efecte davant òrgans jurisdiccionals centrals de l'Estat, en el sentit que han d'ésser els serveis d'aquests òrgans judicials els que facin la traducció dels documents redactats en les llengües oficials no castellanes, si no en fos possible directament la comprensió. En qualsevol cas, no es pot presumir que les actuacions i els documents que obren un procediment no seran compresos per l'òrgan amb jurisdicció estatal.

La reforma, en definitiva, intenta garantir el dret lingüístic dels ciutadans i ciutadanes que utilitzen els serveis de l'Administració de justícia, entès com un dret vinculat al dret a la tutela efectiva que consagra l'article 24 de la Constitució.

II

D'altra banda, l'article 122.1 de la Constitució estableix que la Llei orgànica del poder judicial ha de determinar, entre altres matèries, l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de justícia. La Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, va establir un model de «cossos nacionals», sobre el qual la Sentència 56/1990 del Tribunal Constitucional va declarar que era un dels models pels quals el legislador orgànic podia optar, encara que això impedís que les anomenades «clàusules subro-

gatòries» dels estatuts d'autonomia adquirissin eficàcia plena en aquesta matèria. No obstant això, la mateixa Sentència 56/1990 va establir que la gestió del personal al servei de l'Administració de justícia no s'integrava en el nucli estricte de la matèria «Administració de justícia», sobre la qual l'Estat té competència exclusiva, d'acord amb l'article 149.1.5 de la Constitució, i que el model de «cossos nacionals» possiblement no era l'únic admissible constitucionalment.

L'existència d'un model de «cossos nacionals» no exclou, malgrat tot, la possibilitat d'intervenció de les comunitats autònomes que disposin del títol competencial corresponent en la gestió del personal que s'integra en els cossos esmentats. Així ho va establir la mateixa Sentència 56/1990, i, en congruència amb això i amb la reforma prèvia de la mateixa Llei orgànica 6/1985 —mitjançant la Llei orgànica 16/1994, del 8 de novembre—, el Reglament orgànic dels cossos d'oficials auxiliars i agents al servei de l'Administració de justícia, aprovat pel Reial decret 249/1996, del 16 de febrer, i el Reglament orgànic del Cos de Metges Forenses, aprovat pel Reial decret 296/1996, del 23 de febrer, van establir la normativa necessària perquè es pogués produir la intervenció esmentada de les comunitats autònomes. Sobre la base de tot això es van aprovar diversos reials decrets, en virtut dels quals es traspassaven a determinades comunitats autònomes les funcions de provisió de mitjans personals al servei de l'Administració de justícia, en els termes establerts pels reglaments orgànics respectius.

L'experiència de la gestió de les comunitats autònomes pel que fa als funcionaris integrats en «cossos nacionals», al servei d'un poder de l'Estat diferent de l'executiu, dotat alhora d'òrgans de govern amb determinades atribucions en matèria de personal, ha fet paleses, d'una banda, la insuficiència del nivell competencial assumit per a poder desenvolupar polítiques pròpies en aquesta matèria i, de l'altra, una certa confusió i falta d'agilitat per a resoldre els afers, motivades per l'acumulació d'organismes amb competències en la mateixa matèria.

En nom de la simplificació administrativa, del millor funcionament dels serveis públics i del desenvolupament ple dels nivells competencials autonòmics que permet el bloc de la constitucionalitat, d'acord amb la interpretació feta pel Tribunal Constitucional, cal suprimir el caràcter nacional dels cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia.

La supressió del caràcter nacional dels cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia permetrà l'operativitat plena de les clàusules subrogatòries en aquesta matèria, tant en l'àmbit del desenvolupament reglamentari com en el de l'execució simple. La tècnica d'aquestes clàusules fa innecessari esmentar en cada cas l'àmbit competencial de les comunitats autònomes. Simplement, les facultats que

s'atribueixin al Govern o a un dels seus òrgans constituïran alhora l'àmbit competencial de les comunitats autònomes que disposin de la clàusula subrogatòria corresponent en llurs estatuts, sempre que aquesta sigui plenament eficaç, d'acord amb el que estableix la Sentència 62/1990 del Tribunal Constitucional.

La modificació que es proposa parteix de l'assumpció per les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia de competències legislatives respecte al personal al servei de l'Administració de justícia. D'aquesta manera, la Llei orgànica del poder judicial esdevé l'estatut jurídic bàsic d'aquest personal, d'acord amb el que disposa l'article 122.1 de la Constitució espanyola. A l'empara de l'article 150.1 de la mateixa Constitució, les comunitats autònomes poden dictar, per a si mateixes, normes legislatives en el marc dels principis, les bases i les directrius que fixa la llei estatal.

Concretament, les normes contingudes en els títols primer, tercer i quart del llibre VI de la Llei orgànica del poder judicial es consideren bases del règim estatutari del personal al servei de l'Administració de justícia, i, dins el marc establert per aquesta legislació bàsica, correspon a l'Estat o a les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia el desenvolupament legislatiu i l'execució de l'estatut i el règim jurídic d'aquest personal, que depèn del Ministeri de Justícia o de les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia.

Amb aquesta finalitat, es dona ara nova redacció als articles 454, 455, 471, 473, 475, 503, 504 i 505 de la Llei orgànica del poder judicial, i s'hi afegeixen els articles 483 bis i 483 ter.

D'altra banda, cal fer ressaltar que la modificació que es proposa estableix una nova organització de l'oficina judicial i dissenya un nou model d'oficina, en què atribueixen als secretaris judicials funcions estrictament processals, d'impuls i ordenació del procés, i de fe pública judicial, i se'ls eximeix de llurs funcions de cap de personal de la secretaria.

Tanmateix, cal que es doni una nova redacció a tot el llibre VI de la Llei orgànica del poder judicial per tal que aquesta reguli l'estatut bàsic del personal al servei de l'Administració de justícia, en els termes més amunt apuntats. En aquest sentit, s'inclou una disposició addicional per la qual el Congrés dels Diputats insta el Govern de l'Estat perquè presenti un projecte de llei orgànica de modificació de la Llei orgànica del poder judicial que reguli l'estatut bàsic del personal al servei de l'Administració de justícia, en concordança amb els principis establerts en aquesta proposició.

Article 1. *Modificació de l'article 110 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica la lletra *h* de l'apartat 2 de l'article 110 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactada de la manera següent:

«*h*) El nivell de coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis de les comunitats autònomes com a requisit per a obtenir una plaça situada en el territori de la respectiva comunitat autònoma en els concursos de trasllat.»

Article 2. *Modificació de l'article 189 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'apartat 1 de l'article 189 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent: «1. L'horari i la jornada de treball de les secretaries i de les oficines judicials dels jutjats i dels tribunals han d'ésser fixats pel Ministeri de Justícia o per la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia, un cop escoltat el Consell General del Poder Judicial.

»L'horari de treball ha de respectar el d'audiència pública dels jutjats i dels tribunals, fixat pel Consell General del Poder Judicial, i no pot ésser inferior a l'establert per a les administracions públiques.

»El Ministeri de Justícia o la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia, amb l'informe previ del Consell General del Poder Judicial, ha de determinar per via reglamentària els sistemes de control de l'horari i de justificació d'incidències de totes les secretaries i de totes les oficines judicials dels jutjats i dels tribunals, i també els horaris especials i les modificacions del que s'hagi establert amb caràcter general, si ho exigeix el servei públic.

»El Ministeri de Justícia o l'òrgan competent de la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia han de determinar els òrgans o les persones responsables del control del compliment de l'horari, amb competències en un o més centres de treball o un o més partits judicials.»

Article 3. *Modificació de l'article 216 de la Llei orgànica 6/1985*

1. Se suprimeix l'apartat 4 del punt 2 de l'article 216 bis.3 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial.

2. S'afegeix un paràgraf al punt 2 de l'article 216 bis.3 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, amb el text següent:

«En tot cas, és requisit per a la comissió el coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis de la co-

munitat en què hagi de tenir lloc, en els mateixos termes establerts per a obtenir plaça en un concurs de trasllat.»

Article 4. *Modificació de l'article 231 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 231 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 231

»1. En totes les actuacions judicials, tant orals com escrites, els jutges, els magistrats, els fiscals, els secretaris i altres funcionaris dels jutjats i els tribunals han d'utilitzar qualsevol de les llengües oficials del territori de la comunitat autònoma en què radiquin.

»2. A les comunitats autònomes amb dues llengües oficials, les parts, els seus representants i els qui els dirigeixin, i també els testimonis i els perits, poden utilitzar qualsevol de les llengües oficials dins el territori on tinguin lloc les actuacions judicials, en manifestacions tant orals com escrites.

»En tot cas, les actuacions, tant orals com escrites, han de tenir lloc en la llengua oficial utilitzada per les parts. Si aquestes discrepen pel que fa a la llengua, tothom pot utilitzar la llengua oficial que vulgui, sens perjudici de preservar el dret de la part que al·legui fonamentadament indefensió a ésser assabentada o notificada en la llengua oficial que utilitzi. Aquesta al·legació no pot significar en cap cas la paralització del procés. S'entén que no n'hi ha quan la traducció de les actuacions escrites es notifica en el termini màxim de cinc dies hàbils.

»Amb independència de quina sigui la llengua usada en el procediment, les comunicacions dels òrgans judicials a les autoritats, les administracions i els particulars s'han de fer en la llengua pròpia de la comunitat autònoma.

»Quan les circumstàncies així ho requereixin, en les actuacions orals pot actuar d'intèrpret qualsevol funcionari al servei de l'Administració de justícia que tingui prou coneixements d'ambdues llengües oficials, un intèrpret jurat o qualsevol persona coneixedora de la llengua emprada, que sigui habilitada, amb el jurament o la promesa previs, pel jutge o pel tribunal.

»3. Les actuacions judicials realitzades i els documents presentats en la llengua oficial pròpia d'una comunitat autònoma tenen, sense necessitat de traducció al castellà, plena validesa i eficàcia.

»El Ministeri de Justícia o l'òrgan competent de la comunitat autònoma on radiqui el jutjat receptor ha de preveure els mecanismes necessaris per a la traducció, a

càrrec de l'Administració que correspongui i amb l'objectiu que no es produeixin dilacions pel fet d'usar la llengua oficial pròpia de la comunitat autònoma, de les actuacions judicials i dels documents presentats en la llengua oficial pròpia de la comunitat quan hagin de tenir efectes davant els òrgans jurisdiccionals situats fora del seu territori o davant d'òrgans amb jurisdicció en tot el territori espanyol, tret que es tracti de comunitats autònomes amb llengua pròpia coincident.»

Article 5. *Modificació de l'article 313 de la Llei orgànica 6/1985*

1. Se suprimeix l'apartat g del punt 2 de l'article 313.1 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial.

2. S'afegeix l'apartat 1 bis a l'article 313.1 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, amb el text següent:

«El coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis de les comunitats autònomes que en tinguin és un requisit per a participar en els concursos que es convoquin en aquestes comunitats.

»Sens perjudici d'això anterior, és aplicable, si s'escau, el que disposa l'últim paràgraf de l'article 341 als qui obtinguin plaça en un òrgan radicat en una comunitat autònoma amb llengua i drets propis.

»El coneixement de la llengua i del dret propis de les comunitats autònomes que en tinguin és un requisit per a obtenir una plaça en el territori de la respectiva comunitat autònoma.»

Article 6. *Modificació de l'article 315 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 315 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 315

»1. Les oposicions i els concursos per a cobrir les vacants de la carrera judicial i del Cos de Secretaris Judicials han d'ésser convocats, a instància de la comunitat autònoma en l'àmbit territorial de la qual es produeixin les vacants, per l'òrgan competent i d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

»2. Les oposicions i els concursos per a cobrir les vacants de la resta del personal al servei de l'Administració de justícia han d'ésser convocats pel Ministeri de Justícia o per les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia.»

Article 7. *Modificació de l'article 341 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 341 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 341

»1. En les comunitats autònomes que tinguin llengua oficial pròpia, el Consell General del Poder Judicial, atenent les circumstàncies de cada comunitat, ha de garantir el coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis en la provisió de les places per als òrgans jurisdiccionals situats a la comunitat autònoma.

»2. S'ha de garantir igualment el coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis en la provisió de places de jutges i magistrats dels òrgans jurisdiccionals del territori de la comunitat autònoma on n'hi hagi.

»3. Els coneixements de llengua i de dret propis esmentats tenen la consideració de requisit per a l'obtenció de plaça en el concurs de trasllat corresponent.

»4. El Consell General del Poder Judicial ha d'establir, en relació amb les comunitats autònomes amb llengua i dret propis, programes intensius de formació obligatòria sobre la llengua i el dret per als jutges i els magistrats que hi obtinguin plaça amb caràcter forçós.»

Article 8. *Modificació de l'article 431 de la Llei orgànica 6/1985*

1. Se suprimeix l'apartat *f* de l'article 431.2 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial.

2. S'afegeix un paràgraf 1 bis a l'article 431.2 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, amb el text següent:

«El coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis de les comunitats autònomes que en tinguin és un requisit per a participar en els concursos que es convoquin en aquestes comunitats.

»1 bis. El coneixement de la llengua i del dret propis de les comunitats autònomes que en tinguin és un requisit per a ésser nomenat jutge o jutgessa en règim de provisió temporal en el territori de la comunitat autònoma respectiva.»

Article 9. *Modificació de l'article 431 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 454 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 454

»1. Sota la denominació de *personal al servei de l'Administració de justícia* es comprenen els secretaris judicials i els membres del cos o els cossos de personal al servei de l'Administració de justícia, i també altres cossos especialitzats per a l'auxili i la col·laboració amb els jutges i els tribunals, i el personal laboral.

»2. El cos o els cossos de personal al servei de l'Administració de justícia, i també els cossos especialitzats i el personal laboral a què fa referència l'apartat 1 depenen del Ministeri de Justícia o de les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia.»

Article 10. *Modificació de l'article 455 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 455 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 455

»1. Els preceptes continguts en els títols primer, tercer i quart del llibre VI d'aquesta Llei constitueixen l'Estatut bàsic del personal al servei de l'Administració de justícia, en els termes de l'article 122.1 de la Constitució.

»2. En el marc de les normes bàsiques establertes pels títols primer, tercer i quart del llibre VI d'aquesta Llei, correspon a l'Estat o a les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia, d'acord amb el que disposa l'article 150.1 de la Constitució, el desenvolupament legislatiu i l'execució del règim estatutari del personal al servei de l'Administració de justícia, en totes les matèries relatives al seu Estatut i al seu règim jurídic, compreses la selecció, la formació inicial i continuada, la provisió de llocs de treball, els ascensos, les situacions administratives, la jornada laboral, l'horari de treball i el règim disciplinari.»

Article 11. *Modificació de l'article 471 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 471 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 471

»En els concursos i en les convocatòries de proves selectives per a la provisió de places en el territori de les comunitats autònomes que tinguin una llengua oficial pròpia ha d'ésser exigida com a requisit el coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials d'aquesta llengua, oral i escrita.»

Article 12. *Modificació de l'article 473 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 473 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 473

»1. Els secretaris judicials exerceixen la fe pública judicial i assisteixen els jutges i els tribunals i les seccions de menors de les fiscalies en l'exercici de llurs funcions, amb funcions d'ordenació i d'impuls del procés, de conformitat amb el que s'estableix en aquesta llei i en la resta de la legislació vigent.

»1 bis. Els secretaris judicials també són responsables de l'execució de les resolucions judicials, tret de l'execució de les penes privatives de llibertat de la jurisdicció penal, de la tramitació completa, fins i tot de la resolució definitiva, dels expedients de jurisdicció voluntària i, com a encarregats dels registres civils, de tots els tràmits de registre. En tots els casos llurs resolucions definitives i les que no siguin de mera tramitació poden ésser objecte de recurs de reposició davant el jutge o jutgessa o davant el tribunal competent.

»2. Els secretaris judicials exerceixen les funcions de guarda i dipòsit de la documentació mentre duri la tramitació del procés, la conservació dels béns i els objectes afectes als expedients judicials en tramitació.»

Article 13. *Modificació de l'article 475 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 475 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 475

»1. Les persones que vulguin ingressar en el Cos de Secretaris Judicials han de tenir la llicenciatura en dret, no poden estar sotmeses a cap causa d'incapacitat o incompatibilitat absoluta i han de superar les proves selectives corresponents i un curs en el Centre d'Estudis Jurídics de l'Administració de Justícia.

»2. El tribunal qualificador de les proves selectives per a l'ingrés en el Cos de Secretaris Judicials ha d'ésser integrat per representants del Ministeri de Justícia i de les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia. Totes les proves selectives d'ingrés s'han de dur a terme d'una manera territorialitzada.»

Article 14. *Addició d'un article 483 bis a la Llei orgànica 6/1985*

S'afegeix un article 483 bis a la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, amb el text següent:

«Article 483 bis

»1. En les comunitats autònomes que tinguin idioma oficial propi, el Ministeri de Justícia, atenent les circumstàncies de cada comunitat, ha de garantir-ne el coneixement en la provisió de les places de secretaris judicials per als òrgans jurisdiccionals i les seccions de menors de les fiscalies situats en la comunitat autònoma.

»2. S'ha de garantir el coneixement suficient per al compliment de les funcions judicials de la llengua, oral i escrita, i del dret propis en la provisió de places de secretaris judicials en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma en què n'hi hagi.

»3. Els coneixements de llengua i de dret propis tenen la consideració de mèrit per a l'accés al Cos de Secretaris Judicials i de requisit de capacitat per a l'obtenció de plaça en el concurs de trasllat.

»4. El Ministeri de Justícia ha d'establir programes intensius de formació en la llengua pròpia de la comunitat autònoma en què els secretaris judicials hagin obtingut plaça com a primera destinació forçosa, que aquests hauran de seguir amb caràcter obligatori.»

Article 15. *Addició d'un article 483 ter a la Llei orgànica 6/1985*

S'afegeix un article 483 ter a la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, amb el text següent:

«Article 483 ter

»Els secretaris judicials estan obligats a col·laborar amb els òrgans competents de les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia per a la plena efectivitat de les funcions que aquestes tenen atribuïdes en matèria de mitjans personals i materials al servei de l'Administració de justícia.»

Article 16. *Modificació de l'article 503 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 503 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 503

»1. El Ministeri de Justícia o la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia, amb l'informe previ del Consell General del Poder Judicial, ha de de-

terminar les normes d'organització i de funcionament dels instituts de medicina legal i les regles generals de l'actuació dels metges forenses que prestin assistència tècnica als òrgans jurisdiccionals o a les oficines del Registre Civil.

»2. Correspon al Ministeri de Justícia o a les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia la reglamentació dels instituts de medicina legal.»

Article 17. *Modificació de l'article 504 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 504 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 504

»1. Hi ha d'haver un institut de medicina legal a les capitals de província en què tingui la seu un tribunal superior de justícia, i també a les capitals de província en què tinguin la seu sales del Tribunal Superior de Justícia amb jurisdicció en una o més províncies. A la resta de ciutats hi poden haver instituts de medicina legal, amb l'àmbit que, per reglament, estableixi el Govern de l'Estat o l'òrgan competent de la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia.

»2. En els instituts de medicina legal han de prestar serveis els metges forenses que calguin per a cobrir les necessitats de tots els òrgans judicials de la demarcació respectiva. A més, hi han de prestar serveis els professionals que exerceixen la docència en els departaments de medicina legal, en la forma que el Ministeri de Justícia o la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia determinin per reglament.»

Article 18. *Modificació de l'article 505 de la Llei orgànica 6/1985*

Es modifica l'article 505 de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que resta redactat de la manera següent:

«Article 505

»1. Els instituts de toxicologia són òrgans tècnics adscrits al Ministeri de Justícia o a la comunitat autònoma amb competències en matèria de justícia la missió dels quals és auxiliar l'Administració de justícia.

»2. En llurs funcions tècniques, els instituts de toxicologia tenen caràcter independent i emeten els informes d'acord amb les normes de la investigació científica que considerin adequades.

»3. Són funcions dels instituts de toxicologia:

»a) Emetre els informes i els dictàmens que sol·licitin les autoritats judicials i el Ministeri Fiscal.

»b) Practicar les anàlisis i les investigacions toxicològiques que els ordenin els metges forenses i les autoritats judicials o governatives o el Ministeri Fiscal.

»4. Correspon al Ministeri de Justícia o a les comunitats autònomes amb competències en matèria de justícia la reglamentació dels instituts de toxicologia.»

Disposició addicional

El Govern de l'Estat ha de presentar, en el termini de tres mesos, un projecte de llei orgànica de modificació de la Llei orgànica 6/1985, de l'1 de juliol, del poder judicial, que reguli l'estatut bàsic del personal al servei de l'Administració de justícia, en concordança amb les disposicions establertes per aquesta Llei.

Annex 6

La quarta sentència favorable a la titulació de Filologia Catalana²⁹

Després de les sentències favorables als recursos presentats per Acció Cultural del País Valencià, la Universitat de València i l'STEPV-Iv en contra de l'Ordre de 8 de maig de 2002, de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual es convocava concurs oposició per a l'ingrés als cossos docents, i la qual no reconeixia la titulació de Filologia Catalana com a eximent de la prova prèvia de valencià.

Ara, el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana mitjançant Sentència n. 677/04, davant del recurs contenciós administratiu presentat per sis persones afectades en el procés i assessorades pels Serveis Jurídics de l'STEPV-Iv, declara contrària a dret, i per tant, anul·la i deixa sense efecte, la resolució de 19 de juny de 2002 del Director General de Personal de la Conselleria de Cultura i Educació, per la qual es declaren aprovades les llistes definitives dels aspirants admesos i exclosos per a participar en els procediments selectius d'ingrés i accés als cossos docents, convocats per l'Ordre de 8 de maig de 2002.

Així davant d'aquestes sentències, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, en l'Ordre de convocatòria d'oposicions als cossos docents d'enguany ha seguit sense contemplar la titulació de Filologia Catalana com a eximent per a la prova prèvia de valencià.

Per tant, exigim a l'Administració educativa valenciana que compleisca les sentències abans esmentades, així com que deixe de fer una utilització partidista en detriment de la llengua. És a dir, deixe d'atjar periòdicament el debat lingüístic només pel cantó del nom i de la divisió, es dediquen tots els esforços a aconseguir el ple ús de la llengua, començant pels àmbits on la Generalitat té plena responsabilitat, adoptant criteris històrics i filològics assumint com un fet normal i propi la unitat de la llengua catalana i l'equivalència de les dues denominacions de «català» i «valencià».

País Valencià, 5 de juny de 2004

29. *Confederación de STEs - Intersindical*, <<http://www.stes.es>> (consulta: 28 agost 2004).

Annex 7³⁰

Els sotasignats, personalitats d'arreu en els àmbits de l'arxivística, de la història, de l'educació, de les arts, de la cultura, de la política i dels drets civils, assabentats del fet que, amb motiu de la proclamació de Salamanca Ciutat Europea de la Cultura 2002, el Consorci organitzador d'aquesta efemèride ha programat l'Exposició «Propaganda en Guerra», prevista del 5 d'octubre al 22 de desembre d'enguany, i per l'origen dels fons documentals —i com foren aconseguits— que pensen utilitzar per a la dita exposició, ens veiem en la necessitat de fer la següent

Declaració

SOBRE L'OPORTUNITAT, EN L'ACTUAL CONTEXTE D'UNIÓ I CONCÒRDIA ENTRE ELS POBLES D'EUROPA, D'AFRONTAR LA DIGNITAT DELS CATALANS

[la nació llur, Catalunya, fou la primera, fa prop de mil anys, en dotar-se i alensems dotar-nos al món sencer, d'institucions democràtiques modernes]

Un percentatge molt alt dels materials que hom vol exposar a Salamanca és fruit del robatori a què fou sotmès el poble català —i, amb ell, el seu govern, ajuntaments, organitzacions, associacions i personalitats— d'ençà de l'abril de 1938 quan s'inicià l'ocupació de Catalunya per l'exèrcit franquista colpista.

Els fons documentals espoliats constitueixen una part molt important del «Archivo General de la Guerra Civil Española» (iniciat el 1996): Aquest Arxiu General està format en el seu nucli principal pels documents de la «Delegación del Estado para la Recuperación de Documentos» que l'exèrcit de Franco obtenia selectivament durant la Guerra (1936-1939) constituint una de les fonts bàsiques d'informació per al «Tribunal Especial para la Represión de la Masonería y el Comunismo» creat el 1940.

30. *Comissió de la Dignitat, Declaració*, <<http://www.portal.com/dignitat/>> (consulta: 26 setembre 2004).

Atès que l'Estat Espanyol ratificà (9 de juny de 1960) el Conveni Internacional de la Haia sobre Protecció de Béns Culturals en Cas de conflicte Armat (14 de maig de 1954), que defensa la immunitat dels béns i el deure de la seva salvaguarda davant de qualsevol tipus de requisita o apropiació, ja siguin conflictes internacionals o no.

Atès que el Consell Internacional d'Arxius, adscrit a la UNESCO, s'ha manifestat repetidament pel que fa al dret dels legítims propietaris a exigir la restitució de la documentació objecte d'espoli o sostracció per motiu de conflicte bèl·lic (Resolució 46/10 de l'Assemblea General de l'ONU, 1991).

I atès que des del 1978 fins avui, representants electes dels catalans i el mateix Parlament de Catalunya per unanimitat (Resolució de 18 de maig de 1989) han demanat reiteradament la devolució dels documents manllevats —públics i privats—, íntem a les autoritats espanyoles que:

1. Acompleixin, sense més dilacions, l'acord del Consell de Ministres del Govern espanyol (15 de març de 1995) que decideix el retorn dels fons a Catalunya.

2. Que reconeixin la titularitat dels fons a nom dels seus propietaris legítims, manifestant-ho explícitament; i si no s'avenen a aquesta justa convenció, que suspenguin, i retirin de la programació dels actes a celebrar a Salamanca, l'Exposició «Propaganda en Guerra».

Annex 8

DOSSIER

«ELS PAPERS DE SALAMANCA»³¹

1. SIGNIFICAT

El retorn de la documentació sostreta a Catalunya i retinguda actualment a l'Archivo General de la Guerra Civil de Salamanca, constitueix una legítima aspiració amb la finalitat de normalitzar l'anòmala situació produïda durant la Guerra de 1936-1939 per l'actuació del règim franquista en disgregar per la via de l'espoli els arxius.

Tant des del punt de vista de la tècnica arxivística com del polític el seu acompliment seria un acte democràtic i just d'acord amb la línia començada des de l'inici de la democratització a Espanya, que va compensar alguns greuges del franquisme, com la Llei d'amnistia política, les indemnitzacions econòmiques a particulars pels serveis que prestaren a institucions de la Segona República (1931-1939), o la devolució d'alguns immobles requisats pel règim de Franco.

Aquest retorn és d'acord amb el practicat per altres estats de dret de la Unió Europea, com és el cas dels arxius confiscats pels nazis i retornats pels aliats a França, Bèlgica i els Països Baixos el 1945, o els fons del Ministeri d'Afers Exteriors i de la Cancelleria del III Reich restituïts pel Regne Unit a Alemanya entre 1956 i 1958. I en època més recent, el 1992 els Estats Units va restituir a Polònia el fons del Ministeri d'Afers Exteriors (1918-1940).

2. INICI DE L'ESPOLIACIÓ

Durant la Guerra de 1936-1939, una part de la documentació generada a Catalunya per les institucions públiques, entre elles la Generalitat de Catalunya, i privades, i la de destacades personalitats del món de la política i de la cultura, va ser requisada per les tropes franquistes al llarg de l'ocupació del territori català, iniciada a partir de l'abril de 1938.

31. *Comissió de la Dignitat, Dossier*, <<http://www.portal.com/dignitat/>> (consulta: 26 setembre 2004).

L'objectiu d'aquesta requisada era obtenir a través dels documents una relació de persones identificades com a afectes al règim republicà per acusar-les com a enemics del nou règim imposat per les armes.

La documentació requisada primer a través de la Delegación de Asuntos Especiales (1937), i després a través de la Delegación para Recuperar, Clasificar y Custodiar la Documentación Procedente de Personas y Entidades del Bando Republicano, és traslladada al Convent de San Ambrosio a Salamanca, actual seu de l'Archivo General de la Guerra Civil.

3. INSTITUCIONS AFECTADES

D'aquesta manera, la Generalitat de Catalunya i diferents institucions públiques i privades van ser desposseïdes dels seus arxius i documents.

A més de la Generalitat de Catalunya (1931-1939), quedaren afectats diferents municipis catalans, com els de Barcelona, Lleida, Reus, Sort, Tarragona, entre altres.

També foren espoliades les organitzacions polítiques i sindicals com la CNT-FAI, JL, PSUC, JSU, CADCI, UGT, USC, POUM, ERC, Sindicato de Profesiones Liberales, Unión Republicana de Valls, Sindicato Único de la Sanidad, Sindicato Único Regional de Luz i Fuerza de Cataluña, Asociación de Trabajadores Agrícolas, etc. I les associacions com Socors Roig Internacional (SRI) i Solidaritat Internacional Antifeixista (SIA).

4. DOCUMENTACIÓ SOSTRETA

La documentació afectada per l'espoliació fou la següent:

— Generalitat de Catalunya, 507 lligalls de documentació sobre les següents matèries: Estatut de Catalunya, Presidència, Justícia (Serveis Correccionals, Emparaments i Administració de Justícia), Finances i Economia, Agricultura, Treball i Obres Públiques, Cultura, Esports i Radiodifusió, Sanitat i Assistència Social, Seguretat Interior (Administració Local, Comissaria General d'Ordre Públic), Parlament de Catalunya, Delegació a Madrid.

— Documentació procedent dels municipis, partits polítics, sindicats i associacions esmentades i que es troben en la Secció Político Social Lleida i Barcelona de l'Archivo Histórico Nacional Secció Guerra Civil, actual Archivo General de la Guerra Civil, de Salamanca.

— Documentació integrada en els fons maçònics de Catalunya.

5. INCONGRUÈNCIA ARXIVÍSTICA

Segons la teoria arxivística, un fons és un conjunt de documents d'arxiu de tot tipus reunits per una persona física o jurídica en l'exercici de les seves activitats i de les seves funcions.

D'acord amb aquesta definició, el fons de la Generalitat republicana i de les altres institucions són tots els documents que van generar sense exclusió de cap tipus.

Així, l'arxiu temàtic com el format a l'Archivo General de la Guerra Civil a Salamanca, resta fora d'aquella definició, ja que conserva, entre altres, documents espoliats pels organismes repressius del règim franquista.

Disgregar fons d'institucions diverses per formar una unitat artificial entorn a una temàtica qualsevol vulnera tots els principis de l'arxivística tant pel que fa al procediment (disgregació de la documentació produïda o rebuda per una institució) com al resultat (acumulació artificial).

Per aquest motiu no és possible l'existència d'arxius temàtics. Ja s'han criticat a nivell internacional altres iniciatives semblants, com va ser el cas de l'intent de creació a Itàlia d'un arxiu de la Primera Guerra Mundial (1914-1919).

6. JUSTÍCIA DE LA REIVINDICACIÓ

El Consell Internacional d'Arxius, entitat adscrita a la UNESCO, s'ha manifestat reiterades vegades sobre el dret dels legítims propietaris a exigir la restitució d'aquella documentació que ha estat objecte d'espoli o sostracció indeguda per motiu de conflicte bèl·lic (Resolució 46/10 de l'Assemblea General de l'ONU de 1991).

La reivindicació de la restitució als seus legítims propietaris de la documentació sostreta a Catalunya per les tropes feixistes és un dret legítim en una societat democràtica.

Avui resta per resoldre per l'actual Govern democràtic espanyol el greuge de l'espoli infligit a Catalunya i a diferents institucions, personalitats i entitats pel règim franquista, no aplicant de manera adient els principis reconeguts internacionalment en matèria de restitució de fons traslladats com a conseqüència d'una guerra.

7. LLOABLE PRECEDENT D'EUSKADI

En contrast amb el cas de la retenció dels documents a Salamanca cal citar l'exemple de la documentació de la Generalitat de Catalunya que s'havia guardat entre els documents històrics del PNB a Vil·la Izarra (Baiona, Lapurdi, Estat francès). Un cop localitzat per Abertzaleatasunaren Agiritegia (l'Arxiu del Nacionalisme Basc), els acords entre la Fundació Sabino Arana i organismes catalans van assegurar la prompta devolució d'aquests documents previ el seu estudi i digitalització de documents per part de la Generalitat de Catalunya. La majoria havien estat generats en els darrers temps de la Guerra i des de la *Layetana Office* a París. Un acord signat el 9 de febrer del 2001 cedia els documents definitivament als catalans dins les iniciatives promogudes per la Comissió President Companys. El 12 de febrer del 2002 es formalitza el retorn.

Annex 9

Asociación CIUDADANOS POR LA DEFENSA DEL PATRIMONIO (de Salamanca)³²

El Archivo

La Asociación de Ciudadanos por la Defensa del Patrimonio es una asociación democrática y pluralista y como tal no puede adherirse a ningún manifiesto. Nuestro único fin es la defensa del Patrimonio.

Tras una exhaustiva información y profunda reflexión sobre todos los aspectos relacionados con el Archivo General de la Guerra Civil, hemos llegado a las siguientes conclusiones:

1. Que los llamados «Papeles de Salamanca» constituyen un auténtico Archivo Nacional, por tanto es Patrimonio de todos los españoles.

2. De acuerdo con las conclusiones de La Confederación de Asociaciones de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas, que recogen en el nº 186: Mayo-Junio de 2004, de su Hoja Informativa, afirmamos:

1) Que el caso del Archivo de la Guerra Civil es excepcional, por los dos procesos de acumulación documental: incautación a Instituciones y particulares a efectos de la represión y las necesidades primarias de producir documentos que sintieron Instituciones como Partidos, Sindicatos, asociaciones y particulares. Recuperar una buena parte de la historia de la represión política, como memoria y patrimonio de todos los españoles, de la pasada dictadura, sería imposible si los fondos se desmembraran.

2) Reconocer a quienes sufrieron la incautación de sus archivos, la titularidad de los mismos, paso obligado si se quiere cerrar la herida provocada, incluso estudiando la viabilidad de la devolución de algunos documentos a sus titulares, siempre y cuando sigan estando a disposición de todos.

3) Una vez reconocida la titularidad, llegar a un acuerdo con ellos sobre el depósito de los documentos incautados, para la conservación, integración y utilidad general de los mismos.

32. *Asociación Ciudadanos por la Defensa del Patrimonio (de Salamanca)*, <<http://www.patrimoniocastillayleon.org/salamanca/muytemp/archivo/archivo.html>> (consulta: 18 setembre 2004).

3. Como ciudadanos que defendemos el patrimonio, hacemos constar nuestro malestar y protesta por el mal estado de los archivos de todo el Estado Español y muy especialmente en Castilla y León y en nuestra propia ciudad y provincia.

Annex 10

Document 662/000009

PRESIDENCIA DEL SENADO³³

El Pleno del Senado, en su sesión celebrada el día 25 de mayo de 2004, ha aprobado la moción número 9, de los Grupos Parlamentarios Catalán en el Senado de Convergència i Unió, de Senadores Nacionalistas Vascos y Mixto, con la propuesta de modificación de los Grupos Parlamentarios Socialista, Catalán en el Senado de Convergència i Unió, Entesa Catalana de Progrés, de Senadores Nacionalistas Vascos, de Senadores de Coalición Canaria y Mixto, con el siguiente texto:

«A) El Pleno del Senado, en su condición de Cámara de representación territorial, impulsará, antes de final del presente año, la reforma del Reglamento de la Cámara con el fin de hacer posible la utilización de las lenguas que tengan carácter oficial en alguna Comunidad Autónoma en sus sesiones.

B) Asimismo, el Pleno del Senado insta al Gobierno a:

1. Garantizar el cumplimiento de lo dispuesto en el Real Decreto 1465/1999, de 17 de septiembre, por el que se establecen criterios de imagen institucional y se regula la producción documental y el material impreso de la Administración General del Estado, en lo que respecta al uso de las dos lenguas que en determinadas Comunidades Autónomas tienen la consideración de cooficiales. En este sentido, presentará a esta Cámara, antes de finales del presente año, un informe sobre el desarrollo del proceso de aplicación de la referida norma reglamentaria en el aspecto indicado.

2. Impulsar de acuerdo con la Normativa Europea y el Ordenamiento Jurídico las medidas, actuaciones y normas que sean necesarias para que los pasaportes de aquellas personas que lo soliciten, puedan expedirse además de en castellano, en las demás lenguas cooficiales en las Comunidades Autónomas, sin perjuicio de la utilización de otros idiomas.

3. Incorporar las lenguas cooficiales en las páginas web de la Administración General del Estado consultables por Internet.

33. *Boletín Oficial de las Cortes Generales, Senado, serie I, núm. 28 (1 juny 2004), p. 28.*

C) Por otra parte, el Senado insta al Gobierno a impulsar el reconocimiento en la Unión Europea de los derechos de los ciudadanos españoles que utilizan una lengua oficial distinta del castellano y, en este sentido, que solicite a la Unión Europea un adecuado reconocimiento en el marco de su régimen lingüístico, para las demás lenguas que tienen carácter cooficial en una o más Comunidades Autónomas.

D) El Senado manifiesta su apoyo a los esfuerzos que el Gobierno está realizando para incorporar a las lenguas que tienen carácter oficial específicamente en una o más Comunidades Autónomas para que los derechos reconocidos en los artículos II-8 y III-12 puedan ser ejercidos por los ciudadanos de las Comunidades Autónomas que cuentan con más de una lengua oficial, en cualquiera de las lenguas oficiales en sus territorios y, por tanto, en igualdad de condiciones con todos los demás ciudadanos europeos.»

Lo que se publica para general conocimiento.

Palacio del Senado, 26 de mayo de 2004

P. D., Manuel Cavero Gómez, Letrado Mayor del Senado

Annex 11

Moció 12/VII del Parlament de Catalunya, sobre la normalització lingüística³⁴

Tram. 302-00035/07

Aprovació: Ple del Parlament Sessió núm. 22, 05.05.2004, DSPC-P 12

Ple del Parlament

El Ple del Parlament, en sessió tinguda el dia 5 de maig de 2004, d'acord amb els articles 130 i concordants del Reglament, ha debatut la Moció subsegüent a la interpellació al Consell Executiu sobre la normalització lingüística (tram. 302-00035/07), presentada per la diputada Sra. Maria Mercè Roca i Perich, del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, i les esmenes presentades pel Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya (reg. 4727) i pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió (reg. 4768).

Finalment, d'acord amb el que estableixen els articles 130 i 135 del Reglament, ha aprovat la següent

Moció

1. El Parlament de Catalunya manifesta:

a) La necessitat que el Govern, les diverses administracions que actuen a Catalunya i la rica i diversa societat civil catalana continuïn treballant, d'acord amb les competències i els mitjans respectius, per a promoure l'extensió de l'ús social de la llengua catalana.

b) La importància d'oferir a les persones que s'incorporen dia a dia a la societat catalana l'oportunitat efectiva i immediata d'accedir al coneixement i a l'ús de la llengua catalana.

c) La transcendència de la tasca duta a terme, els darrers anys, pel Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), tasca que ha estat possible gràcies a la col·laboració entre les entitats consorciades i a l'esforç del seu personal i de les direccions i les

34. *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya*, núm. 57 (7 maig 2004), p. 4-5.

presidències dels seus centres, que han treballat en benefici del foment, l'ús i la divulgació de la llengua catalana.

d) La necessitat que el català, llengua oficial per a més de 10 milions de persones, sigui reconegut en el marc institucional europeu com ho són altres llengües.

2. El Parlament de Catalunya, d'acord amb l'apartat 1, insta el Govern a:

a) Donar suport, en tot allò que sigui competència seva, al procés ja iniciat de reforma i relançament del CPNL, i orientar les prioritats de la nova etapa cap a l'extensió de l'ús social del català i l'acolliment lingüístic dels nous immigrants.

b) Promoure que els ens locals consorciats regulin, si escau, llurs aportacions al CPNL tenint en compte l'actual situació organitzativa i financera d'aquest i la magnitud dels reptes que afronta.

c) Incrementar l'aportació econòmica al CPNL, en l'exercici pressupostari del 2005, tant com sigui possible i necessari per a l'assumpció plena dels seus compromisos, especialment el de l'acolliment lingüístic dels ciutadans nouvinguts en edat no escolar.

d) Demanar al Govern de l'Estat, concretament al seu president i al seu ministre d'Afers Exteriors i Cooperació, que, en ocasió del procés de negociació i redacció del text definitiu de la Constitució europea, s'inclouï la llengua catalana en la llista de llengües que recull l'article IV-10 del Projecte de tractat pel qual s'institueix una constitució per a Europa.

Palau del Parlament, 5 de maig de 2004

La secretària quarta
Bet Font i Montanyà

El president del Parlament
Ernest Benach i Pascual

Annex 12

Declaració institucional del Parlament de Catalunya sobre el reconeixement de la llengua catalana en la Unió Europea³⁵

Llegida en el Ple del Parlament el dia 26 de maig de 2004

Des de sempre, el Parlament de Catalunya ha reclamat el reconeixement del català com a llengua oficial de les institucions comunitàries.

Aquests darrers anys, la Comunitat Econòmica Europea s'ha convertit en Unió Europea, i ha crescut, incorporant nous estats i noves llengües al seu funcionament.

El català és llengua oficial per a milions de persones, i es vol que sigui reconegut d'acord amb els mateixos fonaments de la Unió Europea, que en l'article 22 de la Carta de drets fonamentals declara específicament el respecte a la pluralitat lingüística com una riquesa que cal mantenir i envigorir.

Fer un ús normal de la llengua pròpia en les nostres vides és un dret de les persones i dels pobles que formen part de la Unió Europea. Ara, amb el procés d'elaboració de la Constitució europea, es dona una oportunitat per a reparar la situació existent que impedeix l'exercici d'aquest dret per als que volen comunicar-se amb les institucions europees en català.

Si la Unió Europea vol ser quelcom més que una suma de governs estatals, si aspira a constituir una unió de ciutadanes i ciutadans amb un projecte comú, no pot girar l'esquena al reconeixement de la pluralitat i la diversitat lingüística en el seu territori.

Per tant, el Parlament de Catalunya, vol expressar de manera manifesta la voluntat del poble català de veure reconeguda l'oficialitat de la seva llengua en la Unió Europea; d'entrada mitjançant la inclusió d'aquesta en el llistat de llengües que recull l'article IV-10 del Projecte de Tractat pel qual s'institueix una constitució per a Europa.

Palau del Parlament, maig del 2004

35. *Parlament de Catalunya*, <http://www.parlament-cat.net/portal/page?_pageid=34,35916&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_tpo=DETALL&p_id=DECL_INST_662536&p_lan=ca-es> (consulta: 19 setembre 2004).

Annex 13

Tractat constitutiu de la UE³⁶

Versió consolidada (1997): text refós oficios, on manquen encara les modificacions degudes a adhesions posteriors (2004), que podem sobreentendre. Hi incloem únicament aspectes relacionats amb el règim lingüístic.

Article 21

Tot ciutadà de la Unió té el dret de petició davant el Parlament Europeu, de conformitat amb el que es disposa en l'article 194.

Tot ciutadà de la Unió pot dirigir-se al Defensor del Poble instituint en virtut del que es disposa en l'article 195.

Tot ciutadà de la Unió pot dirigir-se per escrit a qualsevol de les institucions o organismes esmentats en el present article o en l'article 7 en una de les llengües esmentades en l'article 314 i rebre una contestació en aquesta mateixa llengua.

[...]

Article 149

1. La Comunitat contribuïx al desenvolupament d'una educació de qualitat fomentant la cooperació entre els estats membres i, si és necessari, donant suport i completant l'acció d'aquests en el ple respecte de les seves responsabilitats quant als continguts de l'ensenyament i a l'organització del sistema educatiu, així com de la seva diversitat cultural i lingüística.

2. L'acció de la Comunitat s'encamina a:

— desenvolupar la dimensió europea en l'ensenyament, especialment a través de l'aprenentatge i de la difusió de les llengües dels Estats membres,

[...]

36. La traducció al català és deguda a la Coordinadora de Dinamització Lingüística del País Valencià (*Coordinadora de Dinamització Lingüística*, <<http://www.geocities.com/asensi.geo/Legis/Arxius/UE/tcue.htm#194>> [consulta: 24 setembre 2004]).

Article 194

Qualsevol ciutadà de la Unió, així com qualsevol persona física o jurídica que residisca o tinga el seu domicili social en un estat membre, té dret a presentar al Parlament Europeu, individualment o associat amb altres ciutadans o persones, una petició sobre un assumpte propi dels àmbits d'actuació de la Comunitat que l'afecte directament.

Article 195

1. El Parlament Europeu nomena un Defensor del Poble, que està facultat per a rebre les reclamacions de qualsevol ciutadà de la Unió o de qualsevol persona física o jurídica que residisca o tinga el seu domicili social en un estat membre, relatives a casos de mala administració en l'acció de les institucions o òrgans comunitaris, a exclusió del Tribunal de Justícia i del Tribunal de Primera Instància en l'exercici de les seves funcions jurisdiccionals.

En l'acompliment de la seva missió, el Defensor del Poble porta a terme les investigacions que considera justificades, bé per iniciativa pròpia, bé sobre la base de les reclamacions rebudes directament o a través d'un membre del Parlament Europeu, tret que els fets al·legats siguen o hagen estat objecte d'un procediment jurisdiccional. Quan el Defensor del Poble ha comprovat un cas de mala administració, ho ha de posar en coneixement de la institució interessada, que disposa d'un termini de tres mesos per a exposar la seva posició al Defensor del Poble. Aquest ha de remetre a continuació un informe al Parlament Europeu i a la institució interessada. La persona de qui emane la reclamació ha de ser informada del resultat d'aquestes investigacions. El Defensor del Poble ha de presentar cada any al Parlament Europeu un informe sobre el resultat de les seues investigacions.

2. El Defensor del Poble és nomenat després de cada elecció del Parlament Europeu per a tota la legislatura. El seu mandat és renovable. A petició del Parlament Europeu, el Tribunal de Justícia pot destituir el Defensor del Poble si aquest deixa de complir les condicions necessàries per a l'exercici de les seves funcions o ha comès una falta greu.

3. El Defensor del Poble exerceix les seves funcions amb total independència. En l'exercici de tals funcions no sol·licita ni admet instruccions de cap organisme. Durant el seu mandat, el Defensor del Poble no pot ocupar cap altra activitat professional, siga o no retribuïda.

4. El Parlament Europeu fixa l'Estatut i les condicions generals d'exercici de les funcions del Defensor del Poble, previ dictamen de la Comissió i amb l'aprovació del Consell, per majoria qualificada.

[...]

Article 314

El present tractat, redactat en un exemplar únic, en llengua alemanya, llengua francesa, llengua italiana i llengua neerlandesa, que els seus quatre texts són igualment autèntics, serà depositat en els arxius del Govern de la República Italiana, que remetrà una còpia certificada conforme a cadascun dels governs dels restants estats signataris.

En virtut dels tractats d'adhesió, són igualment autèntiques les versions del present tractat en llengües danesa, espanyola, finesa, grega, anglesa, irlandesa, portuguesa i sueca.

[...]

Roma, 25 de març de 1997